INKERILÄISTEN VIESTI

1
2010

TÄSSÄ NUMEROSSA:

Kansikuva: **22.11. pidetyn syyskokouksen päätteeksi kukitettiin eroava puheenjohtaja Toivo Iho.**

Numero 2–3/2010 ilmestyy viikolla 12. Aineisto toimitukselle 25.2 mennessä.
Numero 4/2010 ilmestyy viikolla 21. Aineisto toimitukselle 1.5 mennessä.

INKERILÄISTEN VIESTI

JULKAISIJA
Suomen Inkeri-liitto ry.
Puheenjohtaja Toivo Flink
toivo.flink@kolumbus.fi

TOIMISTO
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut, tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki

Puh 045 2612 342
Ti klo 18.30–20, Annikki Kelo
Sampo 800012-306364
Nordea 101030-1085026

ILMOITUKSET/€
1/1 sivu 250€, ½ sivu 135€, ¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17€
Kiitos- ym. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2010
30€ kotimaahan ja Ruotsiin,
36€ (360kr) muualle

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA
(Hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev. 6
SE-438 35 Landvetter
Puh 031-916 602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 17 38 88-9

SIVISTYSSÄÄTIÖ
Hallituksen pj. Toivo Iho
Bredantie 6 D 18
02700 Kauniainen
Puh 050 505 2335
OP 578038-20031499

LEHDEN TOIMITUS
Päätoimittaja
Toivo Flink
Toimitussihteeri
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

TOIMITUKSEN OSOITE
Renkkelintie 28
40950 Muurame
Puh. 050 599 6773
(ark. 9-17.00)

INTERNET
http://www.inkeriliitto.fi

SÄHKÖPOSTI
inkerinviesti@suomi24.fi

PAINOPAIKKA
Vammalan Kirjapaino Oy, Sastamala

Lehti ilmestyy kuudesti vuodessa
Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä

ISSN 1236-9586

Merkittävä vuosi 2010

Toivo Fink

Hyvät lukijat!
Inkerinsuomalaisten sodanjälkeisten vuosikymmenien kannalta alkanut vuosi on merkittävä monestakin syystä. Tammikuun 15. päivänä tuli kuluneeksi 65 vuotta inkeriläisen siirtoväen palautuksista Suomesta Neuvostoliittoon. Vuosiluku ei ole pyöreä vuosikymmen, silti sillä on painoarvoa. Tänä vuonna julkaistaan tekemäni tutkimus, jossa tarkastellaan inkeriläisen siirtoväen palautuksia. On huomion arvoista, että tätä asiaa käsitellään ensimmäistä kertaa sodanjälkeisessä Suomessa. Julkinen keskustelu inkeriläisten palautuksista on ollut hiljaista ja pidättyväistä, silti asia sellaisenaan ei ole unohtunut suomalaisten mielistä. Suomessa on yhä elossa kymmeniä tuhansia henkilöitä, jotka muistavat heillä sodan aikana asuneita ja töissä olleita inkeriläisiä. Moni Neuvostoliittoon palannut inkeriläinen lupasi kirjoittaa isäntäväelleen ja suomalaisille ystävilleen, mutta heistä ei ole sen jälkeen kuulunut mitään.

Vaikenemisen syyt Suomessa olivat sekä ulko- että sisäpoliittisia. Vasta Neuvostoliiton hajoaminen ja inkerinsuomalaisten paluumuutto Suomeen mahdollistivat palautusten tutkimisen. Paluumuuton alkamisesta tuleekin tänä vuonna kuluneeksi jo 20 vuotta.

Inkeriläisten sodanaikaisten palautusten syiden ja seurausten selvittely on

tehnyt mahdolliseksi esittää muutamia perustavaa laatua olevia kysymyksiä. Tämä puolestaan on tarjonnut tilaisuuden arvioida sotatapahtumia uuden tutkimus- ja arkistotiedon valossa. Tärkein kysymys on, miksi inkeriläinen siirtoväki haluttiin Suomeen vuosina 1943–1944. Suomihan kävi sotaa, eikä runsaan 63 000 hengen siirtäminen saksalaisten miehittämältä alueelta ollut suinkaan pakollista. Siirtojen onnistumiseen vaikutti Tasavallan Presidentti Risto Ryti ja marsalkka Mannerheim ja muu ylin valtiojohto. Siirrot maksoivat kymmeniä mil-

joonia markkoja ja sodan aikana tällä rahalla olisi ollut muutakin käyttöä. Inkeriläisten väestönsiirtojen toteuttamista ajettiin myös Saksan päämajassa runsaan vuoden ajan. Siirtoväestä kahdeksan kymmenestä oli alle 15-vuotiaita lapsia ja naisia, niinpä heidän työvoimapotentiaaliaan ei voida pitää kovin merkittävänä.

Tähän ongelmakokonaisuuteen liittyy kiinteästi kysymys kuka ja millaisin motiivein toteutti inkeriläisten väestönsiirtoja Suomeen. Meidän tulee koko ajan muistaa, että inkeriläisen siirtoväen kohdalla kyse oli suomalaisista ja Suomen heimolaisista, jotka olivat kuitenkin Neuvostoliiton kansalaisista. Kun siirrot aloitettiin, inkeriläisille painotettiin jo alusta alkaen Suomeen siirtymisen vapaaehtoisuutta. Jokaisesta Suomeen saapuneesta henkilöstä ulkoasiainministeriö teki päätöksen myöntämällä maassaolo- ja työluvan.

Toinen merkittävä kysymys liittyy siihen, onko inkeriläisten väestönsiirroilla ja palautuksilla keskinäisiä syy- ja seuraus-yhteyksiä. Miksi Suomen korkein valtiojohto näki vaivaa ottamalla Välirauhansopimuksen 10. artiklaan määritelmän siitä, että vapaaehtoisesti Suomeen saapuneet saivat valita jäävätkö he maahan vai palaavatko Neuvostoliittoon. Tänne jäi arviolta joka seitsemäs. Heistä joka toinen pakeni Ruotsiin peläten pakkopalautusta Neuvostoliittoon. Miksi Neuvostohallitus ja Liittoutuneiden Valvontakomissio suostui Suomen hallituksen ehdotukseen? Kysymys jää avoimeksi, kunnes löytyy uutta arkistoaineistoa.

Kolmas ongelma liittyi palautusten toteuttamiseen. Valtaosa inkeriläisestä siirtoväestä palautettiin Neuvostoliittoon 5. joulukuuta 1944 ja 15. tammikuuta 1945 välisenä aikana. Vastoin saatuja lupauksia palautetut, yhteensä noin 56 000 henkeä, sijoitettiin Keski-Venäjälle. Uusimman arkistotiedon mukaan heidät käytännössä karkotettiin Velikolukin, Pihkovan, Novgorodin, Jaroslavlin ja Kalininin alueille ilman muutto-oikeutta. Osa heistä pakeni sijoitusalueiltaan Viroon ja Venäjän Karjalaan, koska Inkeriin pääsy oli kielletty. Sieltä inkerinsuomalaisia karkotettiin hallinnollisin toimenpitein. Kotiseuduilleen inkerinsuomalaiset alkoivat päästä vasta 1960-luvulla. Tämä on kuitenkin jo eri tarina.

Kansallisarkistossa on Inkeri-arkisto, johon on koottu tietoa eri vuosikymmeniltä. Siellä oleva aineisto on kuitenkin itse asiassa vielä kokoelma, eikä järjestetty arkisto sanan varsinaisessa mielessä. Tavoitteena onkin saada rahoitusta aineiston arkistoimiseksi. Siihen kuuluisi myös aineiston luetteloiminen ja sijoittaminen internetiin.

Arkisto voi hyvin, kun siihen saadaan koko ajan uutta aineistoa. Uskon, että monella meistä on kirjeitä, asiakirjoja, valokuvia ja kirjoja, jotka voisivat täydentää arkistoa ja samalla Inkeri-tietoutta. Kun haluatte luovuttaa aineistoa Inkeri-arkistoon, ettekä osaa jostakin syystä arvioida hallussanne olevan aineiston merkitystä, kehotan teitä kernaasti kääntymään Inkeri-Liiton tai Inkeriläisten Viestin puoleen. On tulevaisuuden kannalta tärkeää, että inkerinsuomalaisten elämänvaiheista kertova aineisto saadaan hyvään talteen.

Tekemisen ja selvittelyn iloa myös kaikille seuraaville kesäjuhlille! ⓘ

Sihteerin kynästä

Anne Tuohimäki

Suomen Inkeri-liitto ry:n syyskokouksessa 22.11.2009, liiton henkilöjäsenet ja jäsenjärjestöjen valtuutetut valitsivat liiton puheenjohtajaksi vuodeksi 2010 fil. tri Toivo Flinkin. Toivo vaihtui siis Toivoksi.

Kun v. 2001 Toivo Iho alkoi heiluttaa puheenjohtajan nuijaa, oli hän ehkä hieman tuntematon jäsenistölle, koska ei ollut aiemmin ollut liiton aktiivijäsen. Sen sijaan pienemmälle joukolle meikäläisistä hän oli tullut tutuksi tilintarkastajan ominaisuudessa jo usean vuoden ajalta sekä Inkeriläisten sivistyssäätiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenenä. Topin jäyhä rauhallisuus ja huumori ovat auttaneet meitä monen pulman ratkaisemisessa.

Puheenjohtajan vaihtumisen myötä tuli myös muutoksia lehtemme toimitukseen. Päätoimittajana toimii nyt Toivo Flink. Toimitussihteeri Katri Einamon työn jatkajaksi on lupautunut fil. tri Riikka Mahlamäki–Kaistinen. Riikka on kolmannen polven inkeriläinen äidinisän puolelta.

Kiitän Toivo Ihoa mielenkiintoisista vuosista ja toivotan terveyttä tulevina vuosina. Toivotan samalla Toivo Flinkin tervetulleeksi jatkamaan kaimansa työtä. Haluan kiittää myös Katria mukavista yhteistyövuosista ja toivotan hänelle menestystä uusien työhaasteiden edessä. Toivottavasti Riikka viihtyy haasteellisessa toimessaan ja saa runsaasti apua teiltä hyvät lukijat erilaisten kirjoitusten muodossa.

Kokouskutsu

Suomen Inkeri-liitto ry:n kevätkokous pidetään
maaliskuun 28. päivänä 2010 klo 14.00

Inkerikodissa
Käpylänkuja 1
Helsinki

Käsitellään säännöissä kevätkokoukselle määrätyt asiat.

Inkeri-päivät 12.–14.2.2010

Inkeri-päivien tavoitteena on nostaa esiin inkerinsuomalaisten historiaa ja nykyisyyttä. Tarkoituksena on myös tuottaa aineistoa julkista sanaa, koulutussektoria ja kansalaistoimintaa varten.

Pe 12.2. Inkeri-näyttelyn avajaiset, Kansallisarkiston krypta, Helsinki

La 13.2. klo 13.00–16.00 Ajankohtaisseminaari, Helsingin yliopisto, Porthania

Toivo Flinkin kirjan julkistamistilaisuus siirtyy painoteknisistä syistä johtuen toukokuulle. Tilaisuus pidetään SKS:n tiloissa Helsingissä 4.5.

Samalla käynnistyy valtakunnallinen Inkeri-viikko kirjastoissa:

Inkeri-aiheinen kirjallisuus nostetaan esiin 12.2.2010 alkaen.

Järjestäjät: Suomen Kotiseutuliitto, Inkeriläisten sivistyssäätiö, Suomen Inkeri-liitto ry ja Kansallisarkisto

Ajankohtaisseminaari lauantaina 13.2.2010

Paikka:
Helsingin yliopisto, Päärakennus, Sali 5 (Fabianinkatu 33, 3 krs.)
Aika: 13.2.2010 klo 13.00–16.00

Ohjelma:
- Avaus: Inkerinsuomalaisen kulttuurin synty, pääjohtaja **Jussi Nuorteva**
- Inkerinsuomalaisten kirkollinen elämä, professori **Jouko Sihvo**
- Inkerinsuomalaisten kohtalo toisen maailmansodan jaloissa, dosentti **Lassi Saressalo**
- Inkerinsuomalaisten palautus ja mitä sen jälkeen, FT **Toivo Flink**
- Mitä suomalainen tietää inkerinsuomalaisista, rehtori **Ville Marjomäki**
- Inkerinsuomalaisten henkinen pääoma, professori **Martti Häikiö**
- Päätössanat, Valtioneuvos **Riitta Uosukainen**

Järjestäjät:
Suomen Kotiseutuliitto, Inkeriläisten sivistyssäätiö, Suomen Inkeri-liitto ry, Kansallisarkisto

Lisätietoja:
Suomen Kotiseutuliitto, Pääsihteeri Lassi Saressalo. puh. 050 590 2210, lassi.saressalo@kotiseutuliitto.fi

Toimitussihteerin tervehdys

Toimitussihteerinä noin viisi vuotta toiminut Katri Einamo on jättänyt tehtävänsä ja hänen tilalleen astun minä. Olen Riikka Mahlamäki-Kaistinen, 36-vuotias filosofian tohtori Keski-Suomesta. Vuosi 2010 aukenee minulle uudenlaisena kokemuksena. Astun saappaisiin, joiden uskon kuljettavan minut lähemmäs isoisäni juuria.

Ollessani alle 10-vuotias, rimppakinttuinen ja vähän näsäviisas tyttönen, luokkakaverini veti minua kipakasti letistä ja ilkkui ”Vaaris on venäläinen”. Vaikka en tuolloin tiennyt vielä paljon inkeriläisyydestä, niin ymmärsin kuitenkin, että venäläinenhän meidän vaari ei nimenomaan ollut. Tomera toteamukseni ”Meidän vaari on Inkeristä ja se on ihan eri asia kuin Venäjältä”, on vieläkin, vajaat kolmekymmentä vuotta myöhemmin, yksi inkeriläisyyteen yhdistämistäni ydinkäsitteistä. Näen inkeriläisyyden omana ja omanlaisena kulttuuri-identiteettinään, johon kuuluvat yhteisten tapojen, perinteiden ja kohtaloiden ohella tietynlainen elämänasenne

ja yhteisöllisyys. Inkeriläisyys ei näin ollen ole minulle vain muisto mummilan kirjahyllyssä pölyyntyneestä pöytälipusta. Tiedän kuitenkin, että on paljon sellaista mitä en inkeriläisyydestä ja meistä inkeriläisistä vielä tiedä. Inkeriläisten viestin, vasta-avattujen Internet sivujen ja lukuisten inkeriläisyyttä ja inkeriläisten kohtaloa käsittelevien teosten kautta opin siitä varmasti paljon lisää tulevina kuukausina.

Hyvää alkanutta vuotta toivottaen
toimitussihteeri
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

MUUT LEHDET

Karjalan sanomat 2.12.2009 käsitteli Pentti Väistön artikkelissa suomalaisen kulttuurin asemaa.

Karjalan suomalaisten Inkeri-liiton puheenjohtaja Vadim Byrkland sanoo lehden etusivulla, että suomalaista kulttuuria ja kieltä on pyrittävä vahvistamaan Suomen valtiorajojen ulkopuolella. Suomalais-ugrilaisten liittojen välinen yhteistyö on katoamassa. ”Yhteisiä tapahtumia ja juhlia on enää vähän ja yhteishenki on laimentunut”, Byrkland toteaa. Hänen mukaansa hengen laimenemisen takana on väen vähentyminen. Suomalaisten määrä on pienentynyt Venäjällä ja Suomeen pyrkivien jono on edelleen pitkä. Suomi ja suomenkielen asema olivat muutoinkin korostetusti esillä tässä Karjalan suomalaisten Inkeri-liiton 20.vuotis juhlaa juhlistavassa lehdessä.

”Juhla on rauhainen lähestynyt!”

Irja Pelkonen

Hyvinkään Inkeri-kerhon joulujuhla 5.12.2009 Hyvinkään seurakuntakeskuksessa.

Hyvinkään Inkeri-kerholaiset viettävät aina joulukuun ensimmäisen viikonvaihteen tienoilla yhteistä joulujuhlaa. Tänä vuonna juhlapäiväksi valittiin lauantai ja seuraavana päivänä hiljennyimme kukin tahoillamme toiseen tärkeään juhlapäivään, Suomen itsenäisyyspäivään.

Meillä on tapana aloittaa juhla aina kynttilöiden sytyttämisellä. Ne kerholaiset, joilla on läheinen siirtynyt ajan rajan tuolle puolen, sytyttivät tuikun omaisensa muistoksi. Tänä vuonna Inkerin pienoislippujen koristamalle muistopöydälle syttyi seitsemän kynttilää. Hetkeä juhlistivat Inkerin kirkossa toimineen rovasti Hannu Pelkosen puhe ja yhdessä laulettu ”Maa on niin kaunis”.

Hyvinkään seurakunnan teatteri Beta esitti ohjaajaa Jouni Laineen sovittaman jouluevankeliumin, jossa esiintyjinä olivat kookkaat nuket. Laine kertoi saaneensa idean tähän ”Joulun tähti”-näytelmään keskiaikaisesta Franciscus Assisilaisen nukketeatteriperinteestä.

Juhlan musiikista vastasi Virosta Suomeen muuttanut inkerinsuomalainen musiikinopettaja Marina Petrik pienten oppilaidensa kanssa. Juhlayleisö sai laulaa heidän kanssaan kauneimpia joululauluja sydämensä pohjasta.

Seurakunnan keittiössä valmistettu todella maittava jouluateria oli tärkeä osa juhlaa. Hyvinkään seurakunnan pitopalvelu, joka hoiti Inkerin kesäjuhtien tarjoilun vuonna 2006, on kuulu korkeasta tasostaan. Keittiön emäntä on parhaillaan ehdolla Suomen parhaaksi suurtalousemännäksi.

Joulujuhlasta on muodostunut tärkeä vuoden kohokohta. Kaikki kerhon jäsenet saapuvat paikalle, mikäli mahdollista, aloittamaan joulun juhlaa yhdessä. Mukana on myös sukulaisia, joskus jopa Petroskoista asti.

Suomalaiset Pietarissa – pietarilaiset Suomessa

Vera Habalainen

Pasilan kirjastossa pidettiin 28. joulukuuta, Helsingin kaupunginkirjaston 1809-merkkivuoden ohjelmaan kuuluva Pietarilainen ilta. Tilaisuuteen saapuneet saivat nauttia inkeriläisistä lauluista ja nähdä dokumenttielokuvan ”Suomalaiset Pietarissa”. Tämä noin puolituntinen dokumentti kertoi inkerinsuomalaisten kohtalosta Nevan rannoilla. Inkerin Liiton ja Inkerin kirkon jäsenet olivat mukana elokuvassa kertomassa eletyistä vaiheista ja kansanliikkeen toiminnasta Korpi-yhtyeen musiikin soidessa taustalla. Elokuvan ohjannut ja kustantanut nuori ja lahjakas Irina Rybas oli itse paikalla kertomassa elokuvasta ja sen syntyvaiheista.

Elokuvan voi sanoa antavan hyvin elävän kuvan kansasta. Siinä vanhusten silmissä näkyy menneiden vuosien kipu, taas tanssissa pyörivät nuoret taas ovat täynnä elämää ja toivoa jakaa iloaan muiden kanssa. Koska elokuva on venäjänkielinen, yleisön joukossa ei ollut paljon suomalaisia. Dokumentti saa kuitenkin tulevaisuudessa suomenkielisen tekstityksen, jolloin se saa varmasti lisää katsojakuntaa.

Pietarilainen ilta jatkui inkeriläisillä lauluilla, joita esitteli Ljubov Kalimullina. Korpi-yhtyeen laulut taas tuntuivat elokuvan elävältä jatko-osalta johon paikallaolijat saivat osallistua laulaen. Tilaisuuden loppu oli vapaamuotoinen. Kahvitarjoilun lomassa oli mahdollista tutustua kybernometriin, josta kertoi laitteen kehittäjä venäläinen psykologi Vasily Beloly. Vanhoilla Venäjällä syntyneillä tutuilla oli tilaisuus ajatusten vaihtoon ja suomalaiset kertoivat inkeriläisille omista Venäjä-kokemuksistaan. Joulukuinen ilta jätti hyvän vaikutelman ja lämmitti mielet.

Suomen Inkeri-liitto ry:n internetsivut avattu!

Käykää tutustumassa ja antamassa palautettanne osoitteessa
www.inkeriliitto.fi

www.inkeriliitto.fi

SYYSKOKOUS

Suomen Inkeri-liitto ry:n syyskokous pidettiin 22.11.2009.

- Liiton puheenjohtaja Toivo Iho toivotti kaikki tervetulleiksi ja avasi kokouksen.
- Puheenjohtajaksi valittiin Keijo Korkka ja sihteeriksi kutsuttiin Anne Tuohimäki.
- Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Annikki Kelo ja Aliisa Majava, jotka tarvittaessa toimivat myös ääntenlaskijoina.
- Päätettiin liittymis- ja jäsenmaksun suuruudesta sekä lehden tilausmaksusta v. 2010.
  - liittymismaksua ei kanneta
  - jäsenyhdistyksen jäsenen maksu 2 € / jäsen
  - henkilöjäsenen jäsenmaksu 10 €
  - kannattavan jäsenen maksu 50 €
  - Inkeriläisten viestin tilausmaksu
  - Suomi ja Ruotsi 30 €
  - muut maat 36 €
- Hyväksyttiin hallituksen laatima esitys toimintasuunnitelmaksi ja talousarvioksi v. 2010.
- Päätettiin, ettei hallituksen jäsenille makseta kokouspalkkioita ja tilintarkastajien palkkiot maksetaan laskun mukaan.
- Vuodesta 2001 liittoa johtanut Toivo Iho ilmoitti terveydentilaansa vedoten, ettei enää valitettavasti ole käytettävissä valittaessa puheenjohtajaa v. 2010.
  – puheenjohtajaksi v. 2010 valittiin yksimielisesti fil. tri. Toivo Flink
  – hallituksen erovuorossa olleet jäsenet
  – Lilja Kuivanen, Maria Lahti ja Anne Tuohimäki sekä varajäsen Tytti Piironen valittiin uudelleen vv. 2010–2012.
  – varajäsenen Pirkko Huurron pyydettyä eroa terveydellisistä syistä, valittiin hänen tilalleen loppukaudeksi vv. 2010–2011 Lassi Saressalo Tampereelta.
  – varsinaisiksi tilintarkastajiksi valittiin Maire Rehnfors ja Lilja Kurppa
  – sekä varatilintarkastajiksi Anna-kaisa Mörttinen ja Kerttu Susi.
- Päätettiin, että kevät- ja syyskokoukset v. 2010 pidetään Inkerikodissa ja kutsu niihin julkaistaan Inkeriläisten viestissä sääntöjen mukaisesti, hallituksen määräämänä ajankohtana.
- Esiteltiin Mannerheim ristin ritarin Mikko Pöllän leskeltä testamentilla saatu Inkerikotiin sijoitettu Valkeasaaren kirkkoa esittävä taulu, joka on kiitollisuudella vastaanotettu kesällä.

Hallitus v. 2010

Varsinaiset jäsenet
- Toivo Flink pj.
- Viktor Hyyrönen
- Keijo Korkka
- Lilja Kuivanen
- Maria Lahti
- Aliisa Majava
- Irja Pelkonen
- Viljo Suomalainen
- Anne Tuohimäki
- Toivo Tupin

Varajäsenet
- Annikki Kelo
- Tytti Piironen
- Lassi Saressalo

Matkan varrelta – Inkerinsuomalaisen muistelmia

Sodanaikainen Inkeri

Reino Jaakkimainen

Vapaaehtoisina Saksaan

Talvesta 1941–42 alkaen ylläpitivät saksalaiset värväysohjelmaa kerätäkseen nuoria miehiä ja naisia töihin Saksaan. Monet nuoret suomalaiset miehet pakotettiin tai houkuteltiin Saksan armeijaan heidän hakiessaan työtä ja ruokaa. Nämä ”vapaaehtoiset”, melkein 700 miestä muodostettiin yksiköksi ”Ost-Bataillon 664”. He vartioivat rautateitä ja taistelivat partisaaneja vastaan.

Nälkäkuoleman uhatessa meitä päättivät Jussi ja Matti, säästääkseen meidän vähäistä ruokavarastoamme, käyttää tilaisuutta hyväkseen ja mennä vapaaehtoisina työhön Saksaan. He menivät haastatteluun ja lääkärintarkastukseen Karhilaan, paikkaan jossa ennen oli sijainnut meidän entinen keskikoulumme ja kunnan toimisto. Heidät hyväksyttiin lähtemään.

He tulivat takasin kotiin sanomaan hyvästit, ottamaan mukaan vaatteensa ja eväänsä. Heidän ovelle mennessään äiti ryhtyi itkemään ja rukoili poikia jäämään kotiin. Aluksi olin itsekkäästi pitänyt ajatuksesta, että olisin yksin vanhempiemme silmäteränä, mutta nyt kun eron hetki tuli, muutin mieleni. En halunnutkaan veljieni menevän pois. Pelkäsin, etten koskaan enää näkisi heitä. Liityimme isän kanssa äitiin. Jussi pysähtyi, mietti vähän ja laski sitten laukkunsa lattialle. Matti meni ovelle, aukaisi sen ja astui yli kynnyksen. Hän seisoi pitkän minuutin, kääntyi hitaasti ympäri ja palasi taloon.

Myöhemmin kävi ilmi, että useimmat Saksaan menneet kärsivät pahan kohtalon. Heidät heitettiin yhteen venäläisten kanssa ”itätyöläisiksi” (Ostarbeiter) erikoisleireihin, missä he kärsivät paljon natsien rodullisesta järjestelmästä, missä saksalaiset ”herraskansana” olivat listan ylimpänä, juutalaiset ja slaavit sen pohjassa. Heidän kohtelunsa oli pahempaa kuin entisajan orjien. (Jussi Pettinen, jonka mainitsin aikaisemmin humalapäissään ajaneen minua takaa, hävisi siellä tietämättömiin.) Silloin päätimme, että tapahtukoon mitä tahansa, me pysymme yhdessä.

Näin ei ollut laita erään naapurimme kanssa. Olin alaluokilla heidän tyttärensä luokkatoverina. Kävelimme usein yhdessä kouluun ja leikimme sen jälkeen. Muistaakseni vanhemmillamme oli silloin tällöin jotain kitkaa. Kerran Katri-tätini oli ostanut uudet kengät, mitkä hän pani käsistään pukeutuessaan sisäkäytävälle. Kun hän meni niitä nostamaan, kengät olivatkin kadonneet. Ihmeissään hän kysyi naapureilta. Kukaan ei ollut nähnyt mitään. Parisen kuukautta jälkeenpäin kylätansseissa täti huomasi omat kenkänsä naapurin tytön jaloissa. Katri-täti pakotti tytön paikan päällä antamaan kengät takaisin.

Oskalassa ollessamme yllätyimme, kun tämän perheen isä koputti ovelle ja astui sisään. Emme tienneetkään, että hekin olivat takaisin kylässä. Mies pyysi lupaa jäädä meille yöksi. Myös nämä naapurit olivat vähillä ruoilla ja miehen perhe, kolme lasta ja äiti, pyysivät ruokaa. Äitimme antoi miehelle jotakin

syötävää ja laittoi hänelle patjan lattialle. Aamulla miespoloinen meni ulos tielle talvipakkaseen. Emme kuulleet hänestä, emmekä hänen perheestään mitään jälkeenpäin. Olen varma, että mies kuoli pakkasessa jonnekin tienvarteen, niin kuin moni muu.

En kerro tästä arvostelumielessä. En tiedä naapuriemme tilanteesta tarkemmin; en heidän vaihtoehdoistaan. En tiedä mitä minä olisin tehnyt heidän sijassaan. Kerron tästä, koska se kuvastaa minkälaisessa tilanteessa me elimme; painajaisunen tapaista, ilman toivoa, ilman pelastusta. Meidän kylämme tapaisissa rintamavyöhykkeen kylissä kuoli nälkään tuhansia ihmisiä joko kotonaan tai yrittäessään omin päin päästä Viroon, tänä kylmänä armottomana talvena.

Pikkuhiljaa osoittautui, että kylään oli tullut takaisin muitakin kyläläisiä. Perhe Juakkolan talosta, Oskalan toisella puolella valtatietä, halusi muuttaa meille Oskalaan. Heitä oli myös viisi: Vanha äiti, Annamari-tytär kahden pienen lapsensa kanssa ja keskenkasvuinen tytär Lempi. Annamarin mies oli armeijassa, poika siinä neljän, tyttö kahden vuoden iässä. En vieläkään käsitä miten me, kymmenen ihmistä, tulimme toimeen siinä pienessä yhden huoneen talossa. Mutta ”sopu sijaa antaa”, ja meillä olikin sopua. Meillä oli miehiä talossa ja tämä antoi naisperheelle jonkinlaisen turvallisuudentunteen.

Saimme jopa yllättävän, mutta myös tervetulleen vieraan. Saksalainen sotilas kävi vierailulla. Kädenliikkeistä ymmärsimme, että hän halusi vain viettää aikaa siviilien parissa. Asetimme hänelle tuolin keskelle lattiaa. Sotilaan kasvot säteilivät mielihyvästä. Merkkikieli ei aivan riittänyt, mutta käsitimme, ettei hän ollut onnellinen joutuessaan olemaan sodassa. Hän kaipasi omaisiaan kaukaa kotona. Hän osoitti saappaitaan. ”Saapuessani Leningradiin, jalkani kuluivat nilkkaan asti,” hän näytti. ”Moskovaan mennessä ne tulevat kulumaan polviin asti.” ”SS”, hän sanoi: ”... nicht gut. Ne tappavat naisia ja lapsia ”, osoittaen lapsiin: ”Bum, bum”. Sitten hän epäröi hetken: ”Nicht alles, jotkut gut.” Tämä kelpo, kunnon mies, oli väsynyt sotaan ja sen kauhuihin. Hän vieraili meillä monta kertaa.

Siemenperunat

Kun kevät 1942 vihdoinkin saapui, kiertelimme pellot ja maat etsien mitä tahansa syötävää: kaalia, perunoita, porkkanoita, lanttua, jne. emmekä välittäneet olivatko ne jäätyneitä tai mädäntyneitä. Kaikki kelpasi. Ruohon alettua kasvaa etsimme voikukkia, nokkosia, suolaheinää ja äiti teki niistä kakkuja kalanmaksaöljyssä.

Oletettavasti Suomen painostuksesta saksalaiset antoivat meille siemenperunoita, kaalin ja porkkanan siemeniä, vehnän- ja kauranjyviä kevätistutuksiin ja viljelemiseksi. Ampumisen uhalla niitä ei saanut syödä itse. Me panimme maahan kaiken paitsi perunoiden keskiosan. Leikkasimme perunat paloiksi ja istutimme kaikki itusilmut, mutta keskiosan perunasta söimme itse. Täten saisimme hyvän perunasadon, vaikka söimmekin osan pelkäämättä. Vaikka maata kaivaessaan näkisikin silmupalasen, ei silti pystyisi sanomaan mitä leikellystä perunasta puuttui.

Koska meillä ei ollut hevosta käytettävissämme kiskomme auraa itse. Isä, Jussi ja Matti ”valjaissa” vetivät auraa ja minä käsittelin sitä. Saksalaiset kerääntyivät kummastelemaan (ihmettelemään) tätä primitiivistä toimintaa. Monet laskivat leikkiä (tarjosivat minulle ruoskan), toiset ottivat kuvia meistä. Kaipa noita kuvia löytynee vieläkin jonkun saksalaisen kotiseinällä.

Muistelmat jatkuvat seuraavassa numerossa

Ilmoittajille

Jotta tapahtumakalenteriin toivotut järjestöjen ilmoitukset ehtisivät painoon, tulee ne lähettää toimitussihteerille, postitusmuodosta riippumatta, siten, että ne ovat perillä viimeistään lehden kakkossivulla ilmoitettuna aineiston vastaanottopäivänä.

Turun seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Bessede-hetket jatkuvat Palvelupisteessä joka kuukauden 1. ja 3. perjantai klo 13.00 Irma Kapasen vetäminä. Tervetuloa viettämään teehetkeä vapaan keskustelun merkeissä.

Hallitus kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina klo 16.30 Palvelupisteessä, Uudenmaankatu 1. Jos teillä on asioita, joita haluaisitte hallituksen käsittelevän, ottakaa yhteyttä hallituksen jäseniin tai Palvelupisteeseen.

Hyvinkään Inkeri-kerhon tapahtumia

Hyvinkään Inkeri-kerho ry. kokoontuu seurakunnan aulakahviossa Hämeenkatu 16 keväällä kuukauden 1. sunnuntai klo 14.00 seuraavasti:

- **7.2.2010** klo 14 Seurakuntasalissa Kirkonmäellä toimittaja, kirjailija Matti Rönkä kertoo inkerinsuomalaisesta Viktor Kärpästä, joka on eräs hänen kirjojensa päähenkilöistä. Alussa kahvitarjoilu.
- **7.3.2010** kello 14 kerho
- **11.4.2010** kello 14 kerho
- **2.5.2010** kello 14 kerho

Elokuussa järjestetään päiväretki seurakunnan leirikeskukseen. Retken tarkempi ohjelma ilmoitetaan myöhemmin.

Tiedustelut Irja Pelkonen, inkerikerho@gmail.com tai p. 040 550 5712

Lahden seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Vuoden 2010 toiminta
Kerhoillat joka kuukauden toinen maanantai alkaen klo 15.00 Lutherin kirkko, Vuorikatu 37

- **8.2.2010** kerhoilta
- **8.3.2010** kevätkokous
- **12.4.2010** kerhoilta
- **10.5.2010** kokoonnumme Kahvisaaressa
- **28.6.–2.7.2010** matka Haapsaluun
- Heinäkuussa 2010 Inkeriläisten kesäjuhla
- **1.–31.8.20010** Inkeri-näyttely kirjastossa, Kirkkokatu 31, Lahti
- **9.8.2010** inkeriläispäivä Tuohirannassa ”kimppakyydein”
- **13.9.2010** kerhoilta
- **11.10.2010** syyskokous
- **8.11.2010** kerhoilta
- **5.12.2010** joulumatka Kangasalalle

Kirjaston Inkeri-näyttelyyn pyydämme vinkkejä, esineitä, valokuvia Inkeristä. Erityisen tärkeää olisi löytää kuvia inkeriläisten palautuksesta Neuvostoliittoon. Näyttelyn yhteyshenkilö

– Arvo Korkkinen p. 044 581 7681
– Sihteeri Maria Lahti p. 0400 841 741

Kerhoilloista ja kokouksista tiedusteluihin vastaa Maria Lahti, p. 0400 841 741

Inkerikuoron harjoitukset jatkuvat

Keskiviikkoisin klo 16.45–18.30
Inkerikoti
Karjalatalo
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki

Kuoroa johtaa Evelin Ojalo
Uusia laulajia toivotaan kuoron riveihin ja kaikkiin ääniin.

Seukot

Tiedustelut: Pirkko Huurto
p. (09) 783 391 tai 0400 748 318

Inkerikoti
Karjalatalo
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki

Helsingin seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Tiedustelus Toivo Tupin
p. 040 578 3894

Inkerikoti
Karjalatalo
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki

Inkerikeskuksen tapahtumia

www.inkerikeskus.fi
Inkerikeskus ry.
Hämeentie 103 A
00550 Helsinki

Inkerin kulttuuriseuran tapahtumia

Yhteystiedot ja tiedustelut: Inkerin Kulttuuriseura ry.
Wallininkatu 7, 00530 Helsinki
p. (09)2733 225 klo 10–16.00
Sähköposti: posti@inkeri.com/toimisto@inkeri.com

- **9.2.** klo 14.00 Sukututkimusretki kansanrunousarkistoon. Kokoontuminen Suomalaisen kirjallisuuden seuran ala-aulassa. Hallituskatu 1.
- **25.2**. klo 16–18.00 Helmikuun kulttuurikahvila. Viimeiset vatjalaiset. Tarton yliopiston professori Heinike Heinsoo kertoo vatjalaisten menneisyydestä ja nykyisyydestä. Wallininkatu 7, 00530 Helsinki.
- **25.3.** klo 16–18.00 Maaliskuun kulttuurikahvila. Inkerikot. Pietarilainen tutkija Olga Konkova valottaa inkerikkojen omaperäistä kulttuuria. Wallininkatu 7, 00530 Helsinki.
- **25.4.** klo 15–17.00 Huhtikuun kulttuurikahvila. Kahvikonsertti. Suomi-poika Ottneel Jürissaar esittää keväistä musiikkia ja kertoo elämästään. Wallininkatu 7, 00530 Helsinki.
- **26.4**. Ottneel Jürisaar esittää keväistä musiikkia ja kertoo elämästään. Keravan seurakuntakeskus. Papintie 1, 04200 Kerava.

Kädentaidot keväälle 2010

Ompeluseura kokoontuu Koivussa ja tähdessä, joka toinen torstai 14.00–16.00

Sopii myös ompelutaidottomille juttuseuraa kaipaaville. Tehdään mm. tyynynpäällisiä tai nukenvaatteita myyjäisiin tai

muuta itselle tärkeää. Kevään kokoontumiset 4.2, 18.2, 4.3 ja 18.3, 15.4, 29.4

- **9.3**. Kuvia savelle
- **18.3.** klo 12–14.00 Pääsiäismunia. Tutustutaan pääsiäismunien perinteeseen ja koristellaan munia nauhoin, helmin ja maalauksin. Materiaalimaksu 5 €. Ilmoittautuminen 11.3. mennessä.
- **20.4.** ja **27.4.** klo 10–14.00 Paperimassa nukke. Muotoilemme ja maalaamme oman paperimassakasvoisen nuken. Nukelle tehdään kankainen täytetty vartalo ja hiukset oman toiveen mukaan. Tee itselle tai lahjoita myyjäistuotteeksi. Materiaalimaksu 3–5 €. Ilmoittautuminen 13.4. mennessä materiaalihankintojen takia.

- Keravan paluumuuttajien kerho kokoontuu tiistaisin **9.2, 9.3, 13.4**, ja **11.5.** klo 14.30–17.00 Talkoorenkaan tiloissa, Aleksis Kiventie 18, 04200 Kerava

MATKAT

9.–12.7.2010 Ihanan Inkerin prameat palatsit ja puutarhat

Suunnitteilla matka Pietarin länsipuolelle, jossa kohteina tsaarien palatsit puutarhoineen. (mahdollisuuksien mukaan Pietarhovi, Pushkina, Pavlovski, Hatsina). Palatsivierailujen suunnittelu tapahtuu yhdessä Pietarin Sampo-keskuksen kanssa. Paluumatkalla Viipurin linna.

- Yöpyminen todennäköisesti Kupanitsassa Kikkerin Paronin talossa puolihoidolla.
- Hinta ja muut tarkemmat tiedot selviävät helmikuussa.
- Matkan toteutuminen edellyttää vähintään 12 osallistujaa.
- Matkanjohtaja Alina-Sinikka Salonen
- Tiedustelut a-s.salonen@pp.inet.fi tai p. 040 743 7042

28.–30.8.2010 Peipsijärven sipulimarkkinat ja Petserin luostari

Peipsijärven ympärillä Virossa on paljon nähtävää. Alueella asuvat karjalaistaustaiset setukaiset. Vanhauskoisten kylissä on oma tunnelmansa. Kesämatkan kohteena on Lüübnitsa, jossa vietetään sipulimarkkinoita. Tutustumme myös setujen ulkoilmamuseoon.

Ensimmäinen yö vietetään Värskan kylpylässä Seutumaalla.Toisena päivänä ylitämme Venäjän rajan ja tutustumme vanhaan Petserin luostariin, joka on toiminut yhtäjaksoisesti yli 500 vuotta. Luostarilta matka jatkuu 50km päähän Pihkovaan, jossa tutustutaan Kremliin. Yöpyminen paikallisessa hotellissa.Kolmantena päivänä lähdemme paluumatkalle Tallinnaan.

Matkan hinta 370 €, sisältää laivamatkat Tallinnaan, bussikuljetuksen, suomenkielisen opastuksen koko matkan aikana, majoittumisen kahden hengen huoneisiin, aamiaiset ja kolme lounasta. Pakollisen ryhmäviisumin hinta on 43 €.

Vastuullisena matkanjärjestäjänä toimii Tiit Reisid ja matkanjohtajana Inkerin kulttuuriseuran puh.joht. Helena Miettinen

Ilmoittautumiset sähköpostitse koivujatahti@inkeri.com tai Inkerin kulttuuriseuraan p.(09) 2733 225 (ark. 10–16.00) tai Eeva Kotiniitty, p. 358 405 373 243.

LEVITÄ INKERI-TIETOA

SAATAVANA INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖSTÄ
Annikki Kelo p. 045 2612 345
Ti Klo 18.30–20.00

• ***Kirjallisuutta***

Häkkinen, Juho
Siihen maahan, jonka minä sinulle osoitan, I-II, 15 €
Sveriges ingermanländarnas historia, 24 €
Kalevalaseuran vsk. 69–70 Inkerin teillä, 11,50 €
Maria Luukan laulut ja loitsut, 6,50 €

Krifors, Lars
Oli onnistuttava, 15 €

Kuivanen, Lilja (toim.)
Inkerin vuosijuhlat 2003, 20 €

Nevalainen, Pekka
Inkeriläinen siirtoväki 1940-luvulla, 25 €

Nevalainen, Pekka & Sihvo, Hannes (toim.)
Inkeri – historia, kansa, kulttuuri, 50,50 €

Nokkala, Tapani
Paavo Räikkönen Inkerin mies, 25 €

Ojala, Ella
Pitkä kotimatka, 14 €
Pelastunut albumi, 22 €
Ensimmäinen kevät, 16 €
Sananlaskuja ja tarinoita, 8 €

Pelkonen, Hannu
Voihan Venäjä, 25 €

Pettinen, Albert
Lauluja koululaisille, 4 €
Lauluja sekakuorolle, 6 €

Pärnänen, E.
Antti Kivekäs I-II, 9 €

Ripatti, Maria
Elämä yhden kortin varassa, 16,50 €

Santtu, Lauri
Murrejuttuja, 2,50 €

Saressalo, Lassi
Inkeri, 3,5 €

Savolainen, Aatu
Suomalainen sissisodassa, 15 €

Savolainen, Mikko
Inkerinmaa, 33,50 €

Seppänen, Heikki
Etelän tien kulkija – Vilho Helanen, 25 €

Sihvo, Jouko
Inkerin kansan 60 kohtalonvuotta, 24 €

Sihvo, Jouko (toim.)
Inkerinsuomalaisten kohtalo, 20 €

Störgren, Aleksander
Mutkainen tie vapauteen, 10 €

Suominen, Hellin
Mooses Putron elämäkerta, 2,50 €

Survo, Arvo
Itku Inkerille, 17 €

Tuukkanen, Saimi
Elämäni helminauha, 5 €

• ***Äänilevyjä***

Inkerinkuoro
Minä tyttö, CD 10 €
Nouse Inkeri, äänilevy 2,50 €

Survo, Arvo
kasetti Omall maall, 9 €

• ***Karttoja***

Inkerin kartta
v. 1933, 12 €

Inkerin kartta
v. 1992, 10 €

Kylä- ja tiekartta, €
Keski-Inkeri v. 1993, 10 €

• ***Liput***

Inkerin pöytälippu
(satiinia) +
salko marmorijalustalla 18,50 €

Inkerin pöytälippu
(polyesteria) +
salko marmorialustalla 15 €

Inkerin pöytälippu
(satiinia), 10 €

Inkerin pöytälippu
(polyesteria), 8 €

• ***Adressi***

Surunvalitteluun, 7 €

SAATAVANA INKERIN KULTTUURISEURASTA
Puh. 09-2733 225

Flink, Toivo & Mäkilä, Eeva
Inkerin lasten oppikirja, 5 €

Kalevala
Suomeksi ja venäjäksi.
Käännös Hiiri, A. & Kiuru, E. 20 €

Miettinen & Uusma
Inkerin satulipas, 17 €

Miettinen, Helena
Kohtalontie. Kertomus inkeriläisen opettajan elämäntaipaleesta Inkerinmaalta Ruotsiin ja paluusta Neuvostoliittoon, 5 €

Miettinen & Joganson
Petettyjen toiveiden maa. Arator. 15 €

Monahof, Ania
Kärsimyksen pyhät kyyneleet, 13 €

Pärnänen, E.
Antti Kivekäs I-II, 5 €

Sava, Inkeri & Miettinen, Helena
Liljan kuva kutsuu, 15 €

• ***Inkeriläistä kansanmusiikkia***

Röntyskät
Piirileikkilauluja Inkerinmaalta, 7,50 €

Vuotilainen, Paavo
Runoja, 12 €

Vainikka & Miettinen
Iloinen Inkeri, 15 €

Suur-synty kiesus
Korpikansan Survon Arvon kertomana, 28 €

INKERILÄISTEN VIESTI

2–3
2010

TÄSSÄ NUMEROSSA:

Kansikuva:
Kuluva talvi tullaan muistamaan kylmyyden lisäksi kauniista maisemistaan.

Numero 4/2010 ilmestyy viikolla 21. Aineisto toimitukselle 1.5 mennessä.
Numero 5–6/2010 ilmestyy viikolla 35. Aineisto toimitukselle 6.8 mennessä.

INKERILÄISTEN VIESTI

JULKAISIJA
Suomen Inkeri-liitto ry.
Puheenjohtaja Toivo Flink
toivo.flink@kolumbus.fi

TOIMISTO
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut, tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki

Puh 045 2612 342
Annikki Kelo
Sampo 800012-306364
Nordea 101030-1085026

ILMOITUKSET/€
1/1 sivu 250€, ½ sivu 135€, ¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17€
Kiitos- ym. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2010
30€ kotimaahan ja Ruotsiin,
36€ (360kr) muualle

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA
(Hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev. 6
SE-438 35 Landvetter
Puh 031-916 602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 17 38 88-9

SIVISTYSSÄÄTIÖ
Hallituksen pj. Toivo Iho
Bredantie 6 D 18
02700 Kauniainen
Puh 050 505 2335
OP 578038-20031499

LEHDEN TOIMITUS
Päätoimittaja
Toivo Flink
Toimitussihteeri
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

TOIMITUKSEN OSOITE
Renkkelintie 28
40950 Muurame
Puh. 050 599 6773
(ark. 9-17.00)

INTERNET
http://www.inkeriliitto.fi

SÄHKÖPOSTI
inkerinviesti@suomi24.fi

PAINOPAIKKA
Vammalan Kirjapaino Oy,
Sastamala

Lehti ilmestyy kuudesti vuodessa
Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä

ISSN 1236-9586

PÄÄKIRJOITUS

Inkerin historia on Suomen ja suomalaisuuden historiaa

Toivo Flink

Tämän todistavat lukuiset tutkimukset, joiden avulla pystymme hahmottamaan Inkerin ja Suomen yhteenkuuluvuuden. Tämä yhteenkuuluvuus on rakentunut ja voimistunut Suomen ja Inkerin suomalaisten yhteisissä henkisissä tavoitteissa. Sellaisiksi miellän hengellisen, siis luterilaiseen uskontoon perustuvan, kielellisen ja kulttuurisen yhteenkuuluvuuden. Otan tässä esimerkiksi kaksi yleisteosta, kaksi kokoelmaa, joissa oli mukana niin kantasuomalaisia kuin inkerinsuomalaisia kirjoittajia.

Vanhemmista mainittakoon Inkerin suomalaisten historia vuodelta 1969 inkeriläissyntyisen tohtori Sulo Haltsosen toimittamana. Sen julkaisi Inkerin sivistyssäätiö. Uudemmalla, SKS:n julkaisemalla yleisesityksellä, alkaa silläkin olla ikää. Se ilmestyi vuonna 1991. Sen toimittivat tohtori Pekka Nevalainen ja professori Hannes Sihvo. Heidän kokoamassaan ja kirjoittamassaan teoksessa Inkeri Historia Kansa Kulttuuri oli mukana kummankin suomalaisuuden osan edustajia.

Kumpikin Inkerin yleisesitys todistaa vakuuttavasti tuhansien henkilöiden henkisen uurastuksen kautta, että suomalaisuus on yhdistänyt heitä valtiollisista rajoista huolimatta. Kehotan teitä, hyvät lukijat, lämpimästi selailemaan uudelleen kumpaakin teosta. Uskon, että jaksatte ihmetellä tuttuja, vaan jo unohtuneita tapahtumia ja niihin vaikuttaneita henkilöitä.

Vuonna 1990 alkanut inkerinsuomalaisten paluumuutto Suomeen ja sitä seuranneet tapahtumat ovat tarjonneet mahdollisuuden tutkia ja julkaista tutkimustuloksia monella tapaa uudessa poliittisessa ja henkisessä ilmapiirissä.

Vuonna 2000 valmistunut väitöstutkimukseni osoitti minulle vakuuttavasti, että ainakin autonomian aikaista Inkerin ja Pietarin suomalaisten historiaa voidaan pitää elimellisenä osana Suomen historiaa. Entä vuoden 1917 tapahtumien ja sotien välinen aika? Omakohtainen selvittelyni tältä ajanjaksolta osoittaa selkeästi, että pakolaiselämän vaikeuksista huolimatta 1920–1930 -luvut olivat arvokasta ja hedelmällistäkin heimotoiminnan aikaa Suomessa.

Jatkosodan aika ja väestönsiirrot Suomeen 1943–1944 kertovat, kuinka paljon Suomen valtiojohto ja kymmenet tuhannet heimoaktivistit olivat edistäneet sodanaikaisten väestönsiirtojen onnistumista. Tämä selviää mm. Kotiin karkotettavaksi maaliskuussa 2010 ilmestyneestä tutkimuksestani.

Sodanjälkeisestä inkerinsuomalaisten toiminnan vaiheista tiedetään vähän. Yhtä vähän tunnetaan 1920 ja 1930 -lukujen tapahtumia. Silti se, mitä tiedetään, riittää kuitenkin perustavaa laatua olevan kannanoton esittämiseen: inkerinsuomalaisten historia on osa suomalaisuuden historiaa. Miksi sitä kuitenkaan ei esitellä suomalaisissa historian oppikirjoissa?

Inkeri-näyttelyn avajaiset

Riikka Mahlamäki–Kaistinen

Inkeri-näyttely avattiin perjantaina 12.2. Kansallisarkiston pääjohtaja Jussi Nuorteva toivotti monipäisen kutsuvierasjoukon tervetulleeksi ja valotti näyttelyn syntyhistoriaa seuraavin sanoin.

”Vuosina 2004–2009 Kansallisarkisto toteutti valtioneuvoston kanslian rahoituksella mittavan tutkimushankkeen Suomi, sotavangit ja ihmisluovutukset 1939–1955. Hanke sai alkunsa keskustelusta, joka koski toimittaja Elina Sanan suurta huomiota herättänyttä kirjaa ”Luovutetut, Suomen ihmisluovutukset Gestapolle”. Toisen maailmansodan ajan sotarikoksia ja holokaustia selvittävä Simon Wiesenthal-keskus vetosi vuonna 2003 tasavallan presidentti Tarja Haloseen, jotta Suomi selvittäisi virallisesti sota-ajan juutalaisluovutuksensa. Presidentti Halosen aloitteesta valtioneuvoston kanslia pyysi professori Heikki Ylikangasta laatimaan selvityksen paitsi juutalaisten luovutuksista myös muista sellaisista sota-ajan erityisilmiöistä, joita tulisi tutkia.

Heikki Ylikangas nosti tutkimuksessaan esiin useitakin tutkimusteemoja. Neuvostosotavankien kuolemat rintamal-

la ja Suomen sotavankileireillä, siviilivankien kuolemat ja kohtelu Suomen miehittämässä Itä-Karjalassa, sotavankien siirrot suomalaisten ja saksalaisten välillä – tähän ryhmään kuului myös kymmeniä juutalaisia neuvostosotavankeja – sekä muut Suomen siviili- ja sotilasviranomaisten sodan aikana ja välittömästi sen jälkeen tekemät ihmisluovutukset. Suurin ryhmä olivat inkeriläiset, jotka saksalaisten joukkojen edetessä olivat siirtyneet Suomeen. Ryhmä oli suuri, yli 60 000 henkeä. Heistä suurin osa palasi Neuvostoliittoon välirauhan sopimuksen tultua solmituksi syksyllä 1944. He eivät kuitenkaan päässeet palaamaan takaisin Inkerinmaalle ennen kuin 1970-luvulla.

Valtioneuvoston kanslia rahoitti muut Heikki Ylikankaan esittämät tutkimuskohteet, mutta inkeriläisten aseman selvittämiseksi esitettiin haettavaksi Suomen Akatemian tutkimusrahoitusta. Vaikka teema oli kiinnostava, kesti kilpaillun tutkimusrahoituksen saaminen pitkään, joten hanke saattoi aloittaa toimintansa vasta muuta hanketta pari vuotta myöhemmin. Kotiin karkotettavaksi – Inkeriläisten siirtolaisten paluu ja palauttaminen Neuvostoliittoon 1944–55 päättyi sen vuoksi vasta viime vuoden lopussa ja sen tutkimustyöhön perustuva filosofian tohtori, tutkija Toivo Flinkin tutkimus ilmestyy runsaan parin viikon kuluttua.

Kansallisarkistossa hanke on voinut hyödyntää sekä Kansallisarkiston omia kokoelmia että entisen Sota-arkiston kokoelmia. Sota-arkisto liitettiin Kansallisarkiston yhteyteen vuoden 2008 alusta lukien. Keskeisin kokoelma, jonka haluan tuoda esiin, on niin sanottu Inkerin arkisto, joka kattaa pääasiassa vuodet 1917–1944. Siihen sisältyy inkeriläisten yhdistysten ja niin sanotun Inkerin vapausliikkeen asiakirjoja, lehtileikkeitä ja valokuvia. Uudemmista arkistoista tärkeä on Inkerin liiton arkisto sekä monet tätä aihetta valaisevat yksityisarkistot.

Olemme iloisia siitä, että tutkimushanke on voitu saattaa eräiltä osin päätökseen, kun tohtori Flinkin tutkimus valmistuu. Olemme iloisia myös siitä, että Jenny ja Antti Wihurin rahasto on myöntänyt Toivo Flinkille rahoitusta, joka mahdollistaa inkeriläisiin kohdistuvan tutkimuksen jatkamisen Turun yliopiston Siirtolaisuusinstituutin suojissa. Kansallisarkisto tukee myös tätä jatkohanketta. Erityisesti pyrimme auttamaan tutkimusaineistojen kartuttamisessa. Inkeriläisyys on vähitellen häviämässä sekä Venäjällä että Suomessa. Inkeriläisille myönnettiin 1990-luvun alussa oikeus tulla Suomeen paluumuuttajina ja tuhannet, jopa kymmenet tuhannet ovat käyttäneet tätä mahdollisuutta. Se on ymmärrettävästi aiheuttanut merkittävän suoneniskun inkeriläiselle kulttuurille Venäjällä. Suomessa puolestaan inkeriläiset ovat sulautumassa valtaväestöön, vaikka Inkeri-keskus ja Inkerin Liitto ovatkin omalta osaltaan tehneet tärkeää työtä inkeriläisen identiteetin säilyttämisessä ja siirtämisessä nuoremmille sukupolville. Tietämys Inkeristä ja inkeriläisistä perustuu kuitenkin hyvin suuressa määrin sille aineistolle, joka kertoo inkeriläisten vaiheista Suomessa, Venäjällä ja Neuvostoliitossa. Henkilöiden hallussa olevien asiakirjojen luovuttaminen Kansallisarkistoon Inkerin arkistoon on paras tapa turvata se, että tutkimus voi tulevina vuosina ja vuosikymmeninä saada oikean ja riittävän kuvan Inkerin historiasta ja inkeriläisten vaiheista.”

Puheenvuoronsa lopuksi Nuorteva kiitti kaikkia näyttelyn valmisteluun osallistuneita ja luovutti puheenvuoron näyttelystä vastanneelle tohtori Toivo Flinkille. Toivo Flink sanoi puheenvuorossaan olevansa suuresti ilahtunut huomatessaan, ettei ole yksin inkeriläisten asian kanssa.

”On hienoa ja arvokasta, että niin monet ovat kiinnostuneita inkeriläisten kohtalosta” hän totesi. Tämä kiinnostus näkyi Kansallisarkistoon kokoontuneen kuulijakunnan suuruudesta. Joukkoon lukeutui myös lauantaisen Ajankohtaisseminaarin päätössanat pitänyt valtioneuvos Riitta Uosukainen.

Ennen siirtymistä luentosalista itse näyttely alueelle, Kansallisarkiston kryptaan, Flink kertoi kuulijoille pääpiirteet näyttelyn rakenteesta ja kukitti näyttelyn syntyä edesauttaneet henkilöt. Seikkaperäisempään selontekoon päästiin varsinaisissa näyttelytiloissa. Flink esitteli kiinnostavasti esilläolevia vanhoja dokumentteja, vaakunoita ja valokuvia. Vaikka kryptassa oli suuresta joukosta johtuen melko lämmin ja ajoittain ahdastakin, kuulijat jaksoivat valtioneuvoksen johdolla kuunnella Flinkin mielenkiintoisen esittelyn loppuun asti. Moni olisi varmasti mielellään jäänyt kuuntelemaan lisääkin inkeriläisten historiasta.

Ohessa tiivistelmä Toivo Flinkin Inkeri-näyttelyn esittelystä. Näyttely jakautuu aikakausittain kuuteen osaan, joista ensimmäinen on Ruotsin vallan ja autonomian aika. Toimitus ehdottaa lukijoita ottamaan Inkeriläisten viestin mukaan näyttelyyn saadakseen ns. mahdollisimman paljon irti tästä upeasta näyttelystä, joka on auki 30.4. asti.

Ruotsin vallan ja autonomian aika

Inkerin vaakunat Tukholman linnan varuskamarista, koristivat kuningas Kustaa II Adolfin hautauskulkueessa olleen ratsun satulahuopaa vuonna 1632.

Inkerinmaan suomalainen, luterilainen väestö oli muuttanut pääasiallisesti Savosta ja Karjalan kannakselta aikana

1617–1721. Vero- ym. asiakirjoihin perustuva tutkimustieto osoittaa kuka, mistä, milloin ja mihin oli Ruotsin vallan aikana muuttanut Inkerinmaalle. Inkerissä voimassa ollut luterilaisille seurakunnille annettu ohjesääntö on vuodelta 1638. Kun Ruotsi menetti Inkerin Venäjälle Suuressa Pohjansodassa, suomalaisille neuvoteltiin oikeus luterilaiseen uskontoon. Papit tulivat Suomesta. Suomen ja Inkerinmaan yhteenkuuluvuutta lisäsi Suomen liittäminen Venäjää 1809. Kirkkolaki ja yhteinen liturgia Venäjän luterilaiselle kirkolle valmistui 1832. Sen alullepanijana ja valvojana toimi piispa Sakari Cygnaeus-nuorempi kuolemaansa asti vuonna 1830. Lain myötä muodostunut Inkerin seurakuntajako oli voimassa, kunnes neuvostovalta lakkautti sen 1917. Puhuttaessa Inkerinmaasta tarkoitetaan juuri seurakuntajaon alaista aluetta

Ensimmäisen tieteellisen selvityksen Inkerissä asuvista suomalaisista esitti suomalainen Anders Johan Sjögren. Tutkimus ilmestyi Pietarin Tiedeakatemian julkaisusarjassa vuonna 1834. Sjögren määritteli neljän suomalaiskansan, savakkojen, äyrämöisten, vatjalaisten ja inkeroisten kielelliset, kansatieteelliset ja historialliset tuntomerkit. Ne tarjosivat jatkajille luotettavan pohjan kehittää Suomen kieli- ja kulttuuri-identiteettiä. Pietarissa akateemikoksi kohonnut Sjögren oli aikansa tunnetuin ja arvostetuin suomalainen tiedemies.

Opettaja- ja lukkariseminaari, jonka tärkeimmäksi tavoitteeksi tuli opettajien kouluttaminen, perustettiin Inkerinmaalle Pienen Kolppanan kylään. Se liittyi Inkerinmaan suomalaisten pappien ajamaan kouluhankkeeseen. Venäjän evankelis-luterilaisten seurakuntien keskinäiseltä apukassalta saatu avustus ja valtion myöntämä tontti mahdollistivat seminaarin toiminnan aloittamisen syyskuussa 1863.

August Hagmanin toimittama Pietarin Sanomat näki päivänvalon 2. tammikuuta 1870. Hagmanin mielestä yhteisiä asioita tuli harrastaa niin, että ”työllä ja teolla niihin ottaa osaa ja niiden hyväksi antaa oman itsensä, omat yksityiset etunsa alttiiksi, kas siinä sivistyksen korkein kukkula”. Hagman katsoi tärkeäksi, että silloiset 20 000 suomalaista Pietarissa ja noin 90 000 Inkerinmaalla saivat oman äänenkannattajan. Lehti tarjosi palstatilaa myös Pietarissa toimivalle ”Suomen kauppailia- ja asioitsia-yleisölle”. Termi inkeriläinen on peräisin Suomesta. Inkerissä asuneet luterilaiset suomalaiset sanoivat itseään suomalaisiksi. Pietari – Inkerinmaa – Suomi – kolmikanta kehittyi ja kesti murtumatta 1917 vallankumousvuoteen asti.

Kirkkoherra Otto Louhelaisen laatima Luettelo vakinaisten seurakuntalaisten sukunimistä Inkerinmaan suomalaisissa seurakunnissa Venäjän vallan aikana noin vv. 1721–1912 ilmestyi Inkeri-lehdessä ja erillisenä painoksena Viipurissa 1913. Selvityksen mukaan Inkerinmaalla oli noin 2 500 sukua.

Kirkkoherra Felix Relanderin Kuvaus Evankelis-luterilaisen kirkon vaiheista Inkerinmaalla ilmestyi Inkeri-lehdessä v. 1913. Kuvaus esittelee Inkerinmaan oloja ennen vuotta 1617, seurakuntien maallista ja hengellistä hoitoa Ruotsin vallan aikana sekä superintendentit.

Kolppanan seminaarin entiset opiskelijat toimittivat ja kustansivat 50-v täyttäneen opinahjonsa juhlajulkaisun, johon kuului myös opettaja- ja oppilasmatrikkeli. Kirja ilmestyi Viipurissa 1913.

Inkerinmaalaiset opiskelijat Helsingin yliopistossa perustivat yhdistyksensä 1891. Tohtori Lauri Kettunen piti Inkeriläisten Yhdistyksen kokouksessa 1915 esitelmän Inkeristä kielten sekoituksen luvattuna maana. Hän korosti inkeriläi-

sen kansanrunouden merkitystä Kalevalan syntyvaiheissa. Tohtori A.M. Tallgren painotti esitelmässään Inkerinmaan arkeologista rikkautta ja kehotti yhdistystä ryhtymään vakavasti keräämään muinaisesineitä. Väinö Salminen piti Vanhalla ylioppilastalolla esitelmän runonkeräyksestä ja runorikkauksista Inkerinmaalla. Hän kehotti inkeriläisiä toimimaan murresanaston aikaansaamiseksi. Inkeriläistä museota ja Inkerin historiaa koskevat ajatukset kuuluivat samaan laajaan suunnitelmaan.

Inkerin ensimmäinen lauluseura perustettiin 1865 rovasti A.J. Piispasen toimesta. Uusi vaihe alkoi, kun Mooses Putro tuli lukkariksi ja kirkkokoulun opettajaksi Pietariin 1872 ja perusti samana vuonna kuoron. Hän valmistui keisarillisesta Pietarin konservatoriosta 1879. Hänestä tuli Inkerinmaan ensimmäinen vapaa taiteilija, säveltäjä, kuoronjohtaja ja urkuri. Putro kuoroineen osallistui Suomen yleisiin laulu- ja soittojuhliin ja sai ensimmäisen palkinnon Viipurissa 1908. Putron johtama Pietarin Suomalainen Lauluseura vietti 40-vuotisjuhlansa 1912.

Mooses Putron aloitteesta järjestetyt ensimmäiset laulujuhlat pidettiin Inkerinmaalla, Skuoritsassa 1899 ja viimeiset Tuutarissa 1918. Kolppanan juhlasta 1913 muodostui lauluperinteen kohokohta. Inkeri-lehden mukaan yleisön määrä nousi 5 000 henkeen. Esiintyjiä oli yli 900 henkeä.

Yleisinkeriläinen kansalaiskokous pidettiin Pietarissa 23. huhtikuuta 1917. Tärkeimmäksi kysymykseksi nousi kansakoululaitoksen ja Kolppanan seminaarin uudistaminen mies- ja naisseminaariksi. Lääninhallinnon myöntämän rahoituksen turvin uudistunut seminaari avasi ovensa marraskuussa 1917 johtajanaan maisteri Kaapre Tynni, Helsingin yliopistosta.

Pietarin läänin sivistystoimen vuoden 1918 lopussa laatimat tilastot osoittivat, että Inkerinmaan 313 koulussa toimi 248 suomenkielistä opettajaa. Seminaari lopetti toimintansa 1920, kun se muutti Hatsinaan ja siitä tuli neuvostovallan valvoma Hatsinan suomalainen opettajaopisto.

Inkerin kirkollinen hallinto itsenäistyi syksyllä 1918. Ensimmäiseksi piispaksi valittiin Toksovan seurakunnan kirkkoherra Felix Relander.

Inkerin nuorisoliitto perustettiin alkukesällä 1918. Liittoon kuului 17 paikallisosastoa.

Heinäkuussa 1918 perustettuun osuuskuntaliike Aittaan liittyi vuoden loppuun mennessä lähes 100 osuuskuntaa.

Kansalaistoiminnan tulokset jäivät terrorin, sotatoimien ja kansalaissodan jalkoihin. Niiden alkusoitoksi puhkesi Inkerinmaallakin kapinoita kesällä ja syksyllä 1918, ja pakolaisliike Suomeen alkoi.

1918–1920 Tarton rauhansopimus

Suomessa laskettiin olleen pakolaisia vuoden 1919 lopussa yli 8 000 henkeä. Pakolaiset järjestivät ensimmäisen neuvottelukokouksensa Viipurissa marraskuussa 1918.

Kolmihenkinen valtuusto esitti Suomen hallitukselle toivomuksen, että koko Inkeri saataisiin yhdistettyä Suomeen. Mikäli tämä ei onnistuisi, Suomeen liitettäisiin Pohjois-Inkeri ja samalla Etelä-Inkerin suomalaiselle väestölle annettaisiin sivistyksellinen autonomia. Jos yhdistyminen Suomeen ei onnistuisi, pyydettäisiin sivistyksellistä autonomiaa Inkerille. Lähetystö tapasi Suomen valtionjohtajan Mannerheimin, pääministeri Lauri Ingmannin ja ulkoministeri Carl Enckellin.

Kipein ongelma oli pakolaisten toimeentulon turvaaminen. Suomen halli-

tuksen toivomuksesta inkeriläisten oli saatava ”hallitus”, elin joka pysyvästi huolehtisi pakolaisten asioista. Inkerin Väliaikainen Hoitokunta muodostettiin Helsingissä tammikuussa 1919. Sen johtajaksi valittiin yliopettaja Pietari Toikka. Perimmäisenä pyrkimyksenä oli koota joukkoja vapauttamaan Inkerinmaa bolševikeista.

Ensimmäinen hyökkäys Inkeriin alkoi heinäkuussa 1919 suomalaisen everstiluutnantti Yrjö Elfvegrenin johtamana. Viittä päivää myöhemmin alkanut punaisten hyökkäys vyörytti inkeriläiset takaisin Suomen puolelle. Presidentti Ståhlbergin johtama Suomi jättäytyi sotaretkien ulkopuolelle. Elfvegren joutui eroamaan tehtävästään. Inkerin Väliaikaiselle Hoitokunnalle langenneesta rasituksesta suurimmaksi muodostui suoranainen pakolaisvirta Suomeen. Suomen hallituksen lisäksi Amerikan Punainen Risti auttoi pakolaisia elintarvikepulassaan.

Kenraali Nikolai Judenitšin Pietarinretkeen osallistuneen Pohjois-Inkerin rykmentin tavoite raukesi marraskuussa 1919, kun armeija riisuttiin aseista. Edessä olivat neuvottelut Neuvosto-Venäjän kanssa ja Tarton rauha. Koska inkeriläisillä itsellään ei ollut mahdollisuuksia saada ääntänsä kuuluviin neuvottelupöydässä, he jaksoivat yhä luottaa, että Suomi asettuisi tukemaan heidän itsemääräämisoikeuksiaan.

Suomen ja Neuvosto-Venäjän rauhansopimus allekirjoitettiin Tartossa 14. lokakuuta 1920. Suomi luopui Repolasta ja Porajärvestä ja sai tilalle Petsamon. Inkerin ja Itä-Karjalan itsemääräämisoikeudesta annettiin vain niitä koskevat ilmoitukset. Sen mukaan Pietarin kuvernementin suomalainen väestö sai nauttia täydessä määrässä kaikkia niitä oikeuksia ja etuja, jotka Venäjän lait myönsivät vähemmistökansallisuuksille.

1920–1930-luku

Pakolaisten oman järjestön tarpeellisuus korostui Tarton rauhan jälkeen, kun Neuvosto-Venäjän hallituksen armahduksen myötä Inkeriin palasi vain osa yli 8 000 pakolaisesta. Inkerin Liiton valmistelevassa neuvottelukokouksessa Helsingissä kesäkuussa 1922 olivat läsnä professori Kaarle Krohn, eversti Erik Heinrichs, esittelijäneuvos Esko Heilimo, johtaja Mikko Tirranen, taiteilija Iisakki Lattu, lehtori Juho Koivistoinen, maisteri Kaapre Tynni, toimittaja Suominen, kapteeni Juho Tirranen ja toimittaja Antti Tiittanen. Samalla tehtiin esitys aikakauslehti Inkerin julkaisemisesta.

Inkerin Liiton yleinen kokous pidettiin Vanhalla ylioppilastalolla 4. joulukuuta 1922. Kapteeni Tirranen ehdotti Liiton toiminnan ulottamista Inkeriin niin pian kuin mahdollista. Hän painotti myös Inkerin Sivistysrahaston perustamisen tärkeyttä. Inkerin pakolaisten lisäksi Liittoon kuului koulutettuja ja merkittävässä yhteiskunnallisessa asemassa olleita suomalaisia ja heimoaatteen innoittamaa nuorisoa, joka oli perustanut Akateemisen Karjala- Seuran helmikuussa 1922.

Inkerin Arkisto tuli osaksi Liiton toimintaa 1925. Vuosien varrella arkistoon hankittiin Inkerin vapaustaisteluja koskevia asiakirjoja niin yksityishenkilöiltä kuin järjestöiltäkin. Inkerin Arkiston edistäjät ymmärsivät sekä Inkerin vanhan seurakuntatietouden että ajankohtaisen aineiston merkityksen Inkerin historialle.

Inkerin Liiton aktiivit ottivat itselleen heimolaistensa sivistäjän ja puolestapuhujan roolin sekä vahvistivat inkerinsuomalaisten yhteenkuuluvuutta Suomeen. Oli luonnollista, että AKS:n lisäksi Suomalaisuuden Liitto, Itsenäisyyden Liitto,

Karjalan Liitto ja monet muut heimojärjestöt ottivat inkeriläiset mukaan toimintaansa.

Suomen kansalaisoikeuksien saaminen oli tuhansille Tarton rauhan jälkeen maahan jääneille inkeriläispakolaisille heidän asemansa kannalta yksi keskeisimmistä asioista.

Kansallisten piirien ja kyläneuvostojen lakkauttaminen

Neuvostoliiton puolueen keskuskomitean politbyroo esitti määräyksen, joka sai lain voiman 1.12.1937. Sen mukaan kaikki kansalliset koulut tuli laskea vahingollisiksi koko Neuvostoliiton alueella. Venäjän Federaation opetus- ja kulttuurialan viranomaisille annettiin tehtäväksi laatia esitys kansallisten keskiasteen oppilaitosten, valistustalojen ja muiden kulttuuri- sekä sivistyslaitosten lakkauttamiseksi. Inkerinmaan osalta kyseessä oli Toksovan piirin 41 kansallisen kyläneuvoston lakkauttaminen ja niiden aluerajojen uudelleen järjestely niin, että niissä käytettäisiin vain sitä kieltä, jota valtaosa väestöstä käytti eli venäjää.

Väestönsiirrot Inkeristä Suomeen 1943–1944

Inkerin Liitto oli toimintansa aikana onnistunut luomaan toimivat suhteet suomalaisiin vaikuttajiin. Tästä syystä Liiton johto saattoi lähestyä kirjeillään ja muistioillaan hallituksen ja puolustusvoimien ylintä johtoa. Jatkosodan alkaessa Inkerin Liitto keskittyi inkerinsuomalaisten hädänalaisen aseman helpottamiseen. Tähän tarkoitukseen perustettiin Inkerin Asiain Hoitokunnan.

Ensimmäinen virallinen esitys inkeriläissiirroista ajoittuu joulukuuhun 1941. Suomen ulkoministeri Rolf Witting sai Saksan Helsingin-lähettiläs Wippert von Blüherilta tiedon saksalaisten valmiudesta siirtää Suomeen 50 000 inkeriläistä. Syynä olivat siviilien kärsimykset sotatoimialueella ja puuttuvan elintarvikehuollon takia koetellut nälkä. Inkeriläiset tuli toimittaa Suomeen kävellen Suomenlahden yli. Suomi luopui hankkeesta maan elintarvikesäännöstelyn ja Suomenlahden jäätilanteen vuoksi.

Suomesta Inkeriin lähetettiin komissio arvioimaan tilannetta tammikuussa 1942. Muistion mukaan Inkerin suomalaisesta väestöstä oli jäljellä alle puolet sotaa edeltävästä määrästä. Kahdeksan kymmenestä oli naisia ja alle 15-vuotiaita. Suomalaisen väestön toivomuksesta Inkeriin saatiin Suomesta pappeja. Ensimmäisenä lähti Inkerissä syntynyt Juhani Jääskeläinen ja hänen avukseen tulivat myöhemmin Jussi Tenkku ja Reino Ylönen. Pietarin saartorenkaan sisällä arveltiin olleen 25 000 henkeä. Valtioneuvoston toimesta asetettiin väestönsiirtovaltuuskunta joulukuussa 1942. Väestönsiirtojen johtajaksi kutsuttiin professori Pentti Kaitera.

Kaitera oli siirtoasian kokonaisratkaisun kannalla. Väestönsiirrot Suomeen alkoivat Virosta maaliskuussa 1943. Kesän loppuun mennessä siirrettiin noin 20 000 henkeä. Myös Saksasta siirrettiin Suomeen yli 2 000 henkeä kesään 1943 mennessä. Näitä siirtoja toteuttamassa oli varatuomari Harry Brotherus. Väestönsiirrot Inkeristä Suomeen jatkuivat kesäkuuhun 1944, jolloin Suomeen tuli väestönsiirroissa yli 63 000 Inkerin pakolaista.

Kotiin karkotettavaksi

Palautukset Suomesta Neuvostoliittoon 1944–1955

Tammikuun 15. päivänä 2010 tuli kuluneeksi 65 vuotta siitä, kun Liittoutunei-

den Valvontakomission toteuttaman inkeriläisen siirtoväen palautusoperaation viimeinen juna ylitti Suomen rajan. Neuvostohallitus kiitti Valvontakomission nimissä Suomen valtiojohtoa onnistuneista toimista. Palautukset toteutettiin 5.12.1944–15.1.1945. Neuvostoliittoon palautettiin noin 55 000 henkeä. Kaikki eivät kuitenkaan palanneet. Noin joka seitsemäs Suomeen siirretyistä jäi maahan. Arviolta puolet heistä poistui salaa Ruotsiin. Yksittäisiä henkilöitä palautettiin vielä kymmenen vuoden ajan.

Liittoutuneiden Valvontakomission ja sen johtajan kenraalieversti Andrei Ždanovin saavuttua Suomeen ei Neuvostoliitolla vielä ollut suunnitelmaa inkeriläisen siirtoväen palauttamiseksi. Ratkaisu syntyi Andrei Ždanovin ja Aleksei Kosyginin laatiman suunnitelman mukaisesti loka- marraskuun aikana 1944. Palautetut sijoitettiin Velikolukin, Pihkovan, Novgorodin, Jaroslavlin ja Kalininin alueille ilman muutto-oikeutta entisille asuinsijoilleen.

Yksi keskeisimmistä kysymyksistä on, miksi Suomen valtiojohto halusi sisällyttää Välirauhasopimuksen 10. artiklaan näkemyksensä siitä, että vapaaehtoisesti Suomeen saapunut siirtoväki sai vapaaehtoisesti valita jääkö Suomeen vai palaako Neuvostoliittoon?

Suomeen jääneen inkeriläisen siirtoväen oikeudellinen asema oli kymmenen vuoden aikana monessa suhteessa vielä järjestämättä. Heidän oikeutensa omistaa kiinteistöjä, saada virkoja ja toimia sekä harjoittaa liiketoimintaa oli joko rajoitettu tai he olivat kokonaan vailla sitä. Heidän oli vaikea päästä osalliseksi avustuksista, joita kunnat ja valtio jakoivat ammattioppilaitoksissa opiskeleville. Siirtoväeltä puuttui vapaus muuttaa Suomesta muualle kuin Neuvostoliittoon. Siirtoväen oikeudellinen asema kävi entistä ongelmallisemmaksi, kun otetaan huomioon inkeriläisten ja Suomen kansalaisten väliset avioliitot. Perheisiin syntyneet lapset eivät saaneet Suomen kansalaisuutta, koska perheenpää oli Neuvostoliiton kansalainen. Inkeriläisnaisten avioituessa suomalaisten miesten kanssa nämä saivat Suomen kansalaisuuden jo vuodesta 1945.

Epäselvyydet Inkerin siirtoväen asiassa lisääntyivät vuosien kuluessa. Inkerin Liiton aktiivit esittivät 1950-luvun alussa Suomen hallitukselle toivomuksen, että se tekisi Neuvostoliitolle esityksen 1944 Suomeen jääneen siirtoväen vapauttamisesta neuvostokansalaisuudesta. Asian oikeudellinen tausta nousi esiin Suomen johdon pohtiessa neuvostokansalaisten kotiuttamisasiaa tammikuussa 1953. Urho Kekkosen mielestä Suomella ei ollut luovutusvelvollisuutta. Paasikivi piti tärkeänä selvittää Suomen oikeudellisen aseman vahvuus. Paasikivi oli sitä mieltä, että ”parasta olisi, jos inkeriläiset hiljakseen poistuisivat maasta.” Inkeriläisen siirtoväen palautusten jälkeen v. 1954 mennessä Suomen kansalaisiksi hyväksyttiin 49 henkeä. Viimeiset Suomeen sodan aikana siirretyt inkerinsuomalaiset saivat kansalaisoikeudet vasta 1970-luvun alussa.

Pietarin Sanomat, 1870–1873. Pietarin Sunnuntailehti, 1871–1873. Pietarin Lehti, 1874–1879. Pietarin Wiikko-Sanomat, 1879–1883. Inkeri, 1884–1905. Uusi Inkeri, 1906. Newa, 1907–1918. Inkeri, 1908–1917. Inkeri, 1925–1927. Suomalainen Kansan-Kalenteri Wenäjällä. Toim. Paavo Räikkönen. Pietari 1879–1917. Kansalais-Kalenteri Inkerinmaalla ja Pietarissa. Toim. Aapo Vesikko. Pietari 1909–1918.

Inkeri 1860-luvulta nykypäivään

Inkerinsuomalaisten kohtalosta kertova näyttely on
avoinna Helsingin kansallisarkiston näyttelysalissa (Rauhankatu 17)
16. 2.–30.4.2010 asti ti–pe klo 11–16.00.
Opastukset ja ryhmät sopimuksen mukaan *p. (09) 228 521*

Vapaa pääsy!

Hyvät Inkeriläisten viestin tilaajat

Tämän lehden välissä on perinteen mukaisesti tilillepanokortti lehtemme vuoden 2010 tilausmaksun suorittamista varten.

Tilaushinta on Suomeen ja Ruotsiin meneville lehdille 30€, muihin maihin 36€.

Lähetämme alkuvuoden kaksi ensimmäistä numeroa kaikille niille, jotka ovat olleet lehden tilaajina v. 2009, eivätkä ole ilmaisseet haluaan lopettaa tilaustaan.

Muistattehan kirjoittaa viestikenttään lehden saajan nimen ja osoitteen.

Tämä on erittäin tärkeää varsinkin siinä tapauksessa, jos maksatte jollekin toiselle henkilölle tilaamanne lehden.

Mikäli ette halua tilauksenne jatkuvan, pyydämme teitä ystävällisesti ilmoittamaan siitä joko kirjeitse tai puhelimitse toimistoomme. Tällä toimenpiteellä helpotatte tilaajarekisterimme ylläpitoa.

Kiitos etukäteen.

Suomen Inkeri-liitto ry
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki
puh. 045 2612 342 / Annikki Kelo

AJANKOHTAISSEMINAARI HELSINGIN YLIOPISTOLLA 13.2.2010

Riikka Mahlamäki–Kaistinen

Helsingin yliopistolla pidetty ajankohtaisseminaari keräsi kiinnostuneen ja aktiivisen kuulijakunnan, joka käytti myös puheenvuoroaan ja esitti puhujille mielenkiintoisia kysymyksiä ja ajatuksia. Inkeriläisten viesti julkaisee numeroissaan seminaarinesitykset, jotta nekin, jotka eivät päässeet osallistumaan tilaisuuteen, saisivat osansa esittelijöiden ajankohtaisista ja perehtyneistä puheista. Käsillä olevassa lehdessä on kolme ensimmäistä puheenvuoroa ja loput esitykset julkaistaan tulevissa lehdissä.

Ajankohtaisseminaarin avasi kansallisarkiston pääjohtaja Jussi Nuorteva, joka puhui Jakob Langista. Nuortevaa seurasi professori Jouko Sihvo, joka puhui inkerinsuomalaisten kirkollisesta elämästä. Dosentti Lassi Saressalo puolestaan pureutui inkerinsuomalaisten kohtaloon toisen maailmansodan jaloissa.

Jussi Nuorteva: Suurvaltakauden kirkonmies Jakob Lang (1648–1716)

- Jakob Langin alkuvaiheet
- Määristä pakolaisena tullut suku asettui Ruotsiin
- Jakob Lang syntyi Gävlessä 1.5.1648
- Perhe muutti Ouluun 1650 isän tultua tuomiokirkon urkuriksi
- Kävi Oulun koulua ja opiskeli sen jälkeen Turun akatemiassa ja Uppsalan yliopistossa 1660-luvulla
- Opiskeli eksegetiikkaa ja itämaisia kieliä Oxfordissa ja Pariisissa 1670-luvulla
- Pariisissa Ruotsin lähetystösihteerinä 1678–1681
- Toimi Ruotsiin palattuaan Tukholmassa

Jakob Lang ja Inkerinmaa

- Nevanlinnan (Nyenskans) kirkkoherraksi 1683
- Johannes Gezelius jr. kirjoitti puollossaan: ”Äidinkieleltään suomalainen ja ruotsia hyvin taitava Lang on sopivampi kuin virkaan alustavasti valittu ruotsinkielinen pappismies”.
- Piispa Gezelius vihki papiksi Narvassa 4.7.1683
- Narvan superintendentti 1688
- Teologian tohtori Turun akatemiassa 1688
- Inkerinmaan kirkollisten olojen järjestäjä
- Jyrkän yhtenäistämispolitiikan kannattaja Inkerissä, luterilainen opetus ulotettava myös ortodokseihin
- Ehdolla Viipurin piispaksi 1696 (Petrus Bång valittiin)

Myöhemmät vaiheet

- Liivinmaan ylisuperintendentti Riiassa 1700–1701
- Tarton yliopiston (Pärnussa) sijaiskansleri
- Tallinnan piispa 1710–1711
- Pakeni venäläisten hyökkäystä Ruotsiin 1710 Linköpingin piispa 1711–1716
- Pappissäädyn johtomiehiä vuosien 1713–14 ns. rauhanoppositiovaltiopäivillä, taustalla pettymys hallitsijan sotapolitiikkaan, jonka johdosta Ruotsi oli menettänyt suurvalta-asemansa

Carla Seger–Skiöld 1714

Swårt Synd-straf kriget är, som Städer, Folck och Länder Med Pilar, Krut och Lod, med faslig eld och brand Förstör och bränner up, samt härjar siö och strand. Ther alt är fylt med skri, ther brakar alt i sänder.

Thet har wårt Swea-Land en lång tid måst erfara, Wår synd har thet förtient, ty kriget synd-straff är: På synden följer krig, som skriften wittnet bär.

Jakob Lang

Kongar, Förstar, Herrans Smorde, I som styren Flock och Land, Råden öfwer Siö och Strand, Uthaf Herren der til giorde.

Sij här är en Book för Eder, Then med ISOGAEI Flijt, Skrifwen är i helig nijtm Och för Ehr nu lägges neder.

The, som uthaf ijfrigt mode, Många tusend offra opp, Endast för en Sockertopp, Och sig twätta uthi blode:

Slijka kallar man Tyranner, Slijke draa för ingen skyy, Bränna up båd Stad och Byy, Hata både Gud och Grannar.

Men Then store Himla-Hielte, Kongars Kong wår Herre Christ, Skal them döma, när han sidst, Sätter Domsens Swärd wid bälte.

Johan Linder

Jouko Sihvo: Inkerinsuomalaisten kirkolliset olot

1600-luku

Inkerinsuomalaisten kansanryhmä muodostui 1600-luvun alkupuolella, kun Ruotsi valloitti Laatokan Karjalan, Inkerinmaan ja osan Baltiaa. Alueen väestö oli valtaosaltaan ortodoksista suomensukuista kansaa. Uskonnon takia ihmiset tunsivat olevansa lähempänä entisiä vallanpitäjiä kuin luterilaisia uusia isäntiään. Jo Stolbovan rauhan solmimisen jälkeen 1617 osa väestöstä siirtyi Venäjän puolelle. Heidän tilalleen tuli Karjalan kannakselta ja Etelä-Savosta luterilaisia suomalaisia, sillä Ruotsi houkutteli heitä sinne tietyillä eduilla. 1600-luvun puoliväliin mennessä oli olemassa jo kattava suomenkielisten luterilaisten seurakuntien verkosto kirkkoineen ja pappeineen.

Vuosien 1656–58 sota, jolloin Venäjä yritti valloittaa takaisin Ruotsille menettämänsä alueet, oli kohtalokas luterilaisille seurakunnille. Kirkot ja pappilat poltettiin, papit pakenivat tai vietiin vankina Venäjälle. Paikallinen väestö kärsi suunnattomasti sodan jaloissa ja paljon luterilaista väestöä vietiin myös Venäjälle. Venäläisten puolella taistelleet ortodoksit pakenivat Venäjälle pelätessään ruotsalaisten kostoa. Syntyi Tverin karjalaisten yhteisö. Ruotsin ja Venäjän raja jäi ennalleen. Uusia suomalaisia siirtyi Inkerinmaalle tyhjäksi jääneille alueille, mutta vielä 1661 seurakunnissa oli vain noin kolmannes sotaa edeltävästä väkimäärästä.

Alueelle syntyneiden seurakuntien jäsenet ja papit olivat luterilaisia ja suomalaisia. Hallinnollisesti ne liitettiin aluksi Viipurin hiippakuntaan. Vuonna 1641 niistä muodostettiin oma hiippakunta. Sen johtoon perustettiin saksalaisen mallin mukaan superintendentin virka ja konsistori, joita Suomessa vastaavat piispa ja tuomiokapituli. Ne sijoitettiin Narvaan. Tunnetuin superintendentti oli Juhana Gezelius nuorempi, josta tuli Turun piispa. Hän johti ja hoiti tarmokkaasti 1680-luvulla Inkerinmaan seurakuntia. Erityisesti hän yritti käännyttää ortodoksisia inkerikkoja luterilaisiksi, mutta menestys oli heikko. Hänen aikanaan kiinnitettiin suurta huomiota seurakuntalaisten lukutaidon ja kristillisen tietämyksen kohentamiseen. Elettiinhän puhdasoppisuuden aikaa. Opettamisesta ja opitun kuulustelemisesta kehittyivät kylänlukuset. Suomalaiskansallinen identiteetti kytkeytyi erottamattomasti luterilaiseen uskoon ja kirkkoon. Sotien lisäksi suuret nälkävuodet 1695–97 merkitsivät nälkää ja kuolemaa inkerinsuomalaisille. Esimerkiksi Lempaalan seurakunnan jäsenistö väheni tuolloin puoleen entisestä.

1700-luku

Suuri pohjan sota mullisti Inkerin kirkon elämän 1700-luvun alussa. Seurakunnat menettivät pappinsa ja kirkollinen elämä lamaantui. Kun Pietari Suuri alkoi rakentaa uutta pääkaupunkia inkeriläisten asuma-alueen keskelle vuona 1703, paikalle virtasi paljon venäläisiä. Eri kansallisuuksia ei kuitenkaan haluttu sekoittaa, vaan kullekin määrättiin oma asuinalue. Näin inkeriläisten keskinäinen yhteys säilyi.

Jo Pietarin perustamisvuonna tsaari antoi luvan perustaa suomalais-ruotsalaisen luterilaisen seurakunnan, joka vuonna 1745 jaettiin suomalaiseksi ja ruotsalaiseksi seurakunnaksi. Myötämielinen suhtautuminen luterilaisiin ilmeni Uudenkaupungin rauhanteossa 1721 siten, että luterilaisen kirkon annettiin jatkaa toimintaansa entiseen tapaan ja noudattaa voimassa olevaa Ruotsin 1686 kirkkolakia. Saksalaisilla luterilaisilla oli vahva asema maan hallinnossa. Näin suomalainen luterilaisuus sai jatkua saksalaisen rinnalla. Mutta kirkon tila oli vaikea suuren pohjansodan aikana ja jälkeen. Seurakuntien kirkot ja pappilat olivat raunioina, papit paossa tai vangittuina, seurakuntalaiset hajalla. Entisistä vapaista talonpojista tuli maaorjia. Luterilainen seurakunta ja sen pappi olivat näiden ihmisten tukijoita ja auttajia. Pappi oli ainut koulutettu ihminen, joka ymmärsi rahvaan kieltä ja ongelmia ja pystyi ajamaan sen asioita isäntiin ja viranomaisiin päin.

Venäjän Ruotsilta valloittamien alueiden hallinto keskitettiin sitä varten perustetulle oikeuskollegiolle, joka hallinnoi myös Inkerin kirkkoa. Kirkon elämä oli vuosikausia lamassa. Oikeuskollegiolla ja siihen vuonna 1727 perustetulla konsistoriosastolla ei ollut edellytyksiä nostaa kirkkoa surkeasta tilastaan. Vasta kun kirkollisten asiain hoito uskottiin Pietarin luterilaiselle superintendentille, tilanne alkoi korjaantua. Vuonna 1740 kaikissa seurakunnissa oli pappi. Kirkkoja rakennettiin. Vuonna 1760 jokaisessa seurakunnassa oli oma kirkko. Papit kiinnittivät erityistä huomiota seurakuntalaisten lukutaidon edistämiseen. Sitä opetettiin ja kuulusteltiin kylänlukusilla. Vanhan Tuutarin seurakunnan kertomuksessa mainitaan, että sen pappi kohtasi lukusilla vaimon, joka ei osannut yhtään sanaa Isä meidän rukouksesta. ”Pappi kysyi: Kuinka sinä vaimo parka olet päässyt Herran ehtoolliselle ja sen jälkeen aviosäätyyn, kun et osaa yhtäkään sanaa lukea? Vaimo vastasi: Niinpä siihen aikaan olivat paremmat papit.”

1800-luku ja 1900-luvun alku

Inkerin kirkon yhteys Suomen kirkkoon helpottui ja vahvistui, kun koko Suomi liitettiin suuriruhtinaskuntana Venäjään vuonna 1809. Yhtenä konkreettisena osoituksena siitä oli, että keisari Aleksanteri I kutsui vuonna 1820 Porvoon piispan Zacharias Cygnaeuksen Pietariin Inkerin kirkon piispaksi ja koko Venäjän luterilaisen kirkon kenraalisuperintendentiksi. Korkeassa tehtävässään piispa keskittyi Inkerin kirkon elämän kehittämiseen. Hän kutsui pappeja Suomesta ja vihki vaaditun tutkinnon suorittaneita papeiksi seurakuntiin ja erotti kelvottomia pappeja virastaan. Itse kaunopuheisena saarnamiehenä hän rohkaisi onnettomia suomalaisia. Hän jakoi Inkerin kirkon kolmeksi rovastikunnaksi, joiden lääninrovastit valvoivat pappien ja seurakuntien elämää tiiviimmin kuin mihin piispan aika riitti.

1800-luvun loppupuolella suomalaisten siirtolaisten tuomana tuli Inkerinmaalle sekä lestadiolaista että evankelista herätystä. Pietariin syntyi varakas ja suuri lestadiolaisseurakunta. Sen vaikutus ulottui maaseurakuntiin. Narvan seudulle muodostui lestadiolaisherätyksen keskuspaikka. Evankelinen liike toimi inkerinsuomalaisten keskuudessa, mutta se ei muodostanut omia seurakuntiaan vaan vaikutti olemassa olevien seurakuntien elämään. Erityisesti evankelisen liikkeen ansiosta maallikkojen toiminta seurakunnissa aktivoitui. Perinteisesti Inkerin seurakunnissa lukkarit saattoivat toimittaa pappien tehtäviä, jos pappia ei ollut saatavilla.

Vuonna 1863 Inkerin kirkossa aloitti toimintansa Kolppanan suomenkielinen opettaja- ja lukkariseminaari. Sen rahoituksesta päävastuun otti Venäjän luterilaisen kirkon vuonna 1859 perustama apukassa. Myös seurakuntien edellytettiin osallistuvan rahoitukseen. Seminaari joutui kuitenkin jatkuvasti toimimaan rahapulassa, sillä kummankin tahon tuki oli kovin vaatimatonta. Vaikeudet lisääntyivät, kun kansansivistystyö eriytyi kirkon toiminnasta omaksi alueekseen. Seminaarilla oli suuri merkitys inkerinsuomalaisten sivistyksellisen tason ja kansallisen tietoisuuden kohottamisessa, koska se tuotti suomenkielisiä opettajia opetustoimeen ja lukkareita seurakuntiin.

Inkerin kirkon papisto tuli pääosin Suomesta. Seurakuntien kirkkoherrojen tehtävä oli vaativa. Heidän piti kyetä käyttämään ainakin suomea, saksaa, venäjää ja mahdollisesti ruotsia ja viroakin. Pappien merkitys vähemmistönä ja usein vaatimattomassa taloudellisessa asemassa eläville suomalaisille oli todella suuri. Siitä on hyvänä osoituksena seuraava lainaus Inkeri-lehdestä vuodelta 1894: ”Arvaamattoman suuri on papin merkitys kansan keskuudessa. Hänestä ja melkein yksinomaan hänestä riippuu – niin paljon kuin ihmisestä riippua voi – ei ainoastaan nimenomainen hengellinen, vaan ylipäänsä kaikki henkinen, siveellinen, ja milteipä kansallinen ja yhteiskunnallinenkin elämä maaseurakunnissamme. Sillä pappihan on meillä, suomalaisten kesken, melkein ainoa henkilö, joka on saanut perusteellisemman, korkeamman sivistyksen. Ja juuri tämän korkeamman sivistyksensä nojalla on hänellä jo ammoisista ajoista todella arvokas, vaikuttava asema keskellämme.”

Hyvään alkuun päässyt kirkollisen elämän kehittyminen jatkui Inkerin kirkossa 1800-luvulla. Rippikoulu vakiintui kaksiviikkoiseksi ja heikoille oppilaille kolmeviikkoiseksi kouluksi, jossa lukutaito varmistettiin ja jossa kristillisen tietämyksen perusasiat opetettiin. Näitä samoja taitoja opetettiin ja valvottiin kylänlukusilla. Pyhäkoulutyö käynnistyi Inkerin kirkossa 1870-luvulla. Se kehittyi erittäin

suosituksi toiminnaksi inkeriläiskylissä. Pyhäkouluihin tulivat mukaan muutkin kyläläiset kuin vain lapset. Opettajina toimivat paikkakunnan valistuneet isännät. Toiminnan laajuudesta antavat vakuuttavan kuvan vuoden 1902 tilastotiedot: pyhäkouluja 482, opettajia 1809, pyhäkoululaisia 11936.

Neuvostoliiton aika

Jo tammikuussa 1918 kaikki kirkot menettivät julkisoikeudellisen asemansa ja koululaitos erotettiin kirkoista. Uskonnon opetus kouluista poistettiin eikä uskonnon opetusta lapsille saanut harjoittaa seurakunnissakaan. Alle 18-vuotiaat eivät voineet liittyä kirkkoon eivätkä osallistua sen elämään. Kirkkojen omaisuus takavarikoitiin valtiolle eli kuten asia kauniisti sanottiin, otettiin kansan haltuun. Seurakunnat saivat anomalla kirkkoja ja jumalanpalveluksissa tarvittavaa esineistöä käyttöönsä aluksi maksutta, mutta myöhemmin tästä valtion omaisuuden käytöstä piti maksaa.

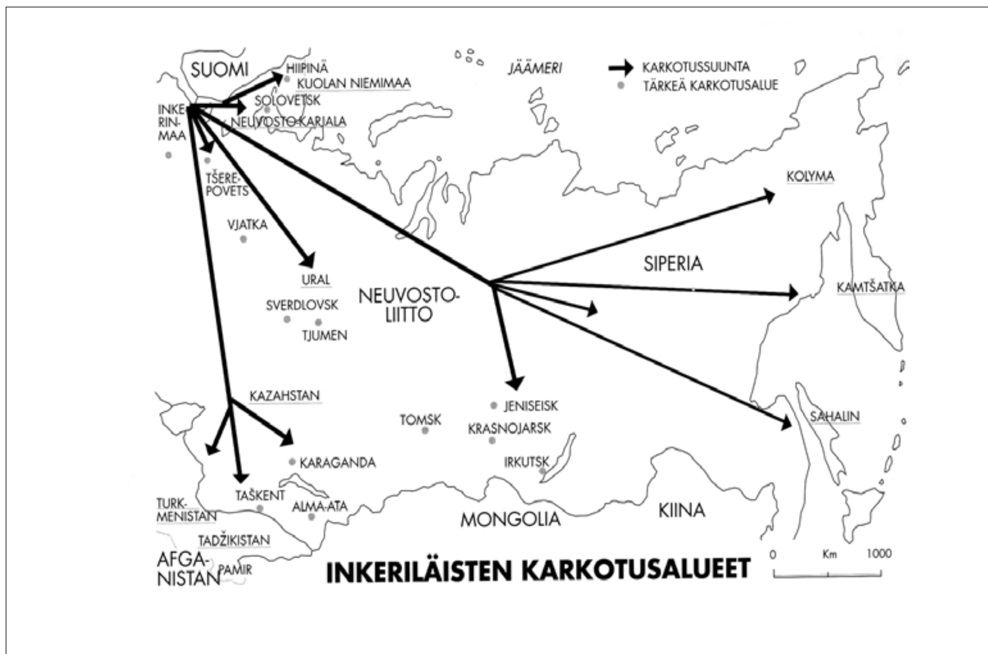
Pappilat otettiin yhteiskunnan haltuun. Pappien oli muutettava niistä pois. Käytännössä tämä merkitsi pappien pakenemista Suomeen. Niin sanotun sotakommunismin aikana 1919–1920 suurin osa seurakunnista jäi ilman pappia. Vuonna 1921 Inkerin kirkossa oli jäljellä vain viisi pappia.

Uusi uskontoa koskeva laki ei tuntenut lainkaan sanaa seurakunta. Sana korvasi termipari uskonnollinen yhteisö. Siihen tuli kuulua vähintään 20 henkeä, jotka muodostivat yhteisönsä päättävän hallintoelimen. Heidän tuli rekisteröidä yhteisönsä ja itsensä siitä vastaaviksi hallintoelimen Dvadsatkan jäseniksi. Rekisteröintejä saatettiin vaatia useita kertoja vuodessa. Dvadsatkan jäsenet vastasivat henkilökohtaisesti yhteisönsä käyttämän valtion omaisuuden vuokrasta ja kunnosta. Taloudelliset vaatimukset saattoivat nousta niin suuriksi, että yhteisön oli luovuttava kirkon käytöstä, jolloin yhteisön julkinen kokoontuminen päättyi.

Venäjän luterilaisen kirkon hallinto oli lamaantunut sotakommunismin ajan. Inkerin kirkossa järjestettiin oma hallinto. Se koostui seurakuntien yhteisestä kirkolliskokouksesta ja konsistorista. Kirkolliskokous kokoontui kerran vuodessa. Se valitsi muun muassa konsistorin jäsenet ja esimiehen eli piispan. Konsistorin tehtäviin kuului seurakuntien toiminnan ohjaaminen, valvonta ja pappispulan aikana sopivien miesten valmentaminen papillisten tehtävien hoitajiksi. Näistä pikakoulutetuista työntekijöistä käytettiin nimitystä seurakunnan hoitaja. Konsistori piti yhteyttä valtion viranomaisiin ja Venäjän luterilaiseen kirkkoon, kun se sai hallintonsa järjestetyksi. Ensimmäiseksi konsistorin esimieheksi ja piispaksi synodi valitsi joulukuussa 1921 Felix Relanderin. Sairastuttuaan hän siirtyi Suomeen jo vuonna 1923. Hänen seuraajakseen valittiin vuonna 1924 S.J. Laurikkala, joka halusi käyttää vain rovastin arvonimeä.

Seurakuntien toimintaa vaikeuttivat bolshevikkihallinnon määräykset, jotka kielsivät muun muassa uskonnon opettamisen lapsille. Määräysten johdosta seurakuntien rippikoulu ja pyhäkoulu joutuivat vaikeuksiin. Toimintaa yritettiin jatkaa, muuttamalla työmuotojen nimet. Rippikoulusta tuli konfirmaatiovalmistus ja pyhäkoulusta lasten jumalanpalvelus. Näin yritettiin työtä jatkaa, mutta pyhäkoulun opettajia vainottiin niin, että heidän oli pakko lopettaa pyhäkoulujen pito. Hengellisesti ja kirkollisesta kirjallisuudesta oli pula, sillä sitä ei saanut painaa eikä tuoda ulkomailta.

Seurakuntien ja kirkon talous vaikeutui heti lokakuun vallankumouksen jälkeen, kun kirkollisvero ja toimitusmaksut

kiellettiin. Seurakuntien oli tultava toimeen vapaaehtoisten lahjoitusten varassa. Ratkaiseva käänne vielä huonompaan suuntaan tuli, kun 1930-luvulla maatilat kollektivisoitiin. Seurakuntalaisilla ei yksinkertaisesti ollut varoja seurakuntien ylläpitoon. Vähitellen seurakuntien elämä hiipui, kun seurakuntien hoitajat vangittiin ja monet teloitettiin. Kirkot suljettiin ja otettiin muuhun käyttöön. Konsistorin toiminta loppui elokuussa 1937, kun enää kaksi sen jäsentä oli vapaalla jalalla. Viimeinen suomalainen pappi palasi Suomeen 1938. Sen jälkeen kaikki seurakuntien virallinen toiminta oli loppunut. Yksittäiset seurakuntalaiset saattoivat pitää seuroja kodeissa tai kirkossa, mikäli sitä ei ollut suljettu. Alkoi näkymättömän kirkon aika.

Lassi Saressalo: Inkerinsuomalaiset toisessa maailmansodassa

Inkerinsuomalaisten historiaa

Inkerinmaan suomalainen asutus sai alkunsa 1600-luvulla, kun Ruotsin suurvalta aikana osa siellä perinteisesti asunutta inkerois- ja vatjalaisväestöä sekä venäläistä asujaimistoa siirtyi nykyisen Tverin Karjalan alueelle. Siirtymisen syynä oli toisaalta Suurvalta-Ruotsin työntö, mutta samalla lailla sodissa tyhjentyneen Venäjänmaan veto.

Asutus ennen II maailmansotaa

Inkerinmaalle syntyi kylien verkosto, joissa kussakin oli selkeästi oma etninen koostumuksensa. Oli inkeroiskylät. Useimmissa kylissä oli vielä ”venäläispää”. Maaorjuus oli käytössä vuoteen 1861, jonka jälkeen talonpojilla oli mahdollisuus toimia vuokraviljelijöinä ja sittemmin myös lunastaa tilat itselleen. Suomalaisperäinen väestö oli luterilaista, mikä myös merkitsi kirkollisen sivistyksen ulottumista koko väestöön toisin kuin ortodoksista uskoa tunnustavilla in-

kerois-, vatjalais- ja venäläisväestöllä. 1900-luvulle tultaessa oli inkerinsuomalaisen väestön lukutaito hyvä, seurakunnat toimivat Suomesta saadun papiston avulla ja Kolppanaan oli perustettu oma seminaari kouluttamaan opettajakuntaa. Kaikki tuntui olevan hyvin.

Vallankumous, kollektivisointi ja diasporan alku

Vallankumous Venäjällä ja neuvostovaltion synty mullistivat olosuhteet. Osa inkerinsuomalaisista, erityisesti Pietarissa teollisuustyössä olevat, liittyivät punaisiin, ja osa, erityisesti talonpoikaisväestö, oli valkoisten puolella. Kun kollektivisointi alkoi 1920–1931, karkotettiin kaikkiaan noin 18 000 inkerinsuomalaista asuinsijoiltaan kulakkeina. Matka suuntautui Hiipinään Kuolan niemimaalle, Kazakstaniin ja kauas Keski- ja Itä-Siperiaan.

Neuvostoliiton toimenpiteet

Neuvostoliitto tyhjensi valmistautuessaan sodan uhkaan vuonna 1935 Suomen ja Viron vastaiset raja-alueensa sekä Suomenlahden etelärannikon inkeriläiskylät. Noin 27 000 inkerinsuomalaista joutui tässä yhteydessä jättämään kotiseutunsa ja matkaamaan Keski-Venäjälle ja Siperiaan.

Talvisodan aikana vuonna 1940 mobilisoitiin tuntematon määrä inkerinsuomalaisia puna-armeijaan. Tämän miehistöaineksen kohtalo on vielä jossain määrin epäselvä. Tiedossa kuitenkin on, että inkerinsuomalaisia tavattiin neuvostojoukoissa suomalaisia vastassa. Vuonna 1942 kuitenkin kaikki suomalaiset poistettiin rintamalta ja siirrettiin Uralin takaisille työleireille ns. työarmeijaan, käytännössä keskitysleireille.

Saksalaisten hyökkäyksen alta evakuoitiin Leningradin alueelle noin 30 000 inkerinsuomalaista, jotka sitten talvella 1942 siirrettiin piiritetystä kaupungista Uralin taakse. Kyse oli selvästä etnisestä valinnasta.

Inkerinmaa Saksan miehitysmaana

Saksalaisten hyökkäys Leningradin porteille eteni niin nopeasti, ettei edellä mainittujen lisäksi Inkerinmaan väestöä ehditty evakuoida. Saksalaiset käyttivät siviiliväestöä työvelvollisina erilaisissa avustavissa tehtävissä. Miehityksen aikana noin 5000 inkerinsuomalaista, pääasiassa nuoria siirtyi parempien elinmahdollisuuksien toivossa vapaaehtoisesti Saksaan ja se miehittämille alueille työpalveluun. Heistä noin 2000 palautettiin myöhempien väestönsiirtojen myötä muun inkerinsuomalaisen väestön yhteyteen Suomeen.

Erityisesti neuvostoliittolaisessa ja nyttemmin myös venäläisten tutkijoiden näkemyksen mukaan saksalaiset halusivat tyhjentää Inkerinmaan siviiliväestöstä voidakseen siirtää sinne omia ”germaanitalonpoikaissotilaitaan” kunhan sotilaallinen voitto Neuvostoliitosta olisi saavutettu. Tarkoitus oli jo talvella 1942 marssittaa inkeriläisväestö Suomenlahden yli pohjoiseen. Aikeesta kuitenkin luovuttiin. Tähän vaiheeseen liittyy Suomessa herännyt ajatus käyttää Inkerin väestöä valloitetun ja venäläisväestöstä puhdistetun Itä-Karjalan uusina asukkaina. Sodan pitkittyessä ja kääntyessä Neuvostoliitolle suosiolliseksi asiasta kuitenkin pian vaiettiin.

Siviilien siirto Suomeen

Ajatus Inkerin väestön siirtämisestä Suomeen jäi kuitenkin elämään. Saksalaiset eivät tätä väkeä tarvinneet ja suomalaisten kiinnostus saada heistä lisätyövoimaa heräsi. Samalla myös ajattelu muuttui ja inkeriläisväestön siirrosta kehkeytyi humanitaarinen operaatio, kun oletettiin, että muutoin siviiliväestö tulisi jäämään taistelualueella sodan jalkoihin.

Kaikki eivät kuitenkaan lähteneet; suuri osa ortodoksiväestöä ja venäläinen siviiliväestö jäivät paikoilleen ja siirtyivät taistelujen alkaessa etelän suuntaan.

Vuodesta 1942 vuoteen 1944 siirrettiin Suomeen kaikkiaan 61 160 henkilöä, lisäksi mainitut 2050 Saksasta työpalvelusta palautettua. Väestä sijoitettiin pääasiassa maaseudulle ja rekrytoitiin lähinnä maatalouden työvoimaksi.

Inkerin miehet sotatiellä

Kuten jo todettiin, rekrytoi Neuvostoliitto puna-armeijaan tuntemattoman määrän inkeriläismiehiä. Saksalaiset puolestaan perustivat vapaaehtoisista inkeriläismiehistä erillisen vartiopataljoonan, tunnukseltaan Ost-Bataillon 664. Samanlaisia vartiopataljoonia saksalaisilla oli kaikissa miehitetyissä maissa yli tuhat, puolisen miljoonaa miestä. Pataljoona, jonka vahvuus oli 644 miestä toimi Leningradiin johtavan rautatien varressa ja joutui jonkin verran myös taistelukosketuksiin partisaanien kanssa. Kun siviilien palautus alkoi, siirrettiin myös tämä joukko-osasto Suomeen. Se sai koulutusta talvella 1944 ja taisteli Kannaksella torjumassa puna-armeijan suurhyökkäystä. Välirauhan tultua joukko-osasto lakkautettiin ja miehet kotiutettiin Suomessa. Osa heistä palasi Neuvostoliittoon inkerinsuomalaisten palautuksen yhteydessä, osa taas painui maan alle tai pakeni Ruotsiin.

Inkerin miehiä muissa joukko-osastoissa

Hyökkäysvaiheen aikana vuonna 1941 koottiin entisistä heimosotureista prikaati K, joka osallistui Porajärven valtaukseen. Asemasodan aikana prikaati hajotettiin ja osa siitä siirrettiin rannikkopuolustustehtäviin Sungunniemelle Äänisjärven pohjoisrannalle. Tähän prikaatiin komennettiin myös inkerinsuomalaisia.

Sodan lopulla koottiin vangiksi saaduista suomensukuisista puna-armeijalaisista vapaaehtoinen Heimopataljoona 3, joka osallistui torjuntataisteluihin Kannaksella. Mukana oli myös inkerinsuomalaisia puna-armeijassa taistelleita sotavankeja. Joitakin inkerinsuomalaisia palveli myös muissa joukko-osastoissa mm. Päämajan tiedustelupataljoonassa ErP 4:ssä.

Karkotusten ja siirtojen kohteeksi joutuneet inkerinsuomalaiset

- Karkotetut vuosina 1929–1931, 18000
- Rajan läheisten alueiden karkotukset 1935, 20000
- Pietarin ympäristön karkotukset 1935, 7 000
- Rekrytoitu puna-armeijaan, ei tietoa
- Pietarin piirityksestä pakkoevakuointi 1942, 30000
- Suomalaispataljoona ErP6, 644
- Muut joukko-osastot, kymmeniä
- Työpalveluun Saksaan, 5000 (joista palautettu Suomeen v. 1944 2000)
- Vuosina 1942–43 siirto Suomeen, 63000 (joista palautettu NL:oon 56000)

Karkotettuja ja siirrettyjä yhteensä, 143644

Terroritoimenpiteet

Rangaistukset ja teloitukset	4000
Levahsovon haudatut	13000
Yhteensä	*17 000*

Suomeen siirretyt inkeriläiset vuosina 1943–1944

Ryhmä	Lukumäärä (n)
Venäjältä Viron kautta 29.3.-43–17.6.-44	61 163
Saksasta 17.7.-43–12.5.-44	2042
Yhteensä	*63 205*

Neuvostoliittoon palautetut inkeriläiset siirtolaiset ja muut siviili henkilöt 1944–45

Ryhmä	Lukumäärä (n)
Kuljetukset 5.12.-44–15.1.-45	56 030
Jatkokuljetukset vuosina 1945–47	839
Yhteensä	*56 869*

Näistä palautetuista oli 55 000 inkerinsuomalaisia ja loput pääasiallisesti suomensukuisia ortodoksiuskoisia vatjalaisia ja inkeroisia.

Toimitussihteerin tervehdys

Tänä talvena on usein tuntunut siltä, että hampaat jäätyvät suuhun ja silmämunia peittää jo hitaasti jäätyvä kalvo. Kaikkien vetisten ja vähälumisten talvien jälkeen eletään pakkaseen jämähtäneistä autoista, paleltuneista varpaista ja vuotavasta nenästä huolimatta mainiota aikaa.

Asun Keski-Suomessa, missä lunta on reilusti, mutta ei ilmeisesti läheskään niin paljon kuin pääkaupunkiseudulla. Olen käynyt alkuvuodesta muutamaan otteeseen Helsingissä ja lumen keskelle saarrettu kaupunki on melkein naurattanut. Valtavat lumikasat, joista pilkottaa vain aavistus auton sivupeilistä, ovat jollain tapaa surrealistisia. Kaupunki näyttää siltä kuin se olisi yllätetty täysin. Aivan kuin kenelläkään ei olisi tullut edes mieleen, että taivaalta voi tulla lunta…ja paljon. Toisaalta pakkasen jäykistämät junakiskot ja seitsemän tuntia kestänyt paluu Jyvässeudulle ei enää tuntunut niin kovin huvittavalta!

Kun oikein paleltaa on hyvä muistaa, että talvi on lopulta kuitenkin melko lyhyt vuodenaika. Ja toisaalta, harvoin on näin nautinnollisia tilaisuuksia käpertyä sohvan nurkkaan viltin alle. Lämmin mehukin, rommitotista puhumattakaan, kaipaa jotenkin seurakseen kunnon paukkupakkaset maistuakseen juuri niin hyvältä kuin vain voi.

Nyt, kun ankarin osa talvea tuntuu jo vähän väistyvän, haluan toivottaa lukijoillemme aurinkoisia päiviä ja hohtavia keväthankia.

Riikka Mahlamäki–Kaistinen

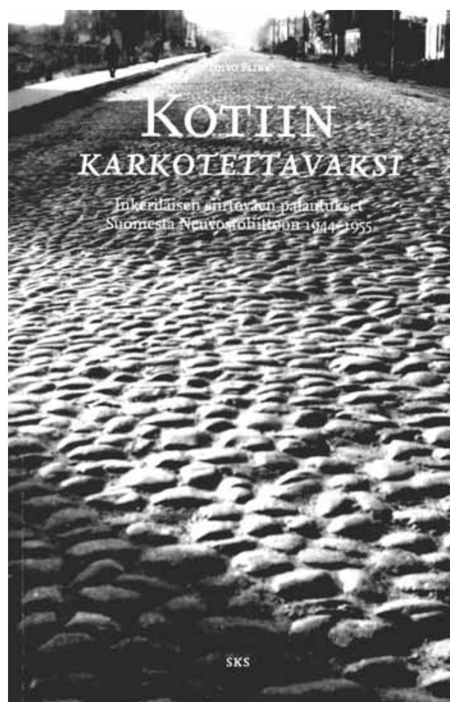
”Kotiin karkotettavaksi”

Inkeriläisten palautukset Suomesta Neuvostoliittoon vuosina 1944–1955.

Anne Tuohimäki

Maaliskuun 3. päivänä kokoontui Helsingin Mariankadulla sijaitsevan SKS:n Kirjatalon kabinettiin kutsuvieraista, asiantuntijoista, tiedotusvälineiden edustajista, ystävistä ja inkeriläisyydestä kiinnostuneista koostunut yleisö juhlistamaan fil. tri Toivo Flinkin kirjan ”Kotiin karkotettavaksi” julkistamista. Istumapaikat loppuivat kesken, niin runsaslukuinen oli osallistujien joukko.

Tämä kirja on ensimmäinen tutkimus, jossa käsitellään inkeriläisväestön siirtojen ja palautusten keskinäisiä syy- ja seurausyhteyksiä. Kustannuspäällikkö Rauno Endénin haastattelussa Flink toi esiin peruskysymyksen inkerinsuomalaisuuden ja suomalaisuuden suhteen käsitteellisestä yhteenkuuluvuudesta.

Toivo Flinkin teos on myytävänä SKS:n kirjamyymälässä
(SKS, Kirjatalo, Mariankatu 3, 00170 Helsinki.
P. 0201 131 222, 0201 131 215, kirjamyynti@finlit.fi)

Teosta voi tilata myös verkkokaupasta http://www.finlit.fi/kirjat
ja se on satavilla myös Akateemisesta kirjakaupasta ja muista kirjakaupoista
tilaamalla. Teoksen suositushinta on 32 euroa.

VAIETTU KANSANMURHA

Markus Koivisto

Tammikuun 26. päivänä tuli kuluneeksi 65 vuotta siitä, kun Auschwitzin keskitysleirin vangit vapautettiin. Israelin presidentti Shimon Peres vieraili tuona päivänä Saksassa. Saksan parlamentissa pitämässään puheessa Peres ilmaisi surunsa juutalaisten tragedian johdosta. Hän korosti, että miljoonien juutalaisten murhaa ei voi milloinkaan unohtaa.

”Holokausti” ei ole vain Saksan ja Israelin välinen asia. Kansanmurhat koskevat koko ihmiskuntaa. ”Holokaustia” tutkitaan yhä. Suomalaiset tutkijat ovat yrittäneet selvittää Suomen osuutta eli käytännössä sitä, kuinka monta juutalaista luovutettiin Hitlerille. Tieto siitä, että täältä oli lähetetty kuolemaan paljon enemmän kuin aluksi kerrotut kahdeksan juutalaista, on herättänyt meissä suomalaisissa häpeää.

Koska juutalaiset ovat pysyneet keskipisteessä, vähälle huomiolle on jäänyt suomalaisiin kohdistunut vaino. Pietaria ympäröivällä Inkerinmaalla asui suomalaisia, jotka joutuivat sen toisen verisen diktaattorin, Josif Stalinen uhreiksi.

Inkeriläiset eli inkerinsuomalaiset olivat Ruotsin vallan aikana 1600-luvulla Inkerinmaalle siirtyneiden karjalaisten ja savolaisten jälkeläisiä. Vuoden 1926 väestönlaskennan mukaan heitä oli 115000. Stalinin vainojen jälkeen oli jäljellä runsaat 60 000. Toisin sanoen: Noin 50 000 inkerinsuomalaista oli murhattu. Heidät oli surmattu joko niskaan ampumalla Stalinin salaisen poliisin tiloissa Leningradissa tai hengiltä näännyttämällä Siperian puuvillapelloille. Joukossa oli vanhuksia, naisia ja lapsia.

Inkeristä ja inkeriläisistä tuli sodanjälkeisessä Suomessa luovutetut Karjalan kaltainen tabu. Neuvostoliiton johtaman valvontakomission vaatimuksesta kirjakaupoista ja kirjastoista poistettiin satoja Karjalaa ja Inkeriä käsitteleviä kirjoja.

1980-luvun lopulla venäläinen Memorial-järjestö paljasti Pietarista noin 20 kilometriä pohjoiseen sijaitsevan Levashovon joukkohaudan. Sinne oli 1930-luvulla viety tuhatmäärin Leningradissa teloitettuja suomalaisia. Samaan paikkaan oli toimitettu virolaisia ja puolalaisia. Arviot suomalaisten määrästä vaihtelevat muutamasta tuhannesta 15 tuhanteen.

Suomi on pysynyt hiljaa suomalaisvainoista. Yksikään valtionpäämies tai ministeri ei ole käynyt Levashovon joukkohaudalla osoittamassa kunniaa teloitettujen muistolle. Näin siitäkin huolimatta, että Levashovoon on pystytetty ihan oikea hautausmaa muistomerkkeineen.

Kun ulkoministeriön ihmisoikeussuurlähettiläs Sauli Feodorow ”holokaustin” ja vainojen muistopäivänä 26.1. kirjoitti Helsingin Sanomien pääkirjoitussivulla kansanmurhista, hän mainitsi natsi-Saksan ohella Kambodzhan, Ruandan, Sudanin ja Balkanin, mutta ”unohti” Stalinin Neuvostoliiton.

Tämä herättää vääjäämättä kysymyksiä, joista se keskeisin lienee: kuinka kauan virallinen Suomi aikoo vaieta viime vuosisadan räikeimmästä suomalaisiin kohdistuneesta ihmisoikeusrikoksesta?

Kirjoittaja on Porvoossa asuva valtiotieteen maisteri ja entinen ulkoministeriön lähetystöneuvos.

Kolumni julkaistu Uusimaa-lehdessä 6.2.2010

Matti Rönkä ja inkeriläinen Viktor Kärppä

Elise Saarikko

Hyvinkään Inkeri-kerhon vieraaksi 7.2. kutsuttua kirjailija Matti Rönkää jännitti ennen tilaisuuden alkua.

– Minä kun en ole tehnyt kirjojeni Viktor Kärpästä mitään inkeriläistä mallipoikaa, hän mietti.

Satapäinen yleisö otti kuitenkin kirjailijan hyvin vastaan ja erityiskiitokset hän sai lukijalta, jonka mielestä Viktor Kärppä on kirjallisena hahmona veijarimainen.

– Niin, veijari hän taitaa ollakin. Jos kirjan sankari on liian puhtoinen tai liian paha, hän ei ole kiinnostava. Moraalin pitää olla sopivasti tasapainossa, ja ensiesittelyn jälkeen sankarista pitää selvitä jotain yllättävää, Rönkä mietti.

Ylen tv-uutisten uutispäällikkönä ja uutistenlukijana toimiva Matti Rönkä kertoi Hyvinkään seurakuntasaliin kokoontuneelle yleisölle taustastaan. Outokummussa syntynyt Rönkä oli koulussa tasaisen hyvä, muttei haaveillut erityisesti mistään ammatista. Hän valmistui valtiotieteen maisteriksi Helsingin yliopistosta ja pääsi kesätöihin Lehtikuvaan. Myöhemmin hän kävi Sanomien toimittajakoulun, työskenteli Helsingin Sanomissa urheilutoimittajana, paikallisradiossa ja talousalan lehdessä ja päätyi lopulta tv-uutisiin.

Rönkä toteaa, ettei ollut koskaan ns. pöytälaatikkokirjoittaja, vaikka teki päivätyökseen ”puoliksi luovaa työtä”. Dekkarikirjoittamista hän kokeili vasta kouluttautumislomalla, kun oli luvannut hakemuksessaan opiskella dokumenttielokuvan tekemistä tai pitkän jutun kirjoittamista. Pitkästä jutusta muovautui Röngän esikoisdekkari, vuonna 2002 ilmestynyt ”Tappajan näköinen mies”. Sitä ovat seuranneet dekkarit ”Hyvä veli, paha veli” (2003), ”Ystävät kaukana” (2005), ”Isä, poika ja paha henki” (2007) ja viimeisimpänä ”Tuliaiset Moskovasta” (2009).

– En ajatellut kirjoittavani sarjaa, halusin vain käteeni ensimmäisen kirjani. Nyt olen juuri jäänyt puolen vuoden vuorotteluvapaalle. Voi olla, että kirjoitan kuudennen Viktor Kärppä-kirjan, mutta voi myös olla, että kirjoitan jotain muuta.

Rönkä sanoo luoneensa kuvitellun hahmon ja sille sattuneet tapaukset sen faktatiedon päälle, jonka hän oli vuosien mittaan kerännyt entisestä Neuvostoliitosta, Baltian maista ja sukukansoista. Kun hän alkoi kirjoittaa ”Tappajan näköistä miestä”, Suomessa käytiin vilkasta keskustelua maahanmuuttajista ja kotouttamisongelmista.

– Käyn vieläkin säännöllisesti Venäjällä, mutta en tee muistiinpanoja, enkä dokumentteja. Kiertelen ja näen asioita, jotka ovat joskus niin kummallisia, ettei niitä voi edes romaaniin kirjoittaa.

Matti Rönkä ja Irja Pelkonen Hyvinkään Inkerikerhon tilaisuudessa.

Rönkä siteeraa kirjailija Matti Pulkkista puhuessaan kirjoittajan työstään. Pulkkinen on sanonut romaania siaksi, joka syö kaiken. Kaikki elämän aikana vastaan tullut käy kirjan materiaaliksi.

– Jos kirjoitan tunteista, en voi kirjoittaa kuin omistani, koska muitten tunteita en voi kuvata. Voin esimerkiksi kasvattaa äärettömiin mittoihin oman pienen mustasukkaisuuden tunteeni. En siis kuvaa itseäni, vaan tunnetta, joka voisi löytyä itsestänikin.

Toimittajan ammatista on Matti Röngälle ollut apua kirjailijana, koska se on antanut näköalaa yhteiskunnan muutoksiin. Kirjailijan täytyy kuitenkin seisoa ns. etukenossa tapahtumien suhteen eli nähdä ennalta, mihin suuntaan ollaan menossa.

Matti Rönkä on saanut dekkareistaan useita palkintoja: Vuoden johtolanka 2006, Lasiavain 2007, Kultapokkari 2008 ja Kalle Päätalo-palkinto 2009. Hänen kirjojaan on käännetty mm. saksaksi ja ”Tappajan näköinen mies” on palkittu kahdessa saksalaisessa kisassa. Inkerikerhon tilaisuuteenkin Rönkä tuli suoraan saksalaisen filmiryhmän luota. Hän kertoi kierrelleensä toimittajien kanssa pari päivää Kärpän jäljillä.

Teoksiensa käännöksistä Rönkä totesi, että huumori kääntyy vaikeimmin vieraalle kielelle. Ilman huumoria ei Viktor Kärppää voi kuitenkaan ymmärtää. Hänen elämänasenteensa on samanlainen kuin itäsuomalaisilla miehillä monesti: Hätäkö tässä on näin matalassa kaivossa.

Juttu julkaistu aiemmin Aamuposti-lehdessä

UUTISIA INKERISTÄ

Wladimir Kokko
Uutiskolumnistin kannanotto

Tammikuisessa uutiskolumnistin kannanotossa puututtiin Suomen sisäasiainministeriö joulukuiseen tiedotteeseen, jossa ilmoitettiin hallituksessa suunniteltavan inkerinsuomalaisten paluumuuton lopettamista. Ministeriön lehdistötiedotteessa lukee, että tarkoituksena on ”muuttaa ulkomaalaislain säännökset sellaisiksi, että paluumuuttojono voidaan sulkea ja nykyinen järjestelmä lopettaa mahdollisen siirtymäkauden jälkeen”. Eduskunnan toivotaan käsittelevän asia syyskaudella, jotta jono suljettaisin 1.1.2011 ja 1.1.2015. Hallituksen maahanmuuttopoliittisen ohjelman mukaan maahanmuutto Suomeen on oltava pääosin työperäistä. Kolumnissa kysyttiinkin sitä, eivätkö inkerinsuomalaiset juuri ole omiaan sijoittumaan Suomen työmarkkinoille yhtenäisen kielen ja kulttuuriperimän takia. Suurin osa muuttavista on työikäisiä ja he työllistyvät muihin maahanmuuttajiin verrattuna hyvin. Inkeriläispaluumuuttajien keskuudessa työttömyysaste on n. 25 %, eli 75 % heistä maksaa veroja ja täyttää usein suomensuomalaisille sopimattomia työpaikkoja.

Kolumnistin mukaa syy siihen, miksi inkerinsuomalaisten paluumuuton lopettamista suunnitellaan, on jonotussysteemin romahtamisessa. Venäjällä paluumuuttojonossa on edelleen 5-6 tuhatta ihmistä ja jotkut ovat jonottaneet yli 10 vuotta. ”En tiedä missä on vika, joko järjestelmä oli keksitty liian monimutkaiseksi, tai viranomaisilla ei riittänyt voimavaraa”, kolumnisti toteaa. Vika ei kuitenkaan ole inkerinsuomalaisissa, joten miksi heiltä otetaan taas yksi oikeus pois? Eikö heitä taas rangaista syyttöminä?

Helmikuussa uutiskolumnisti ehdottaa, että ilman jonotusta paluumuuttajiksi pääsisivät vuosina 1943–44 Suomessa olleet ja suomalaisuutensa takia Neuvostoliittossa 1930–1953 vainotut. Muiden Suomeen kaipaavien inkerinsuomalaisten pitäisi hakea työ- tai opiskelupaikka ja suomenkieli olisi opittava omatoimisesti, jolloin raha, joka nykyään varataan inkerinsuomalaisten pakolliseen kieliopetukseen, voitaisiin suunnata kielitaitoisten Suomeen aikovien ammattitäydennyskoulutukseen. Inkerin Liitolla ja suomalaisilla työnantajilla on hyviä kokemuksia siitä, miten Pietarissa alkanut koulutus on jatkunut oppisopimuksen ehdoilla Suomessa. Kolumnisti toteaa lopuksi, että ”Olen varma, että tätä kautta orientoidut, koulutetut ja kielitaitoiset inkerinsuomalaiset, löytävät niin halutessaan polkunsa Suomeen ilman turhaa jonottamista.”

Konkovalta kaksi Vatja kirjaa

Leningradin alueen kantakansojen sarjassa ilmestyi joulukuussa 2009 kolmas kirja nimeltä Vatja (ven. Vod’). Tässä Olga Konkovan kuvitetusta teoksesta saa runsaasti tietoa kansanpuvuista, juhlimistavoista, rakennustaidosta, kansanmusiikista ja jopa kansanruokien valmistamisesta reseptien muodossa. Kun kauan syrjitty ja lähes unohduksiin painettu vatja sai syksyllä 2008 alkuperäisvähemmistökansan statuksen, alkoi Venäjällä varsinainen ”vatjabuumi”, jonka ansiosta vatjalaiset

ovat usein näkyvillä tiedotusvälineissä. Joulukuussa julkaistiin Konkovan toimittama kaksikielinen vatjalaissatujen ja juttujen kirja ”Vad’d’aa rahvaa jutud ja kaazkad”, jossa tekstit ovat venäjäksi ja vatjaksi.

Liteinin palvelupisteen toiminta siirtyy kirkon tiloihin

Liteinillä sijainnut Pietarin Inkerin Liiton tukema vanhusten palvelupiste, joka on yli 10 vuotta toiminut mm. inkerinsuomalaisia palvelevana päiväkeskuksena, siirsi tammikuussa toimintansa Pyhän Marian kirkon tiloihin. Muuttoa anoi henkilökunta. Johtaja Nina Nizovan mukaan pieni henkilöstö oli kyllästynyt raportointiin Venäjän sosiaalilaitosten standardin mukaan sekä turhiin saivarteluihin. Heitä oli jopa piirikunnan sosiaalitoimen virkailijan toimesta kehotettu jopa unohtamaan suomalaiset! Henkilökunnasta kolme liittyi seurakunnan diakoniaan ja samalla n. 30 asiakasta ilmoitti halunsa siirtyä kirkon tiloihin. Saman verran suomalaisvanhuksia nauttii hoitajien kotikäynneistä eri puolilla Pietaria. Pyhän Marian seurakunnan diakonia on ottanut mielellään vastaan päteviä työntekijöitä ja huomattavan asiakaskunnan. Tarkoitus on, että toiminta tapahtuu kirkkotiloissa kahtena päivänä viikossa ja kahtena päivänä työntekijät käyvät vanhusten kodeissa. Tärkeintä on, etteivät inkeriläisvanhukset kärsi uusista järjestelyistä. Henkilökunta menetti kuitenkin palkkansa ja tulee jatkossa toimeen eläkkeellään ja Pietarin Inkerin Liiton tuella.

Laskiaisen muinaisia taikatapoja

Pietarin Inkerin Liiton järjestämissä laskiaisjuhlissa 14. helmikuuta oli muinaisajan tapojen sävyä. Juhlittiin niin kuin PIL:lla on tapana Toksovassa. Juhlat alkoivat Toksovan kirkon takana sijaitsevassa seurakuntatalossa. Pääjuontajat Andrei Kuznetsov ja Ksenia Kanevskaja kertoivat juhlaväelle Inkerinmaan muinaisista laskiaistavoista. Korpi yhtye lauloi vanhoja inkeroisia ja inkerinsuomalaisia kansanlauluja. Kahvittelun jälkeen satapäinen väki siirtyi lähimetsän rinteeseen. Nuotion luomassa tunnelmassa järjestettiin leikkejä ja mäenlaskua. Ihmiset lauloivat ja söivät maistuvaisia lettuja. Vanhojen tapojen mukaan moni nuori oli pukeutunut naamiaisasuun. Juhlien lopuksi poltettiin oljesta tehty talviakka.

Kalevalanpäivä Pushkinskajalla

Kalevalanpäivää juhlittiin Inkerin Liitossa tänä vuonna virallista päivämäärää aikaisemmin, 24. helmikuuta. Kaikki paikalle tulleet eivät mahtuneet Pushkinskajan kadun toimiston luokkaan, jossa Wladimir Kokko kertoi Kalevalasta ja sen merkityksestä. Hänen mukaansa maailmasta tuskin löytyy toista kaunokirjallista luomusta, joka olisi vaikuttanut jonkin kansan kehitykseen enemmän kuin Kalevala suomalaisiin. Kokon jälkeen Olga Konkova kertoi Inkerinmaalta kerätystä kalevalaisesta kansan-runoudesta. Hän korosti inkeroisten olevan todella laulava kansa. Kansanrunouden kerääjät ovat kirjanneet tässä vähälukuisessa kansassa olleen noin puolitoista tuhatta runonlaulajaa, joista valtaosa oli ns. naisten runoja laulavia naisia. Konkova totesi, että jos tehtäisiin Inkerin Kalevala, sillä olisi naisen kasvot. ⦶

Ilmoittajille

Jotta tapahtumakalenteriin toivotut järjestöjen ilmoitukset ehtisivät painoon, tulee ne lähettää toimitussihteerille, postitusmuodosta riippumatta, siten, että ne ovat perillä viimeistään lehden kakkossivulla ilmoitettuna aineiston vastaanottopäivänä.

Kokouskutsu

Suomen Inkeri-liitto ry:n kevätkokous
pidetään maaliskuun 28. päivänä 2010 klo 14.00
Inkerikodissa
Käpylänkuja 1
Helsinki

Käsitellään säännöissä kevätkokoukselle määrätyt asiat.

Hallitus

Turun seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Bessede-hetket jatkuvat *Palvelupisteessä* joka kuukauden 1. ja 3. perjantai klo 13.00 Irma Kapasen vetäminä. Tervetuloa viettämään teehetkeä vapaan keskustelun merkeissä.

Hallitus kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina klo 16.30 *Palvelupisteessä*, Uudenmaankatu 1. Jos teillä on asioita, joita haluaisitte hallituksen käsittelevän, ottakaa yhteyttä hallituksen jäseniin tai Palvelupisteeseen.

Hyvinkään Inkeri-kerhon tapahtumia

Hyvinkään Inkeri-kerho ry. kokoontuu seurakunnan aulakahviossa *Hämeenkatu 16* keväällä kuukauden 1. sunnuntai klo 14.00 seuraavasti:

11.4.2010 kello14 kerho **2.5.2010** kello 14 kerho

Elokuussa järjestetään päiväretki seurakunnan leirikeskukseen. Retken tarkempi ohjelma ilmoitetaan myöhemmin.

Tiedustelut Irja Pelkonen, inkerikerho@gmail.com tai p. 040 550 5712

Lahden seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Vuoden 2010 toiminta

Kerhoillat joka kuukauden toinen maanantai alkaen klo 15.00 *Lutherin kirkko, Vuorikatu 37*

- **12.4.2010** kerhoilta
- **10.5.2010** kokoonnumme *Kahvisaaressa*
- **28.6.–2.7.2010** matka *Haapsaluun*
- **Heinäkuussa 2010** Inkeriläisten kesäjuhla

- **1.–31.8.20010** Inkeri-näyttely kirjastossa, *Kirkkokatu 31, Lahti*
- **9.8.2010** inkeriläispäivä *Tuohirannassa* ”kimppakyydein”
- **13.9.2010** kerhoilta
- **11.10.2010** syyskokous
- **8.11.2010** kerhoilta
- **5.12.2010** joulumatka Kangasalalle

Kirjaston Inkeri-näyttelyyn pyydämme vinkkejä, esineitä, valokuvia Inkeristä. Erityisen tärkeää olisi löytää kuvia inkeriläisten palautuksesta Neuvostoliittoon.

Näyttelyn yhteyshenkilö
Arvo Korkkinen p. 044 581 7681
Sihteeri Maria Lahti p. 0400 841 741

Kerhoilloista ja kokouksista tiedusteluihin vastaa Maria Lahti, p. 0400 841 741

Seukot

Tiedustelut: Pirkko Huurto
p. (09) 783 391 tai 0400 748 318

Inkerikoti
Karjalatalo
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki

Helsingin seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Tiedustelut Toivo Tupin
p. 040 578 3894

Kuukausikokoukset vuodelle 2010

Kevät
Su 25.04. klo 14.00 Kuukausikokous
Su 30.05. klo 14.00 Kuukausikokous

Syksy/Talvi
Su 26.09 klo 14.00 Kuukausikokous
Su 31.10 klo 14.00 Kuukausikokous
Su 28.11. klo 14.00 Joulujuhla Karjalatalolla, Juhlasali, 2. Krs.

Kuukausikokoukset pidetään osoitteessa:
Inkerikoti
Karjalatalo
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki

Inkerikeskuksen tapahtumia

www.inkerikeskus.fi
Inkerikeskus ry.
Hämeentie 103 A
00550 Helsinki

Inkerin kulttuuriseuran tapahtumia

Yhteystiedot ja tiedustelut:
Inkerin Kulttuuriseura ry.
Wallininkatu 7, 00530 Helsinki
p. (09)2733 225 klo 10–16.00
Sähköposti:
posti@inkeri.com/toimisto@inkeri.com

25.3. klo 16–18.00 *Maaliskuun kulttuurikahvila.* **Inkerikot.** Pietarilainen tutkija Olga Konkova valottaa inkerikkojen omaperäistä kulttuuria. Wallininkatu 7, 00530 Helsinki.

25.4 klo 15–17.00 *Huhtikuun kulttuurikahvila.* **Kahvikonsertti.** Suomi-poika **Ottneel Jürissaar** esittää keväistä musiikkia ja kertoo elämästään. Wallininkatu 7, 00530 Helsinki.

26.4. Ottneel Jürisaar esittää keväistä musiikkia ja kertoo elämästään. Keravan seurakuntakeskus. Papintie 1, 04200 Kerava.

Kädentaidot keväälle 2010

Ompeluseura kokoontuu Koivussa ja tähdessä, joka toinen torstai 14.00–16.00

Sopii myös ompelutaidottomille juttuseuraa kaipaaville. Tehdään mm. tyynynpäällisiä tai nukenvaatteita myyjäisiin tai muuta itselle tärkeää. Kevään kokoontumiset 18.3, 15.4 ja 29.4

20.4. ja 27.4. klo 10–14.00
Paperimassa nukke.
Muotoilemme ja maalaamme oman paperimassakasvoisen nuken. Nukelle tehdään kankainen täytetty vartalo ja hiukset oman toiveen mukaan. Tee itselle tai lahjoita myyjäistuotteeksi. Materiaalimaksu 3–5€. Ilmoittautuminen 13.4. mennessä materiaalihankintojen takia.

Keravan paluumuuttajien kerho kokoontuu tiistaisin 13.4, ja 11.5. klo 14.30–17.00 Talkoorenkaan tiloissa, Aleksis Kiventie 18, 04200 Kerava

---

MATKAT

9.–12.7.2010 Ihanan Inkerin prameat palatsit ja puutarhat

Pietarin lähistöllä on lukuisia alkuperäiseen loistoonsa entisöityjä tsaarien palatseja upeine puutarhoineen. Ne sijaitsevat pienen matkan päässä keskustasta ja jäävät siksi helposti näkemättä, onhan Pietarin kaupunkialueellakin paljon katseltavaa. Siksi on päätetty järjestää matka, jonka kohteena ovat juuri nämä palatsit. Paluumatkalla on halukkaiden mahdollista käydä *Viipurin linnassa*.

1. päivä, pe, matka Vaalimaan ja Viipurin kautta Kupanitsan Kikkeriin.

2. päivä, la, opastettu käynti Pushkinin kaupungin *Katariinan palatsissa* ja Venjoen rannalla *Pauluskoin (Pavlovskin) palatsissa*. Yksi Katariinan palatsin erikoisuuksista on meripihkahuone, Pauluskoin merkittävimpiä nähtävyyksiä on Ystävyyden Temppeli. Kierros kestää n. 6 tuntia.

3. päivä, su, vierailu Suomenlahden rannalla sijaitsevassa *Pietarhovissa,* jonka pinta-ala on tuhat hehtaaria. Suuren Palatsin etupuolen pituus on 300 metriä. Suihkukaivo ”Suuri Kaskadi” on yksi maailman suurimmista. Se koostuu 64 suihkukaivosta, 255 pronssiveistoksesta ja muista koristeosista. Kierros kestää n. 5 tuntia. Molempien päivien kierrosten aikana on mahdollisuus *omakustanteiseen lounaaseen*.

4. päivä, ma, paluu samaa reittiä takaisin Helsinkiin. Viipurissa ostostauko, jonka aikana mahdollisuus opastettuun käyntiin *Viipurin linnassa*. Tämä käynti sisältyy Kulttuuriseuran jäsenillä matkan hintaan. *Muille se maksaa erikseen 25 €.*

Matka tapahtuu suomalaisella Tapani Pitkäsen liikennöimällä bussilla, joka on koko ajan käytössämme. Majoitus tapahtuu Kupanitsan Kikkerissä sijaitsevassa Villa Inkerin Paroni-vierasmajassa. Hintaan sisältyy aamu- ja ilta-ateria viereisessä palvelutalossa.

Palatsikierrosten ja Viipurin linnassa käynnin käytännön järjestelyistä vastaa suomalainen Venäjän matkoihin erikoistunut matkatoimisto Lähialuematkat.

Matkan hinta on 420 €. Hintaan sisältyvät bussikuljetukset, majoitus Paronivierasmajassa puolihoidolla, matkanjohtajan ja liikennöitsijän palvelut, kohteissa suomenkielinen opastus ja sisäänpääsyt. Ryhmäviisumi, 43 €, ei sisälly hintaan. Matkan toteutuminen edellyttää 12 matkustajaa. Mukaan pääsee 16–18 ensin ilmoittautunutta. Ilmoittautumiset huhtikuun loppuun mennessä sähköpostitse koivujatahti@inkeri.com tai Inkerin Kulttuuriseuran toimistoon, Wallininkatu 7, 00530 Helsinki, p. (09) 273 3225 (ark. 10–16.00). Matkan johtajana toimii Alina-Sinikka Salonen a-s.salonen@pp.inet.fi, p. 040 743 7042.

28.–30.8.2010 Peipsijärven sipulimarkkinat ja Petserin luostari

Peipsijärven ympärillä Virossa on paljon nähtävää. Alueella asuvat karjalaistaustaiset setukaiset. Vanhauskoisten kylissä on oma tunnelmansa. Kesämatkan kohteena on Lüübnitsa, jossa vietetään sipulimarkkinoita. Tutustumme myös setujen ulkoilmamuseoon.

Ensimmäinen yö vietetään Värskan kylpylässä Seutumaalla.Toisena päivänä ylitämme Venäjän rajan ja tutustumme vanhaan Petserin luostariin, joka on toiminut yhtäjaksoisesti yli 500 vuotta. Luostarilta matka jatkuu 50km päähän Pihkovaan, jossa tutustutaan Kremliin. Yöpyminen tapahtuu paikallisessa hotellissa. Kolmantena päivänä lähdemme paluumatkalle Tallinnaan.

Matkan hinta 370 €, sisältää laivamatkat Tallinnaan, bussikuljetuksen, suomenkielisen opastuksen koko matkan aikana, majoittumisen kahden hengen huoneisiin, aamiaiset ja kolme lounasta. Pakollisen ryhmäviisumin hinta on 43 €.

Vastuullisena matkanjärjestäjänä toimii Tiit Reisid ja matkanjohtajana Inkerin kulttuuriseuran puh.joht. Helena Miettinen

Ilmoittautumiset sähköpostitse koivujatahti@inkeri.com tai Inkerin kulttuuriseuraan p.(09) 2733 225 (ark. 10–16.00) tai Eeva Kotiniitty, p. 358 405 373 243.

LEVITÄ INKERI-TIETOA

SAATAVANA INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖSTÄ
Annikki Kelo
p. 045 2612 342

- ***Kirjallisuutta***

Häkkinen, Juho
Siihen maahan, jonka minä sinulle osoitan, I-II, 15 €

Kalevalaseuran vsk. 69–70
Inkerin teillä, 11,50 €
Maria Luukan laulut ja loitsut, 6,50 €

Krifors, Lars
Oli onnistuttava, 15 €

Kuivanen, Lilja (toim.)
Inkerin vuotuisjuhlat 2003, 20 €

Nevalainen, Pekka
Inkeriläinen siirtoväki 1940-luvulla, 25 €

Nevalainen, Pekka & Sihvo, Hannes (toim.)
Inkeri – historia, kansa, kulttuuri, 50,50 €

Nokkala, Tapani
Paavo Räikkönen Inkerin mies, 25 €

Ojala, Ella
Pitkä kotimatka, 14 €
Pelastunut albumi, 22 €
Ensimmäinen kevät, 16 €
Sananlaskuja ja tarinoita, 8 €

Pelkonen, Hannu
Voihan Venäjä, 25 €

Pettinen, Albert
Lauluja koululaisille, 4 €
Lauluja sekakuorolle, 6 €

Pärnänen, E.
Antti Kivekäs I-II, 9 €

Ripatti, Maria
Elämä yhden kortin varassa, 16,50 €

Santtu, Lauri
Murrejuttuja, 2,50 €

Saressalo, Lassi
Inkeri, 3,5 €

Savolainen, Aatu
Suomalainen sissisodassa, 15 €

Savolainen, Mikko
Inkerinmaa, 33,50 €

Seppänen, Heikki
Etelän tien kulkija – Vilho Helanen, 25 €

Sihvo, Jouko
Inkerin kansan 60 kohtalonvuotta, 24 €

Sihvo, Jouko (toim.)
Inkerinsuomalaisten kohtalo, 20 €

Störgren, Aleksander
Mutkainen tie vapauteen, 10 €

Suominen, Hellin
Mooses Putron elämäkerta, 2,50 €

Survo, Arvo
Itku Inkerille, 17 €
Sveriges ingermanländarnas historia, 24 €

Tuukkanen, Saimi
Elämäni helminauha, 5 €

- ***Äänilevyjä***

Inkerikuoro
Minä tyttö, CD 10 €
Nouse Inkeri, äänilevy 2,50 €

Survo, Arvo
kasetti Omall maall, 9 €

- ***Karttoja***

Inkerin kartta
v. 1933, 12 €

Inkerin kartta
v. 1992, 10 €

Kylä- ja tiekartta, €
Keski-Inkeri v. 1993, 10 €

- ***Liput***

Inkerin pöytälippu
(satiinia) +
salko marmorijalustalla 18,50 €

Inkerin pöytälippu
(polyesteria) +
salko marmorialustalla 15 €

Inkerin pöytälippu
(satiinia), 10 €

Inkerin pöytälippu
(polyesteria), 8 €

- ***Adressi***

Surunvalitteluun, 7 €

SAATAVANA INKERIN KULTTUURISEURASTA
Puh. 09-2733 225

Flink, Toivo & Mäkilä, Eeva
Inkerin lasten oppikirja, 5 €

Kalevala
Suomeksi ja venäjäksi.
Käännös Hiiri, A. & Kiuru, E. 20 €

Miettinen & Uusma
Inkerin satulipas, 17 €

Miettinen, Helena
Kohtalontie. Kertomus inkeriläisen opettajan elämäntaipaleesta Inkerinmaalta Ruotsiin ja paluusta Neuvostoliittoon, 5 €

Miettinen & Joganson
Petettyjen toiveiden maa.
Arator. 15 €

Monahof, Ania
Kärsimyksen pyhät kyyneleet, 13 €

Pärnänen, E.
Antti Kivekäs I-II, 5 €

Sava, Inkeri & Miettinen, Helena
Liljan kuva kutsuu, 15 €

- ***Inkeriläistä kansanmusiikkia***

Röntyskät
Piirileikkilauluja Inkerinmaalta, 7,50 €

Vuotilainen, Paavo
Runoja, 12 €

Vainikka & Miettinen
Iloinen Inkeri, 15 €

Suur-synty kiesus
Korpikansan Survon Arvon kertomana, 28 €

INKERILÄISTEN VIESTI

4
2010

TÄSSÄ NUMEROSSA:

Kansikuva: A.B. Granvillen piirros inkeriläisestä maitokauppiaasta eli ohtjankkasta vuodelta 1982 (Kts. Artikkeli sivulta 10).

Numero 5–6/2010 ilmestyy viikolla 35. Aineisto toimitukselle 6.8. mennessä.
Numero 7/2010 ilmestyy viikolla 43. Aineisto toimitukselle 6.10. mennessä.

INKERILÄISTEN VIESTI

JULKAISIJA
Suomen Inkeri-liitto ry.
Puheenjohtaja Toivo Flink
toivo.flink@kolumbus.fi

TOIMISTO
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut, tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki

Puh 045 2612 342
Annikki Kelo
Sampo 800012-306364
Nordea 101030-1085026

ILMOITUKSET/€
1/1 sivu 250€, ½ sivu 135€, ¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17€
Kiitos- ym. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2010
30€ kotimaahan ja Ruotsiin,
36€ (360kr) muualle

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA
(Hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev. 6
SE-438 35 Landvetter
Puh 031-916 602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 17 38 88-9

SIVISTYSSÄÄTIÖ
Hallituksen pj. Toivo Iho
Bredantie 6 D 18
02700 Kauniainen
Puh 050 505 2335
OP 578038-20031499

LEHDEN TOIMITUS
Päätoimittaja
Toivo Flink
Toimitussihteeri
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

TOIMITUKSEN OSOITE
Renkkelintie 28
40950 Muurame
Puh. 050 599 6773
(ark. 9-17.00)

INTERNET
http://www.inkeriliitto.fi

SÄHKÖPOSTI
inkerinviesti@suomi24.fi

PAINOPAIKKA
Vammalan Kirjapaino Oy,
Sastamala

Lehti ilmestyy kuudesti vuodessa
Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä

ISSN 1236-9586

PÄÄKIRJOITUS

Arkisto on kansakunnan muisti

Toivo Flink

Suomen Kansallisarkiston kotisivuilta voimme lukea, että arkistolaitoksen tehtävänä on viime kädessä toimia kansakunnan muistina. Yleistäen tämä tarkoittaa, että Kansallisarkisto ja sen maakunta-arkistot vastaanottavat, säilyttävät, ylläpitävät ja antavat yleisön käytettäväksi viranomaisten ja yksityishenkilöiden tekemiä asiakirjoja sekä niitä sisältäviä arkistoja. Kansallisarkisto hankkii Suomen historian kannalta arvokasta aineistoa niin kotimaassa kuin kopioina ulkomaisista arkistoista sekä edistää kaiken säilyttämänsä materiaalin käyttöä tutkimuksessa.

Kansallisarkiston yksityisarkistoyksikkö huolehtii siitä, että yksityishenkilöiden ja yhteisöjen toimintaan liittyvä aineisto saadaan säilymään ja sitä voidaan käyttää tutkimuksissa. Tehtäviin kuuluu muun muassa yksityisarkistorekisterin ylläpito, yksityisarkistojen hankinta ja järjestäminen sekä niiden sisältämän aineiston esittely. Suomen arkistolaitoksen kokoelmat ovat yhteensä yli 140 hyllykilometriä.

Inkeri-arkisto kaipaa järjestämistä ja täydentämistä

Suomen Inkerin Liitto päätti oman arkistonsa perustamisesta vuonna 1925, kun liiton perustamisesta oli kulunut vajaat kolme vuotta. Ensimmäiset hankittavat asiakirjat liittyivät kansalaissodan ja Tarton rauhan tapahtumiin. Arkistoasialla silloin liikkuneille miehille on tänään syytä nostaa hattua. Ilman heidän kaukaa viisasta työtään me emme tietäisi senaikaisista inkerinsuomalaisiin liittyneistä tapahtumista kovinkaan paljon.

Kansallisarkistossa säilytettävään Inkeri-arkistoon kuuluu runsaat 40 mappia, vajaat kymmenen metriä. Tämän päivän kannalta aineistoa toivoisi olevan enemmän. Lisäksi Inkeri-arkisto on oikeastaan kokoelma. Se kaipaa ennen kaikkea järjestämistä. Tämän toteuttamiseksi tarvitsemme rahaa, jolla palkata ammattilaisen. Puolen vuoden työstämisen jälkeen voisimme kutsua aineistoamme arkistoksi. Arkiston täydentämien taas on jo astetta vaikeampi ja pitkäaikaisempi prosessi.

Kotiarkistot esiin

Kotiarkistomme ovat oman muistimme lisäksi myös yhteistä muistiamme. On korkea aika virkistää sitä tarkastelemalla, mitä kotiarkistoistamme löytyy yhteiseen Inkeri-arkistoomme siirrettäväksi, ennen kuin on jo myöhäistä. Hyvät lukijat, ellette itse osaa arvioida teillä olevien papereiden, valokuvien ja kirjeiden merkitystä, ei niitä kannata kuitenkaan hävittää tai heittää menemään. Ottakaa yhteyttä Suomen Inkeri-liiton toimistoon. Parhaiten onnistumme, jos teette luettelon hallussanne olevasta aineistosta ja laitatte sen postitse liiton osoitteeseen. Vielä kätevämpää olisi, jos voisitte lähettää tietonne sähköpostitse. Toki voitte myös soittaa. Silloin sovimme kuinka toimia. Yhteinen tietomme on kartuttamisen arvoinen asia. ⓘ

Ajankohtaisseminaarin satoa

Palaamme tässä Inkeriläisten viestin numerossa helmikuiseen ajankohtaisseminaariimme ja julkaisemme Matti Häikiön puheenvuoron. Häikiö käsittelee esityksessään inkerinsuomalaisten henkistä pääomaa ja Suomi-Seuran osuutta inkeriläisten kulttuuriapuun:

Inkerinsuomalaisten henkinen pääoma

Matti Häikiö

Aion seuraavassa käsitellä inkerinsuomalaisten henkistä pääomaa tarkastelemalla inkeriläiskysymystä omien henkilökohtaisten kokemuksieni valossa. Lopuksi pohdin hiukan yleisemmällä tasolla inkeriläisyyden merkitystä suomalaisuuden kokonaisuudessa.

Aloitin Suomi-Seura ry:n toiminnanjohtajana kesällä 1988. Tuolloin vanha maailmanjärjestys oli ennallaan: Seura, sen paremmin kuin minäkään, ei tiennyt mitään maan alle painetuista inkerinsuomalaisista, mutta jo samana syksynä tilanne muuttui nopeasti. Ilta-Sanomat julkaisi 3.10.1988 tarttolaisen Anatoli Schulzin allekirjoittaman vetoomuksen presidentti Mauno Koivistolle ja Suomen hallitukselle. Toimittaja Sakari Nupposen tekemä Helmi Tüvin haastattelu täytti koko sivun. Sen otsikko hätkähdytti: ”Virossa asuvan inkeriläisen hätähuuto: Olen suomalainen!” Jutun yhteydessä oli kopio Schulzin vetoomuksesta, jonka Nupponen toimitti perille. Siinä pyydettiin kulttuuriapua Virossa asuville suomalaisille: ”Perustamaisillaan on seura, joka liittäisi kaikki suomalaiset, jotka asuvat Inkerissä ja Eestissä, joiden yhtenä tavoitteena on yhteistyö muiden suomalaisten seurojen kanssa. Tärkeimpänä tehtävänä tulee olemaan äidinkielen opetuksen järjestäminen sekä suomenkielisen kirjallisuuden ja kulttuurin viljeleminen täällä asuvien suomalaisten parissa.”

Totesin välittömästi vetoomuksen luettuani, että ulkosuomalaisten yhteysjärjestö Suomi-Seura on juuri oikea taho vastaamaan tuohon avunpyyntöön. Inkerinsuomalaiset ovat ulkosuomalaisia – Suomesta muuttaneita ja heidän jälkeläisiään – siinä kuin Ruotsissa, Saksassa, Australiassa tai Amerikassa asuvat suomalaisetkin.

1989: kirjoja ja kielikursseja

Kävin tammikuun 1989 alussa tapaamassa Virossa inkerinsuomalaisten seurojen edustajia. Isäntänä oli Tallinnan seuran puheenjohtaja Rudolf Pakki. Kirjoitin Suomi-Seuralle matkaraportissani: ”Virossa arvioidaan asuvan 18 000 inkerinsuomalaista, joista nyt noin 2 000 on järjestäytynyt. Viron inkeriläisten osalta on puolen vuoden aikana tapahtunut enemmän kuin 44 vuoden aikana sitä ennen. Suomalaisuus on aiemmin jouduttu aktiivisesti peittämään. Nyt sanottiin: ’Tunnemme, että saamme olla ihmisiä’, ’kansa oli unohdettu’, ’kokouksessa itkettiin ja naurettiin’. Innostus on valtava, tilat eivät riitä kokouksissa. Jokaisen omat ja perheen kohtalot ovat olleet kovia.”

Suomi-Seuran koko henkilökunta tapasi Leningradissa huhtikuussa Inkerin Liiton 10-henkisen johtokunnan. Suomi-Seuran toimintakertomuksessa vuodelta 1989 todetaan: ”Nopeasti muuttunut inkerinsuomalaisen väestön tilanne Neuvostoliitossa muutti kertakaikkisesti Suomi-Seura ry:n toiminnan painopistettä kevään ja kesän aikana. Neuvostoliiton luoteisosissa – Leningradin lisäksi Karjalassa ja Virossa – asuvat 70 000 inkerinsuomalaista ovat nyt saaneet keskeisen osan Suomi-Seuran toiminnassa kaikkien ulkosuomalaisten etujärjestönä.”

Suoranaisen avustustoiminnan lisäksi myös inkerinsuomalaisten tuen organi-

soiminen perustui Suomi-Seurassa paljolti vapaaehtoisten asiantuntijoiden ja vapaamuotoisen Inkeri-työryhmän suureen panokseen. Vapaaehtoinen Inkeri-työryhmä organisoi yhteistyössä seuran toimiston kanssa monipuolisen opintotoiminnan lisäksi mm. maanlaajuisen kirjakeräyksen (25000 kirjaa ja lisäksi kustantamoilta 92000 oppikirjaa), varainkeruun (162000 markkaa eli nykyrahassa 37000 euroa), Inkerin päivän konsertin, korttien (Liili Mõtuste) ja äänikasettien (Arvo Survo) myynnin sekä kahden viikon mittaisen inkerinsuomalaisten yhdistysten puheenjohtajien Suomen ja Ruotsin vierailun. Suomi-Seura ry:n johtokunta kiitti erityisesti opettaja Raija Karosta, joka organisoi pitkälti oppikirjakeräyksen ja opettajille tarkoitetut kurssit (viikon mittaisille intensiivikursseille Leningradissa, Tartossa ja Tallinnassa osallistui yli 80 opettajaa).

Tammikuisen vierailuni yhteydessä oli käynyt ilmi, että Pärnussa Saima Hirvosen johtamille suomen kielen kursseille oli 300 halukasta, mutta oppilaspaikkoja oli vain kahdellekymmenelle. Kielenopetuksen tarve oli ilmeinen ja opettajista oli huutava pula. Ensimmäisten kurssien opettajina toimivat Tartossa Jukka Kuittinen ja Ville Korvenheimo, Tallinnassa Eira Penttinen ja Hannele Jönsson-Korhola ja Leningradissa Pirjo Mikkonen ja Kaija Markus. Kuittinen ryhtyi vastaamaan inkeriläisten koulutusohjelman toteutuksesta yhdessä Suomi-Seuran opintopäällikkö Jyrki Ijäksen ja opetusalan ja kouluviranomaisten edustajien asiantuntijaryhmän kanssa. Inkeriläisopettajien koulutusta annettiin perus- ja jatkokursseina ja heitä ohjattiin opettajia oppimateriaalien käyttöön.

Suomi-Seura koulutti kolmen vuoden aikana yli 300 opettajaa inkerinsuomalaisten kieliryhmien opettajiksi. Myös Suomeen muuttaneiden koulutus alkoi. Taloudellista tukea koulutustoimintaan tuli opetusministeriön kautta nykyrahassa yli 40 000 euroa ja keräysten ja rahastojen kautta lisää.

Yritin herätellä laajempaa mielenkiintoa inkerinsuomalaisten asiaan kirjoittamalla lehtiin: ”Inkeriläiset uskaltavat taas olla ihmisiä” (Aamulehti), ”Viro ja Inkeri” (Uusi Suomi). Kokemusten karttuessa kirjoitin lisää inkeriläiskysymyksestä: ”Inkeriläisten toinen tulevaisuus” (Kanava 4/89), ”Suomi ja Inkeri – uusi kulttuurisilta” (Turun Sanomat ym. maakuntalehdet 26.6.1989).

1990–1991: paluumuutto ja heräävä viranomaistoiminta

Vuonna 1990 tapahtui paljon. Suomen viranomaiset heräsivät inkerinsuomalaisten tarpeisiin. Näkyvin ja kauaskantoisin oli presidentti Mauno Koiviston lupaus 10.4.1990 Neuvostoliiton suomalaisille paluumuuttajan asemasta Suomessa. Kaksi päivää myöhemmin Suomi-Seura laati valtioneuvostolle muistion inkeriläisten neuvonta- ja vastaanottokeskuksesta. Tein Juhana Aunesluoman kanssa työministeriölle arvion paluumuuton määristä ja osallistuin kirkon selvitystyöhön. Loppukevään ja kesän aikana Suomi-Seuran toimisto vastasi yli tuhanteen muuttomahdollisuuksia koskevaan tiedusteluun.

Suomi-Seuran toiminnan päätavoite oli saada Suomen viranomaiset ottamaan inkerinsuomalaisten asia omakseen. Seura välitti viranomaisille inkeriläisjärjestöjen tekemiä aloitteita ja laati itse esityksiä mm. inkeriläisten tiedotus-, koulutus- ja ohjauspalvelujen järjestämisestä. Lukuisten aloitteiden, kurssien, vierailujen, lahjoitusten, neuvottelujen ja ehdotusten joukosta poimittakoon: 25.11.1990 esitys työministeriölle Inkeri-keskuksen perustamisesta.

Vuoden 1991 aikana inkeriläishankkeisiin tuli mukaan uusia viranomaisia ja järjestöjä. Tämä helpotti Suomi-Seuran työpainetta. Rovasti Leino Hassisen aloitteesta Suomi-Seura kutsui vuoden alussa koolle kaksi neuvottelua, joissa käynnistyi inkerinsuomalaisten vanhusten auttamiseen tähtäävä toiminta. Pää-

vastuu siirtyi myöhemmin sosiaali- ja terveysministeriölle.

Inkerinsuomalaiset saivat Suomessa näkyvyyttä ja tulivat niin ihmisinä kuin järjestöinäkin näyttävästi esille vuonna 1992. Välineenä toimi Suomen itsenäisyyden juhlavuoden suurtapahtuma ”Juuret Suomessa”. Jäähallin pääjuhlaan osallistui lähemmäs 1000 inkerinsuomalaista. Juhlan jälkeen pidetyssä konsertissa ja Esplanadin lavan ulkoilmakonserteissa oli paljon inkerinsuomalaisia esiintyjiä.

Suomi-Seura järjesti heinäkuun lopussa laatuaan ensimmäisen ulkosuomalaisjärjestöjen maailmankongressin. Siinä olivat edustettuina 62 järjestöä 16 maasta. Inkerinsuomalaiset olivat ensimmäistä kertaa virallisesti samalla foorumilla muiden ulkosuomalaisjärjestöjen kanssa. Myöhemmin tästä kehittyi ulkosuomalaisparlamentti, jossa inkerinsuomalaisilla on näkyvä osa.

Ajatuksia toiminnasta

Entä mitä mietteitä tuolloinen toiminta inkerinsuomalaisten parissa herättää näin jälkeenpäin? Pidän opettajien koulutustoimintaa ehkä tehokkaimpana inkerinsuomalaisten auttamisen muotona. Jokainen annettu opetustunti on pysyvä sijoitus ihmisen tulevaisuuteen. Se hyödyttää häntä ja hänen ympäristöään lopun elämää, jopa seuraavia sukupolvia, asuipa hän missä hyvänsä.

Entisenä lehtimiehenä tiedotus on lähellä minua. Luen jatkuvasti Tartossa ilmestyvää elämänläheistä ja hyvin toimitettua Inkeri-lehteä. Muistelen lehden alkaneen siitä, kun Suomi-Seura halusi tukea inkerinsuomalaisten lehteä niin kuin muitakin ulkosuomalaislehtiä. Ja kun lehteä ei ollut, sellainen tuli perustaa.

Tärkeintä ovat kuitenkin ihmiset. Kävin Suomi-Seuran kurssisihteeri Helinä Pousin kanssa inkerinsuomalaisten Tuutarin kesäjuhlilla 1990. Tuutarin kirkonmäki on koko Inkerinmaan korkein vuori, 167 metriä, josta näkyvät Pietarin ja Hatsinan kaupungit. Tuutarin juhlat olivat toiset, edellisvuonna ne oli järjestetty jo Keltossa. Kirjoitin matkaraportissani Suomi-Seuralle: ”Elossa olevien inkeriläisten tapaaminen ja käynti vanhan Inkerinmaan hävitetyissä kylissä ja kirkkomailla osoitti, että inkeriläiskysymystä ei voida käsitellä pelkästään ulkosuomalais-, siirtolais- tai työvoimakysymyksenä, vaan tässä liikutaan ihmisenä olemisen peruskysymysten tasolla. On pakko puhua erittäin ankarasti vainotun kansanosan kunniavelan hoitamisesta sekä Suomessa että Neuvostoliitossa.”

Kun punnitsen tuon ajan ja myöhempien tapahtumien laajempaa merkitystä, haluan nostaa esiin kolme näkökulmaa.

Ensinnäkin inkerinsuomalaisten oman kulttuurin, kokemuksen ja historian. Mainitsen esimerkkinä Nikolai Pakin maalauksiin perustuvan historiateoksen, jossa kuvin hahmottuu inkeriläisten historiallinen kaari. Lahjakkaat, työteliäät, mutta myös kaikin puolin inhimilliset ihmiset ovat rakentaneet omaa ja suomalaisten elämää uusissa oloissa.

Toiseksi kasvanut tietoisuus inkeriläisten kohtalosta on muuttanut suomalaisten kuvaa omasta itsestään. Tunnemme suomenruotsalaisten kulttuurin, joka on osa suomalaisuutta, ei ruotsalaisuutta. Tunnemme Suomen tataarien kulttuurin, joka on osa suomalaisuutta, ei vierasmaalaisuutta. Olemme vasta vähitellen oppimassa tuntemaan Suomen romanien kulttuuria, joka on osa suomalaisuutta. Tuntemalla inkerinsuomalaista kulttuuria, käsityksemme suomalaisuudesta laajenee ja syvenee.

Kolmanneksi joudumme inkeriläisten vaiheiden osalta perimmäisten inhimillisten kysymysten äärelle. Mikä on ihmisen oikeus omaan nimeen ja kieleen, omaan sukuun ja identiteettiin, omaan historiaan, josta identiteetti koostuu. Perimmältään kysymys on ihmisen oikeudesta omaan elämäänsä, ihmisarvon loukkaamattomuudesta. ⦶

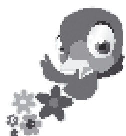
Inkeriläisten kesäjuhlat
Helsingissä 10.7.2010

Lasten piirustuskilpailu
www.inkeriseura.com
Osallistu ja voita!

Pieni lintu tuo kesän. Kesä tuo juhlan.

Kesäjuhlat
helsinki 2010

Tervetuloa inkerinsuomalaisten vuoden aurinkoisempaan juhlaan! Luvassa on musiikkia, tanssia, esiintymisiä, tunnelmallisia hetkiä ja runsaasti muuta kesäistä ohjelmaa. Juhlan pienimmille vieraille tarkoitetussa ohjelmassa on piirileikkiä, hauskanpitoa, klovnitemppuja ja iloisia yllätyksiä. Voit myös osallistua lasten piirustuskilpailuun ja voittaa jännittäviä palkintoja. Tutustu ohjelmaan osoitteessa **www.inkeriseura.com** ja tule!

Aika ja paikka: 10.7.2010, Juhlakirkko klo 10:00, Kesäjuhlat klo 12:00-20:00, Karjalatalo (Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki), tiedustelut 040 578 3894, 050 565 9805

Luterilaisuus ja sen vaikutukset inkerinsuomalaisten identiteettiin

Aili Kukkonen

Suomen Inkeri-liitto järjesti helmikuussa Helsingin yliopistolla mielenkiintoisen tilaisuuden. Aiheena oli Inkerin kansan hengellinen perintö, inkeriläisyys ja sen identiteetti. Nämä aiheet saivat minut miettimään tuota historiaan haihtunutta aikaa, jota ei voi enää takaisin saada.

Esi-isämme eivät olleet muukalaisia ja ulkopuolisia Nevan rannikolla. Satoja vuosia sitten he muuttivat Suomesta Nevan suistolle, raivasivat maita ja rakensivat kyliä. Jo muuttaessaan uusille alueille väestö oli luterilainen. He perustivat paikkakunnille luterilaiset seurakunnat ja pystyttivät kirkot. Yksi vanhimmista Inkerin seurakunnista oli vuonna 1629 perustettu Kelton seurakunta, jonka 300-vuotisjuhlat pidettiin 1929. Juhlatilaisuudessa todettiin, että kuluneiden satojen vuosien saatossa oli solmittu yksi ainoa venäläisen ja suomalaisen välinen avioliitto. Heräsi kysymys, miksi seka-avioliittoja ei solmittu, vaikka elettiin lähekkäin ja keskinäisessä sovussa. Säätyluokkaa ei voinut pitää avioliittojen esteenä, sillä kaikki kuuluivat samaan talonpoikaisluokkaan. Ilmiölle on olemassa selkeät syyt: Tsaarinvallan aikaisen Venäjän valtionuskonto oli kreikkalaiskatolinen eli ortodoksinen uskonto. Muut uskonnot, luterilaisuus mukaan lukien, olivat ns. sallittuja uskontoja. Seka-avioliittoon astuvien puolisojen tuli kuitenkin liittyä ortodoksiseen kirkkoon ja ottaa uusi kaste. ”Mennä vennään uskoon”, kuten Inkerissä sanottiin. Tämä koski kaikkia säätyluokkia. Päästääkseen naimakaupan kautta tsaarin perheeseen tai muiden Venäjän jalosukuisten perheiden jäseniksi, myös Euroopan prinsessojen tuli liittyä ortodoksiseen kirkkoon, ottaa kaste ja muuttaa nimensä. Näin esimerkiksi prinsessa Sofia-Frederikka-Augustasta tuli Ekaterina Aleksejevna Romanova, myöhemmin kuuluisa tsaaritar Katariina II ja Tanskan prinsessa Dagmarasta tuli tsaari Aleksanteri III:n puolisona Marta Fjodorovna Romanova.

Tämä oli Venäjän valtion laki. Esi-isämme olivat uskollisia luterilaisuudelle ja säilyttääkseen uskontonsa, nämä suomalaiset talonpojat eivät solmineet avioliittoja venäläisten kanssa. Kansa ei näin sulautunut venäläisiin ja säilytti suomen kielen ja luterilaisen uskontonsa. Voimmekin todeta, että luterilaisuuden ehkä arvokkainta antia inkeriläisille on juuri suomen kielen ja suomalaisuuden säilyminen Inkerin kansan keskuudessa.

Venäjän tsaari, Pietari I, perusti Inkerin maalle Pietarin kaupungin. Tsaarin käskystä suomalaiset ja inkeriläiset talonpojat osallistuivat kaupungin rakennustöihin. Myöhemmin Pietarin

kaupungilla oli suuri kulttuurinen ja taloudellinen merkitys Inkerinmaan kehitykseen. Kaikki maataloustuotteet vietiin ”Linnaan, siel män' kaik kaupaks” ja kansa varttui ja kukoisti taloudellisesti. Samaan aikaan katovuodet köyhdyttivät Suomen kansaa. Tämä aiheutti sen, että vauraaseen Inkeriin muutti jatkuvasti uusia siirtolaisia Suomesta. Uusi muuttoaalto toi mukanaan omat käytöstapansa, kulttuurinsa, kieliominaisuudet sekä omaperäiset sananparret. Inkerin maalla, suuren Pietarin kaupungin liepeillä, syntyi mielenkiintoinen Suomen murteiden ja paikallisten kielten ja kulttuurien sekaantuminen. Syntyi uusi ilmiö, inkeriläisyys ja Inkerin suomalainen yhteisö. Yhteys Suomeen pysyi vilkkaana etenkin kirkon välityksellä. Kirkko teki huomattavaa valistustyötä kansan keskuudessa ja monissa sakaristoissa oli kirjastoja, joita seurakuntalaiset käyttivät.

Vallankumouksen jälkeen Inkeri sai sitten kokea suuret myllerrykset ja kirkko joutui vallanpitäjien vihan kohteeksi. Vuonna 1937 Inkerin suomalaisten julkinen kirkollinen ja uskonnollinen toiminta päättyi. Vaikka yli 300 vuotta toiminut vanha Inkerinkansan kirkko lakkautettiin, Inkerin kansa ei lakannut olemasta. Kansalla oli yhä esi-isiltä perityt kristilliset arvot, jotka se halusi siirtää lapsilleen ja tuleville sukupolville.

Kommunistisen valtion pyrkimys oli repiä Inkerin kansa juuriltaan ja sulattaa se muuhun Venäjän väestöön. Inkerin kansa häädettiin pois kotimaastaan ja hajotettiin pitkin laajaa Venäjää. Vaikka inkeriläiset olivat näin ajautuneen kauaksi toisistaan, he tunsivat kuitenkin yhä olevansa yhtä suomalaista kokonaisuutta.

Kevätkokous 2010

Anne Tuohimäki

- Suomen Inkeri-liitto ry:n sääntömääräinen kevätkokous pidettiin 28. päivänä maaliskuuta 2010.
- Kokouksen aluksi laulettiin yhteisesti Arvon mekin ansaitsemme.
- Liiton puheenjohtaja Toivo Flink avasi kokouksen ja toivotti kaikki tervetulleiksi.
- Liiton varapuheenjohtaja Keijo Korkka toivotti uuden puheenjohtajan Toivo Flinkin lämpimästi tervetulleeksi mukaan toimintaan ja kukitti hänet.
- Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Toivo Flink ja sihteeriksi Anne Tuohimäki.
- Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Anitta Iline ja Aliisa Majava, jotka toimivat tarvittaessa ääntenlaskijoina.
- Kokouksen laillisuuden toteamisen jälkeen hyväksyttiin esityslista.
- Esiteltiin tilinpäätös, joka koostuu toimintakertomuksesta ja tilikertomuksesta tilintarkastajien lausunnon kera. Tilinpäätös hyväksyttiin ja tili ja vastuuvapaus myönnettiin asianomaisille v. 2009.

Edesmenneitä inkeriläisiä

Susanna Aurimaa kuollut

Toivo Iho

Lehtemme numerossa 7–8/2004 oli Susanna Aurimaan 90 -vuotishaastattelu, jossa kuvattiin lyhyesti hänen elämänvaiheensa. Nyt on Susannan, Susanna Aurimaan tahi Stockin, niin kuin hänen tyttönimensä kuului, elämä päättynyt. Susanna sai viettää viimeiset vuotensa tyttärensä Sinikka Uutun ja tämän puolison Keijo Uutun turvissa Espoossa, jossa hän kuoli 10. päivä tammikuuta 95 -vuotiaana.

Kuten aiemmin kerroimme, Susanna Aurimaa kuului suomenmaakkoisiin eli passilla eläjiin. Näin ollen hän, samoin kuin valtaosa hänen perheestään, pääsi Tarton rauhansopimuksen perusteella Suomeen, pois Stalinin kynsistä, niinkin myöhään kuin 1935. Vaikka Tarton sopimus oikeutti palaajan tuomaan omaisuuden mukanaan, se jäi teoriaksi: systeemi salli tuoda vain päällä olevat vaatteet.

Näiden rivien kirjoittaja tuntee sukutaustansa vuoksi lukkarinrakkautta suomenmaakkoisiin: äitini äidin isä oli Kuhmon Ravelineja ja hänen puolisonsa Hämäläisiä, ilmeisesti Hartolasta lähteneitä. Näitä taustoja olen viime aikoina selvitellyt, ja sukulaisiakin on löytynyt. Arvokasta on myös se, että Kuhmon hautausmaalla on säilynyt v. 1863 kuolleen äidinäidin isoisän hauta. Mahtaako inkeriläistaustaisissa olla paljonkin niitä, joilla on passilla eläjiä esivanhemmissaan?

Susanna Stock sai elää Suomessa miltei 75 vuotta, jakaa muiden suomalaisten kohtalot sotavuosina ja rauhan aikana sekä viettää elämänsä ehtoon sukulaistensa luona. Rauha hänen muistolleen.

Vuonna 1989 Susanna Aurimaa vietti 75-vuotispäiviään vielä aviomiehensä Juhon rinnalla.

Kuolinilmoitus

Matti Jaakkimainen
s. 1926 Inkerin Kurkelassa
k. 2010 Ottawassa, Kanadassa

Raskain mielin ilmoitan, että veljeni Matti, lujassa uskossa Vapahtajaansa, poistui luotamme 9. maaliskuuta. Matti oli 1942 Inkeristä lähteneestä perheestämme toiseksi viimeinen jäljellejäänyt.

Oman perheensä lisäksi häntä jäävät suremaan sukulaisemme ja tuttavamme Kanadassa, Ruotsissa, Inkerissä ja Suomessa.

Nuku rauhassa rakas veljeni matkasi päässä. Onhan tässä vieraan maan mullassa myös kotoista Kurkelan multaa.

Veljesi Reino

Inkeriläinen maitokauppias, ohtjankka

Hannu Ahokas

Vanhassa Inkerissä suomalaiset ja inkeroiset tuottivat merkittävän osan Pietarin kaupungin ravinnosta. Ennen rautateitä lähiruoka teki mahdolliseksi suurkaupungin kehittymisen. Tämä taloudellinen toimeliaisuus kääntyi kuitenkin riippuvuudeksi ja lopulta inkeriläisiä vastaan.

Vuonna 1827 brittiläinen A. B. Granville kuvasi matkallaan inkeriläisen ”maito-naisen”, joka kiersi myymässä maitoa. Granville arveli maidon kuuluvan kaupungin kalleimpiin elintarvikkeisiin. Hän kirjoitti maidon tulleen pääosin Viipurin puoleiselta Nevan rannalta *Okhta*-nimisestä kylästä, jonka inkeriläinen vastine on von Köppenillä (1867) ja Nevalaisella (1991) *Ohajoki* ja Kurosella (2002) *Ohtajoki* Lempaalan pitäjässä. Aira Kurosen toimittamasta kirjasta ”Inkerin keittiö” (2002) käy selville, että maitoa myyvää inkeriläistä naista kutsuttiin *ohtjanka*-nimellä. Nimi johtui seudusta, jossa valtaosa torimaidosta tuotettiin.

Von Köppen luetteloi Ohajoen kylän asukkaat äyrämöisiksi. Toisaalla hän kuitenkin määritti asukkaat savakoiksi suomalaisten ohella. (von Köppen 1867: 51, 116.) Nevalaisen (1991) mukaan Ohajoella asui suomalaisia ennen neuvostoaikaa.

Kurosen teoksessa esiintyy Granvillen kuvan kanssa samankaltaista pukeutumistyyliä, joskin Kurosen kuvassa pääliina on enemmän kaulalle ja hartioille kiedottu (2002: 60). Granville kiitteli maidonmyyjän hohtavanvalkoisin hihoin kruunattua pukua tyylikkääksi ja siistiksi. Hän kirjoitti myyjän varusteisiin kuuluvan kaksi ruukkua, joilla on tuohesta punotut kannet. Kurosen mukaan ruukuissa tarjottiin myyntiin myös viiliä, jota kutsuttiin Inkerissä *jamakaksi* (Nirvi 1971, Kuronen 2002). Karjalassa jamakka saattoi tarkoittaa myös viilistä edelleen kuumentamalla saatua maitorahkaa. Kummassakin tapauksessa maidon juoksevuus on jämähtänyt. Maitoa säilytettiin ns. maitopadoissa (Kuronen 2002: 77). Nämä olivat kuitenkin kannettaviksi liian painavia, joten myyjä kuljetti maitoa kuvan kaltaisissa kevyemmissä astioissa.

Viitteet:

Granville, A. B. 1828: *St. Petersburgh. A journal of travels to and from that capital*. Osa 2: 1-743. H. Colburn: London.

Kuronen, A. 2002: *Inkerin keittiö*. SKS (toim.) 862: 1-175.

Köppen, P. 1867: *Erklärender Text zu der ethnographischen Karte des St.petersburger Gouvernements*. Kaiserliche Akademie der Wissenschaften: Pietari. 150 s.

Nevalainen, P. 1991: Liitteet. – Nevalainen, P. & Sihvo, H. *Inkeri, historia, kansa, kulttuuri*. SKS (toim.) 547: 401–411.

Nirvi, R. E. (toim.) 1971: *Inkeroismurteiden sanakirja*. Lex. Soc. Fenno-ugricae 18: 1-730.

Kirjoittaja on MTT:n erikoistutkija

Testamentin tekijä

Inkeriläisten sivistyssäätiö tukee mahdollisuuksiensa mukaan mm. inkeriläisten nuorten opiskelua.

Jos haluat jälkisäädökselläsi tukea inkeriläisten asiaa, ottaa säätiö vastaan testamentteja ja lahjoituksia.

Yhteydenotot säätiön hallituksen osoitteella
Inkeriläisten sivistyssäätiö
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
tai puheenjohtaja Toivo Iho
puh. 050 505 2335

UUTISIA INKERISTÄ

Wladimir Kokko

In memoriam Viola Malmi

Yksi Venäjän suomalaisen ja karjalaisen kulttuurin tukipylväistä, koreografi ja kotimaansa perinnekulttuurin tutkija Viola Malmi, kaatui. 15. maaliskuuta Petroskoissa. Viola Malmi kierteli perinnekulttuurin tutkijana eri puolilla Karjalaa ja kävi myös Inkerissä. 1970-luvulla, jolloin Inkeri-sana ei olut virallisessa käytössä, hän auttoi Röntyskä-yhtyettä Toksovan Rappulasta löytämään oman sijansa Neuvostoliiton suomalaiskulttuurissa. Viola Malmi johti 15 vuoden ajan Karjalan tasavallan Kantele-yhtyettä ja perusti oman tanhuteatterin Karjalan gornitsa. Violan työtä arvostettiin Suomessa, missä hän pääsi toteuttamaan muutaman perinnekulttuurihankkeen.

Viola Malmi kirjoitti kymmenisen arvokasta kirjaa Karjalan perinnekulttuurista ja on ansainnut monta korkeata arvonimeä ja kunniamerkkiä. Muisto hänen verrattomasta panoksestaan maan suomalaiseen kulttuuriin säilyy inkerinsuomalaisten sydämissä.

Näyttely inkerinsuomalaisten karkottajista

Maaliskuun lopussa 1942, Leningradin piirityksen aikaan, inkerinsuomalaiset karkotettiin epäluotettavana kansana Siperiaan. Keitä olivat nuo, jotka karkotuksen toimeenpanivat? Millaisista ihmisistä koostuivat NKVD:n joukot, jotka eivät taistelleet rintamilla, eivätkä evakuoineet nälänhädässä olleita leningradilaisia, vaan työnsivät inkeriläisnaisia ja lapsia härkävaunuihin.

Pietarin kaupungin historian museossa avattiin maaliskuussa väliaikaisnäyttely NKVD:n ja ”smershin” joukkojen toiminnasta Leningradin piirityksen aikana. Näyttelyn on tarkoitus toimia kunnianosoituksena ”uhrautuvaisen työn” tehneille. Esillä on aseita, vakoilun lopettamisesta annettuja kunniamerkkejä ja kymmeniä toiminnasta kertovia asiapapereita. Eräässä asiapaperissa lukee, että lokakuuhun 1942 mennessä NKVD:n joukot olivat karkottaneet piirityksestä yli 128000 kansanvihollista, joista 58210 oli suomalaisia ja saksalaisia. Asiapaperissa puhutaan nimenomaan ”karkottamisesta” ”evakuoinnin” sijaan, vaikka Venäjän rehabilitointitodistuksissa on ollut tapana puhua diplomaattisesti ”erikoisevakuoinnista”. Näyttely on avoinna Pietarin kaupungin historian museossa osoitteessa Gorohovajakatu 2.

Tohtori Flink luennoi Pietarissa

Viime vuonna aloitettu Suomen Pietarin pääkonsulaatin luentosarja sai huhtikuussa esiintyjäksi Toivo Flinkin. Flink luennoi otsikolla ”Onko Inkerinmaan historia osana Suomen historiaa?” Sali täyttyi niin asiantuntijoista ja historian harrastajista

kuin tavallisista inkerinsuomalaisistakin. Mielenkiintoisen luento poiki vilkkaan keskustelun, joka jatkui myös epävirallisessa muodossa tarjoilun aikana.

Inkeriläisyys mediassa

Riikka Mahlamäki-Kaistinen

Inkeriläisyys, inkeriläisten palautukset ja paluumuutto ovat herättäneet kuluneiden kuukausien aikana vilkasta keskustelua Internetissä. Toivo Flinkin teoksen innoittamana Helsingin Sanomien Internet keskustelupalstalla on pohdittu inkeriläisyyttä ja inkeriläisten kohtaloa ainakin 42:n kommentin verran. (www.hs.fi/kotimaa/artikkeli/Palautetut+inkerläiset) Myös Savon sanomien Internet sivuille on muodostunut pitkä keskustelu inkeriläisyydestä otsakkeella ”Inkerinsuomalaisten oikeus paluumuuttoon loppuu”. (www.savonsanomat.fi) (Palstat ovat löydettävissä myös hakusanaparilla ”inkeriläiset 2010”)

Inkeriläinen paluumuuttaja, Viola Heistonen, puolestaan pureutui huhtikuun 17. päivätyssä blogissaan inkeriläisyyteen otsakkeella ”Onko Suomi maksanut kunniavelkaansa Inkerin kansalle”. Blogi löytyy osoitteesta http://viovio.blogit.uusisuomi.fi. ⓘ

Hyvät lehtemme lukijat ja Suomen Inkeri-liitto ry:n henkilöjäsenet

Tämän lehden välissä on Suomen Inkeriliitto ry:n vuoden 2010 jäsenmaksun tilillepanokortti niille henkilöille, jotka haluavat olla yhdistyksemme henkilöjäseniä. Henkilöjäsenen maksu on 10 €.

Pyydämme teitä kirjoittamaan tilillepanokortin tiedonantoja osaan **jäsenen nimen ja osoitteen.** Varsinkin silloin, jos maksatte jonkun toisen henkilön puolesta jäsenmaksun, ovat jäsenen nimi ja osoite erittäin tärkeitä, jotta yhdistyslain mukainen jäsenluettelomme pysyy ajan tasalla. **Yhdistyslaki** määrää, että jäsenistöstä täytyy pitää jäsenluetteloa, josta näkyvät jäsenten nimet ja kotipaikat.

Ne henkilöt, joiden kotipaikkakunnalla ei ole omaa toimivaa jäsenjärjestöä, ja henkilöt, jotka oman jäsenjärjestönsä jäsenyyden lisäksi haluavat olla myös Suomen Inkeri-liitto ry:n suoria henkilöjäseniä ja täten tukea yhdistyksemme toimintaa, voivat liittyä jäseniksi.

Jäsenellä on äänioikeus liiton kokouksissa ja täten mahdollisuus vaikuttaa liiton toimintaan.

Jäseneksi voivat liittyä ne, jotka hyväksyvät yhdistyksen säännöt ja tarkoituksen. Jäsenet hyväksyy yhdistyksen hallitus. Jäseneksi pyrkivää henkilöä pyydämme ottamaan yhteyttä toimistonhoitaja Annikki Keloon puh. 045 2612 342.

Ilmoittajille

Jotta tapahtumakalenteriin toivotut järjestöjen ilmoitukset ehtisivät painoon, tulee ne lähettää toimitussihteerille, postitusmuodosta riippumatta, siten, että ne ovat perillä viimeistään lehden kakkossivulla ilmoitettuna aineiston vastaanottopäivänä.

Turun seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Bessede-hetket jatkuvat *Palvelupisteessä* joka kuukauden 1. ja 3. perjantai klo 13.00 Irma Kapasen vetäminä. Tervetuloa viettämään teehetkeä vapaan keskustelun merkeissä.

Hallitus kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina klo 16.30 *Palvelupisteessä*, Uudenmaankatu 1. Jos teillä on asioita, joita haluaisitte hallituksen käsittelevän, ottakaa yhteyttä hallituksen jäseniin tai Palvelupisteeseen.

Hyvinkään Inkeri-kerhon tapahtumia

Ke 9.6. Kesäpäivät Vaiveron Myllytilalla, Myllytilantie 34. Linja-auto lähtee klo 11.30 kirkonmäeltä ja palaa noin klo 15.00. Bussimatka on maksullinen. Paikanpäällä mm. inkerinsuomalaisia leivonnaisia.

Su 22.8. Retkipäivä Hyvinkään seurakunnan leirikeskukseen. Tiedot linja-auton reitistä ja ohjelmasta ilmoitetaan myöhemmin.

Tiedustelut Irja Pelkonen
inkerikerho@gmail.com tai
p. 040 550 5712

Lahden seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Vuoden 2010 toiminta

- Kerhoillat joka kuukauden toinen maanantai alkaen klo 15.00 *Lutherin kirkko, Vuorikatu 37*
- **28.6.–2.7.2010** matka *Haapsaluun*
- **Heinäkuussa 2010** Inkeriläisten kesäjuhla
- **1.–31.8.20010** Inkeri-näyttely kirjastossa, *Kirkkokatu 31, Lahti*
- **9.8.2010** inkeriläispäivä *Tuohirannassa* ”kimppakyydein”
- **13.9.2010** kerhoilta
- **11.10.2010** syyskokous
- **8.11.2010** kerhoilta
- **5.12.2010** joulumatka Kangasalalle

Kirjaston Inkeri-näyttelyyn pyydämme vinkkejä, esineitä, valokuvia Inkeristä. Erityisen tärkeää olisi löytää kuvia inkeriläisten palautuksesta Neuvostoliittoon.

Näyttelyn yhteyshenkilö
Arvo Korkkinen p. 044 581 7681
Sihteeri Maria Lahti p. 0400 841 741

Kerhoilloista ja kokouksista tiedusteluihin vastaa Maria Lahti, p. 0400 841 741

Seukot

Tiedustelut: Pirkko Huurto
p. (09) 783 391 tai 0400 748 318

Inkerikoti
Karjalatalo
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki

Helsingin seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Tiedustelut Toivo Tupin
p. 040 578 3894

Kuukausikokoukset vuodelle 2010
Kevät
- Su 30.05. klo 14.00 Kuukausikokous

Syksy/Talvi
- Su 26.09 klo 14.00 Kuukausikokous
- Su 31.10 klo 14.00 Kuukausikokous
- Su 28.11. klo 14.00 Joulujuhla Karjalatalolla, Juhlasali, 2. Krs.

Kuukausikokoukset pidetään osoitteessa:
Inkerikoti
Karjalatalo
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki

Inkerikeskuksen tapahtumia

www.inkerikeskus.fi
Inkerikeskus ry.
Hämeentie 103 A
00550 Helsinki

Inkerin kulttuuriseuran tapahtumia

Yhteystiedot ja tiedustelut:
Inkerin Kulttuuriseura ry.
Wallininkatu 7, 00530 Helsinki
p. (09)2733 225 klo 10–16.00
Sähköposti:
posti@inkeri.com/toimisto@inkeri.com

28.–30.8.2010 Peipsijärven sipulimarkkinat ja Petserin luostari
Peipsijärven ympärillä Virossa on paljon nähtävää. Alueella asuvat karjalaistaustaiset setukaiset. Vanhauskoisten kylissä on oma tunnelmansa. Kesämatkan kohteena on Lüübnitsa, jossa vietetään sipulimarkkinoita. Tutustumme myös setujen ulkoilmamuseoon.

Ensimmäinen yö vietetään Värskan kylpylässä Seutumaalla.Toisena päivänä ylitämme Venäjän rajan ja tutustumme vanhaan Petserin luostariin, joka on toiminut yhtäjaksoisesti yli 500 vuotta. Luostarilta matka jatkuu 50km päähän Pihkovaan, jossa tutustutaan Kremliin. Yöpyminen tapahtuu paikallisessa hotellissa. Kolmantena päivänä lähdemme paluumatkalle Tallinnaan.

Matkan hinta 370€, sisältää laivamatkat Tallinnaan, bussikuljetuksen, suomenkielisen opastuksen koko matkan aikana, majoittumisen kahden hengen huoneisiin, aamiaiset ja kolme lounasta. Pakollisen ryhmäviisumin hinta on 43 €.

Vastuullisena matkanjärjestäjänä toimii Tiit Reisid ja matkanjohtajana Inkerin kulttuuriseuran puh. joht. Helena Miettinen

Ilmoittautumiset sähköpostitse koivujatahti@inkeri.com tai Inkerin kulttuuriseuraan p.(09) 2733 225 (ark. 10–16.00) tai Eeva Kotiniitty, p. 358 405 373 243.

LEVITÄ INKERI-TIETOA

SAATAVANA INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖSTÄ
Annikki Kelo
p. 045 2612 342

- ***Kirjallisuutta***

Gild, Leonid
Inkerinsuomalaisten kohtalo 20 €

Häkkinen, Juho
Siihen maahan, jonka minä sinulle osoitan, I-II, 15 €

Kalevalaseuran vsk. 69–70
Inkerin teillä, 11,50 €
Maria Luukan laulut ja loitsut, 6,50 €

Krifors, Lars
Oli onnistuttava, 15 €

Kuivanen, Lilja (toim.)
Inkerin vuotuisjuhlat 2003, 20 €

Nevalainen, Pekka
Inkeriläinen siirtoväki 1940-luvulla, 25 €

Nevalainen, Pekka & Sihvo, Hannes (toim.)
Inkeri – historia, kansa, kulttuuri, 50,50 €

Nokkala, Tapani
Paavo Räikkönen Inkerin mies, 25 €

Ojala, Ella
Pitkä kotimatka, 14 €
Pelastunut albumi, 22 €
Ensimmäinen kevät, 16 €
Sananlaskuja ja tarinoita, 8 €

Pelkonen, Hannu
Voihan Venäjä, 25 €

Pettinen, Albert
Lauluja koululaisille, 4 €
Lauluja sekakuorolle, 6 €

Pärnänen, E.
Antti Kivekäs I-II, 9 €

Ripatti, Maria
Elämä yhden kortin varassa, 16,50 €

Santtu, Lauri
Murrejuttuja, 2,50 €

Saressalo, Lassi
Inkeri, 3,5 €

Savolainen, Aatu
Suomalainen sissisodassa, 15 €

Savolainen, Mikko
Inkerinmaa, 33,50 €

Seppänen, Heikki
Etelän tien kulkija – Vilho Helanen, 25 €

Sihvo, Jouko
Inkerin kansan 60 kohtalonvuotta, 24 €

Sihvo, Jouko (toim.)
Inkerinsuomalaisten kohtalo, 20 €

Störgren, Aleksander
Mutkainen tie vapauteen, 10 €

Suominen, Hellin
Mooses Putron elämäkerta, 2,50 €

Survo, Arvo
Itku Inkerille, 17 €
Sveriges ingermanländarnas historia, 24 €

Tuukkanen, Saimi
Elämäni helminauha, 5 €

- ***Äänilevyjä***

Inkerikuoro
Minä tyttö, CD 10 €
Nouse Inkeri, äänilevy 2,50 €

Survo, Arvo
kasetti Omall maall, 9 €

- ***Karttoja***

Inkerin kartta
v. 1933, 12 €

Inkerin kartta
v. 1992, 10 €

Kylä- ja tiekartta, €
Keski-Inkeri v. 1993, 10 €

- ***Liput***

Inkerin pöytälippu
(satiinia) +
salko marmorijalustalla 18,50 €

Inkerin pöytälippu
(polyesteria) +
salko marmorialustalla 15 €

Inkerin pöytälippu
(satiinia), 10 €

Inkerin pöytälippu
(polyesteria), 8 €

- ***Adressi***

Surunvalitteluun, 7 €

SAATAVANA INKERIN KULTTUURISEURASTA
Puh. 09-2733 225

Flink, Toivo & Mäkilä, Eeva
Inkerin lasten oppikirja, 5 €

Kalevala
Suomeksi ja venäjäksi.
Käännös Hiiri, A. & Kiuru, E. 20 €

Miettinen & Uusma
Inkerin satulipas, 17 €

Miettinen, Helena
Kohtalontie. Kertomus inkeriläisen opettajan elämäntaipaleesta Inkerinmaalta Ruotsiin ja paluusta Neuvostoliittoon, 5 €

Miettinen & Joganson
Petettyjen toiveiden maa. Arator. 15 €

Monahof, Ania
Kärsimyksen pyhät kyyneleet, 13 €

Pärnänen, E.
Antti Kivekäs I-II, 5 €

Sava, Inkeri & Miettinen, Helena
Liljan kuva kutsuu, 15 €

- ***Inkeriläistä kansanmusiikkia***

Röntyskät
Piirileikkilauluja Inkerinmaalta, 7,50 €

Vuotilainen, Paavo
Runoja, 12 €

Vainikka & Miettinen
Iloinen Inkeri, 15 €

Suur-synty kiesus
Korpikansan Survon Arvon kertomana, 28 €

INKERILÄISTEN VIESTI

5–6

2010

TÄSSÄ NUMEROSSA:

Kansikuva:
Anitta Iline ja Vera Habalainen esiintyivät inkeriläisten kesäjuhlilla.

Numero 7/2010 ilmestyy viikolla 43. Aineisto toimitukselle 6.10. mennessä.
Numero 8/2010 ilmestyy viikolla 51. Aineisto toimitukselle 26.11. mennessä.

INKERILÄISTEN VIESTI

JULKAISIJA
Suomen Inkeri-liitto ry.
Puheenjohtaja Toivo Flink
toivo.flink@kolumbus.fi

TOIMISTO
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut, tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki

Puh 045 2612 342
Annikki Kelo
Sampo 800012-306364
Nordea 101030-1085026

ILMOITUKSET/€
1/1 sivu 250€, ½ sivu 135€, ¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17€
Kiitos- ym. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2010
30 € kotimaahan ja Ruotsiin,
36 € (360kr) muualle

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA
(Hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev. 6
SE-438 35 Landvetter
Puh. 031-916 602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 17 38 88-9

SIVISTYSSÄÄTIÖ
Hallituksen pj. Toivo Iho
Bredantie 6 D 18
02700 Kauniainen
Puh. 050 505 2335
OP 578038-20031499

LEHDEN TOIMITUS
Päätoimittaja
Toivo Flink
Toimitussihteeri
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

TOIMITUKSEN OSOITE
Renkkelintie 28
40950 Muurame
Puh. 050 599 6773
(ark. 9–17.00)

Huom!
Tilausta koskevat yhteydenotot Suomen Inkeri-liitto ry:n toimistoon, kuten mainittu edellä.

INTERNET
http://www.inkeriliitto.fi

SÄHKÖPOSTI
inkerinviesti@suomi24.fi

PAINOPAIKKA
Vammalan Kirjapaino Oy,
Sastamala

Lehti ilmestyy kuudesti vuodessa
Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä

ISSN 1236-9586

PÄÄKIRJOITUS

Mitä sanat ja teot kertovat meistä, ja mitä vaitiolo pitää sisällään?

Toivo Flink

Kypsän iän viisaus ja kokeneisuus muistuttaa meitä, ettei kukaan ole seppä syntyessään, mutta silti jokainen on oman onnensa seppä. Mitä tämä tarkoittaa Suomessa asuvia inkerinsuomalaisia ajatellen? Minusta nämä sananlaskut voidaan käsittää elämänohjeeksi tai mietelauseiksi, jotka todistavat entistä selvemmin, että käsillä oleva aika on suopeampi meille enemmän kuin heimomme yhdellekään edelliselle sukupolvelle.

Miettikäämme kuinka monta kymmentä tuhatta inkerinsuomalaista perheineen asuu tällä hetkellä Suomessa. Entä kuinka hyvin koulutettuja me olemme, ja mitä kaikkea me osaamme ja mihin kykenemme. Samalla voimme kysyä itseltämme kuinka hyvin me tunnemme toisemme ja kuinka hyvin meidät Suomessa tunnetaan.

Paluumuuton alkamisen jälkeen Suomessa on varttunut sukupolvi, joka on omaksunut suomen kielen ja suomalaisen maailmankatsomuksen niin sanoakseni äidinmadon mukana. Tällä sukupolvella on vanhempiinsa verrattuna suotuisammat mahdollisuudet menestyä elämässään. Maailma on perin pohjin muuttunut kuluneen 20 vuoden aikana. Inkerinsuomalaisilla on nyt runsaasti mahdollisuuksia tuoda ja saada äänensä kuuluviin. Mikä on meille mahdollisuuksien tarjoama tulos?

Mielestäni tulos voisi olla näyttävämpi niin sanojen kuin tekojenkin osalta. Sanoilla tarkoitan tässä sekä ääneen lausuttuja että kirjoitettuja. Liitän ne ennen kaikkea mediaan: radioon, televisioon, sanomalehtiin, Internetiin. Viime kädessä kyse on meidän itsetunnostamme, siitä, mihin me tyydymme, haluamme tyytyä. Suomi on ottanut meidät vastaan suomalaisina. Mitä Suomessa tiedetään Inkerin suomalaisten elämänvaiheista? Muutama vuosi sitten minulle tuntematon mies kertoi tehneensä pientä gallupia kotipaikkansa Järvenpään pääkadulla. Hän kyseli kulkijoilta, mitä he tietävät Inkeristä ja inkeriläisistä? Tulos oli mykistyttävä: yhdeksän kymmenestä ei osannut sanoa mitään. Siihen mennessä inkerinsuomalaisista oli kirjoitettu Suomen sanomalehdissä jo 15 vuoden ajan hyvässä ja pahassa.

Viidessä vuodessa suomalaisten tietoisuus meistä ja myönteinen julkisuutemme on parantunut tuntuvasti. Tämä pitää paikkansa. Tilanteen päivittämiseksi itse kukin voi tehdä samantapaista gallupia myös omalla kotipaikkakunnallaan tänään. Tasapuolisuuden nimissä on kohtuullista myös inkerinsuomalaisten itsensä kysyä itseltään, mikä on hänen tietotasonsa omasta heimostaan, suomalaisuuden taustalla tietenkin. Tänään ei enää voida valittaa, että tietoa on vähän ja vaikeasti saatavissa, kuten 20 vuotta sitten.

Olisi mielenkiintoista tietää tuloksista ja lukea mietteitä, mitä me tästä opimme.

Olen vakaasti sitä mieltä, että meidän on itsemme huolehdittava siitä, että Inkerinmaan suomalaisten elämänvaiheet tulisivat tunnetuiksi kaikille ja kaikkialla asuville suomalaisille. Tähän me tarvitsemme alati lisääntyvää tietoa itsestämme kunnes määrä muuttuu laaduksi. Tämä onnistuu vain toimimalla, muistuttaa meitä Johann Wolfgang Goethe. Hän yhä kehottaa meitä täyttämään velvollisuutemme ja tämän kautta tiedostamaan ja oppimaan tuntemaan itsensä. ➀

Inkeriläisten kesäjuhlat 2010

Anne Tuohimäki

Inkeriläiset ja heidän ystävänsä kokoontuivat viettämään perinteistä kesäjuhlaa heinäkuun 10. päivänä helteisestä säästä huolimatta. Tänä vuonna järjestelyistä vastasi Helsingin seudun Inkeri-seura ry.

Juhlallisuudet alkoivat messulla ja ehtoollisella Helsingin tuomiokirkossa. Paikalle oli saapunut parisataa osallistujaa. Inkeriläissyntyinen seurakuntapastori Hannu Varkki toimi liturgina ja käsitte-

Krysanteemit

li saarnassaan aihetta: Miten vihasta voi vapautua. Toivo Tupin toimi tekstinlukijana ja Mariam Men ja Anitta Iline lauloivat kirkossa. Juhlapäivän kolehti kerättiin Suomen Inkeri-liitto ry:n toiminnan tukemiseksi.

Pääjuhla alkoi Karjalatalon juhlasalissa kahdelta, mutta sitä ennen juhlavieraat saivat nauttia ruuasta, kahvista, piirakoista ja muista leivonnaisista ja virvokkeista. Vieraita oli saapunut paikalle noin 300.

Ohjelma aloitettiin laulamalla yhteisesti Mooses Putron *Nouse Inkeri*, jonka jälkeen Helsingin seudun Inkeri-seuran puheenjohtaja Toivo Tupin avasi juhlan.

Kuten kesäjuhlaperinteeseemme kuuluu, tälläkin kertaa lähetettiin kukkatervehdykset pastori Arvo Soitun siunaamina sankarihaudoille ja Karjalaan jääneiden muistomerkille Hietaniemeen

Viola Pekkanen

Kesäjuhlat houkuttelivat Karjalatalolle taas sankan osallistujajoukon.

sekä Heimoveteraanien muistomerkille Töölöön. Heimoveteraanityössä ansioitunut Viktor Hyyrönen lähti suorittamaan tätä tehtävää.

Kaunisääninen turkulainen sopraano Irina Peltonen esitti lauluja äitinsä Galina Peltosen säestämänä. Juhlaesitelmän piti Suomen Inkeri-liitto ry:n puheenjohtaja Toivo Flink. Puhe on luettavissa toisaalla tässä lehdessä.

Tuulistullaa -perinneryhmä oli saanut houkuteltua joukkoonsa muutaman miehen. Ryhmä esitti kauniiden Tuuterin kansallispukujen helmat liehuen vauhdikkaita tansseja ja lauluja. Tuskin Viola Pekkanen oli saanut hengityksen tasaantumaan tanssin jälkeen kun hänen oli jo kiirehdittävä esittämään murrekertomusta.

Seuraavaksi juhlissa esiintyivät Vera Habalainen ja Anitta Iline. He lauloivat sekä yhdessä että erikseen. Anitta on itse säveltänyt esittämänsä kappaleen, jonka vanhan runotekstin hän on löytänyt. Sävellyksensä hän on halunnut omistaa äidilleen Ella Kukovalle, joka on ainakin helsinkiläisten keskuudessa tunnettu emäntä ja piirakantekijä.

Inkeriläisten sivistyssäätiön hallituksen puheenjohtaja Toivo Iho avustajineen luovutti säätiön myöntämät ansiomerkit turkulaiselle Marja-Liisa Salolle ja vantaalaiselle Toivo Flinkille. Toinen turkulainen merkin saaja, Martti Hirvonen, oli estynyt saapumasta noutamaan huomionosoitustaan.

Seuraavaksi salolainen naiskuoro *Krysanteemit* esitti kuorolaulua.

Mutta, mitä tapahtui Karjalatalon toisessa kerroksessa sillä aikaa, kun varttuneempi juhlaväki nautti juhlasalissa esityksistä? Klovni Ljolik oli kerännyt lapset yhteen leikkimään. Lapsille oli järjestetty muutamaa viikkoa aiemmin piirustuskilpailu ja lapset ilmestyivät lopulta klovnin kanssa juhlasaliin palkintojenjakoon. Piirustukset olivat näytillä juhlien ajan Karjalatalon ensimmäisessä kerroksessa. Tuota riemastuttavaa piirustuskilpailun satoa voi vieläkin käydä ihastelemassa Helsingin seudun Inkeri-seuran nettisivuilla osoitteessa www.inkeriseura.com.

Viimeisenä esiintyi upeaääninen mezzosopraano Mariam Men Tampereelta. Häntä säesti Tatjana Lindellin. Päiväjuhla päätettiin laulamalla yhteisesti *Maamme laulu*.

Kiireisimmät juhlijat lähtivät päiväjuhlan jälkeen kukin tahoilleen, mutta puolensataa juhlijaa jäi vielä kuuntelemaan konserttia, jossa esiintyi petroskoilainen *Sattuma* -yhtye. Sattuma on perheyhtye, joka esittää perinnelauluja suomensukuisten kansojen kulttuurista eri murteilla. Yhtyeen kuusi jäsentä hallitsee yhteensä viittätoista eri soitinta. Myös yleisö innostui laulamaan yhtyeen mukana.

Kotiinlähdön aika koitti lopulta ja mukavan yhdessäolon muistot mielessä jäämme varmasti kukin tahollamme odottamaan seuraavia kesäjuhlia. ⓘ

Juhlan juontajat Irma Kähäri ja Toivo Tupin.

Jos minä vain puolestani, mitä varten olenkaan?

Toivo Flink

Puhe Inkeriläisten kesäjuhlassa Karjalatalolla 10.7.2010.

Säätiön ansiomerkkien saajat Marja-Liisa Salo ja Toivo Flink.

Sijoittamista tulevaisuuteen

Tänä vuonna Inkerin Liiton kesäjuhlia isännöi Helsingin seudun Inkeri-seura. Pirteät ja ilmeikkäät kotisivut, juhlan logo, t-paidat, lasten piirustuskilpailu, piirustusten arviointi netissä ja Helsingissä vaikuttavien yhteistyökumppanien saaminen mukaan taustavoimaksi kertovat mielestäni siitä, että juhlan valmisteluissa mitään ei ollut jätetty sattuman varaan. Asiasta kiinnostuneet ovat päässeet seuraamaan järjestelyjen edistymistä seuran kotisivuilta.

Niin yleisilmeestä kuin yksityiskohdistakin saa huomata, että juhlaa oli valmisteltu ja siitä uutisoitu tämän päivän tiedotusmenettelyä luontevasti soveltaen. Puheenjohtajana Toivo Tupin ja sihteerinä Anitta Illene, sekä Ella ja Artur Kukov ovat yhdessä tehneet vaikuttavaa tulosta. Pidän tärkeänä lastenohjelman ottamista mukaan kesäjuhliimme. Tämä on sijoittamista tulevaisuuteen, mikä on eriomaista.

Inkerin arkisto kuntoon

Nämä puitteet tarjoavat meille tilaisuuden miettiä henkisiä tavoitteitamme laajemmin. Kun me puhumme omien kansallisten juuriemme etsimisestä, löytämisestä ja niiden tiedostamisesta on tällä matkalla puhuttava samalla toiminnasta. Nimittäin siitä, mitä me itse kukin ja kaikki yhdessä voimme tehdä asian hyväksi.

Mielestäni inkerinsuomalaisten määrä Suomessa on yhteiskunnallisten olojen ja asemamme vakiintuessa tuonut laatua yhteiseen elämäämme. Tällä tarkoitan sitä, että meillä on oma historiamme, joka meidän on nostettava uuteen arvoon kokoamalla, järjestämällä, tutkimalla, tiedostamalla ja tiedottamalla siitä. Tässä meille on avautumassa uusia mahdollisuuksia. Nämä mahdollisuudet eivät ole tulleet itsestään. Me olemme kukin puolestamme olleet mukana tekemässä tätä yhteistä historiaamme.

Kansallisarkistossa on niin sanottu Inkerin Arkisto. Miksi niin sanottu? Siksi, että se on vain tai vasta kokoelma. Se on järjestämättä. Sen käyttömahdollisuuksien laajentaminen vaatii aineiston järjestämistä. Siihen tarvitaan rahaa. Meidän pitää miettiä, mistä me saamme sitä. Meillä on Inkeriläisten Sivistyssäätiö. Minusta me voisimme sijoittaa sen varoja nyt meille elintärkeään asiaan käyttämällä säätiömme saatavia arkistomme järjestämiseen.

Samalla on muistettava myös, että kansamme elämänvaiheita kuvaavassa tiedossa on suuria tietoaukkoja. Niitä tulisi täyttää. Mieltäni on lämmittänyt ymmärtämys, jonka olen saanut Kansallisarkiston pääjohtajalta Jussi Nuortevalta esitellessäni hänelle Inkerin arkiston kehittämistä koskevia tavoitteita. Tämä tarkoittaa, että meillä ei ole hallinnollisia eikä muitakaan viranomaisesteitä Inkerin arkistomme saattamisessa sille kuuluvaan kuntoon. On tärkeää muistaa, että Inkerin arkistoa on osa Kansallisarkistoa.

Inkerin maisemakuvat talteen

Olen alkukesänä käynyt läpi papereitani ja valokuviani. Niitä järjestämällä sain elää uudelleen monia liikuttavia hetkiä. Henkilöitä, rakennuksia, maisemia… Mennyt elää muistissamme. Tämä on jokaisen omaa ja samalla yhteistä historiaamme. Mielestäni kotimaisema ja koti ovat elämämme tärkeimpiä asioita. Mitä jos valitsemme kotiarkistoista kotimaisemamme kuvia? Niistä voimme koota entisestä ja nykyisestäkin Inkeristämme laajan esittelyn. Osa kuvista voidaan esitellä näyttelynä. Niitä voi tulevaisuudessa sijoittaa myös Internetiin. Ehdotankin, että Inkeriläisten viesti alkaisi julkaista maisemakuvia eri puolilta Inkeriä saatesanoilla varustettuna.

Kohta 90-vuotias inkerin liito

Toinen asia liittyy kansalliseen oikeutukseemme. Me itse olemme vastuussa siitä, mitä meistä tiedetään Suomessa, Venäjällä, maailmalla, siis kaikkialla, missä meitä asuu. Tutkimusteni tuloksena olen tullut siihen käsitykseen, että Inkerin ja inkerinsuomalaisten historia on osa Suomen ja suomalaisuuden historiaa. Olen saanut kannatusta tälle ajatukselleni myös suomalaisten tukijakollegoitteni ja yhteiskunnallisten vaikuttajien keskuudessa. Seuraava askel on Inkeriä koskeva luku Suomen historian oppikirjoissa. Opetushallituksesta saamieni tietojen mukaan mitään hallinnollisia esteitä sellaisen luvun toteuttamiseksi ei ole olemassa.

Inkerin Liiton perustamisesta tulee kuluneeksi 90 vuotta vuonna 2012. Tämä on tärkeä merkkivuosi. Meidän tulisi kaikkialla maailmassa lisätä tuntuvasti tietoisuutta meistä ja suomalaisuudestamme.

Noin vuonna 10 jKr. kuolleen juutalaisen oppineen Hillel Vanhan ajatus kuuluu suunnilleen seuraavasti: Ellen minä puolestani, niin kuka puolestani, mutta jos minä vain puolestani, mitä varten olenkaan?

Martti Kupiainen on paperikonservaattori ja valokuvaaja. Hän on työskennellyt Kansallisarkistossa digitoijana ja opiskelee tällä hetkellä Jyväskylän yliopistossa arkistonhallinnan maisteriohjelmassa pääaineenaan taidehistoria. Kupiainen on mm. tutkinut 1800-luvun valokuvamenetelmiä, sekä erikoistunut visuaalisen informaation tallentamiseen digitaalisessa muodossa. Kirjoituksellaan Martti Kupiainen aloittaa valokuvan olemusta koskevan sarjan. Kotisivu: www.marttikupiai.net

Valokuvien pienet tarinat

Martti Kupiainen

Meillä jokaisella on valokuvia, joista emme haluaisi luopua mistään hinnasta. Niihin on taltioitu tärkeitä muistoja henkilöistä, tapahtumista ja paikoista. Vaikka emme ottaisikaan esille noita valokuvia moneen vuoteen, vaikka ne olisivat haalistuneita tai nurkista kuluneita, niiden säilyttäminen on meille hyvin tärkeää. Valokuvat muistuttavat menneestä ja ne ovat todisteita tapahtuneesta. Vanhoja koulukuvia tutkiessa muistamme taas ne takapulpetin kaverit, vaikka kaikkien nimet eivät heti tulekaan mieleen. Kun tutkimme kuvia syntymäpäiväjuhlista, mietimme kenen tuttua näköä noissa kaukaisissa sukulaisissa onkaan. Valokuvat ovat muistin apuvälineitä ja muistojen herättäjiä. Joskus huomaamme kuvissa jotain, mitä emme ole ennen niissä nähneet. Ulkona nurmikolla otettuun ryhmäkuvaan on joku tullut sukkasillaan, ja toisella on jotain kädessään - haarukka!

Ranskalainen kirjallisuuden- ja kulttuurintutkija Roland Barthes pohti valokuvien luonnetta teoksessaan Le Chambre claire (suom. Valoisa huone). Barthes lähestyi valokuvia tutkijana poikkeuksellisen henkilökohtaisella tavalla. Hän pyrki löytämään tarkastelemiensa valokuvien sisimmän olemuksen, sen miksi juuri tietyt valokuvat tuntuivat kiinnostavan ja vetävän häntä puoleensa. Tarkasteltavina oli hyvin erilaisia valokuvia: uutiskuvia ja valokuvataiteen klassikkoja. Jopa historian ensimmäinen valokuva, ranskalaisen Joseph Nicéphore Niépcen Päivällispöytä vuodelta 1822 oli mukana. Erityisen koskettavasti Barthes kirjoitti juuri kuolleen äitinsä valokuvien tutkimisesta, siitä miten hän etsi sitä ”oikeaa” valokuvaa äidistään, sellaista jossa äiti heräisi eloon vielä edes hetkeksi. Lopulta hän löysi sen. Äiti on valokuvassa viisivuotias.

Barthes kuvailee kaksi tapaa, joiden avulla valokuvia voidaan lähestyä. Bartesin mukaan valokuvia voidaan tutkia ensinnäkin kulttuurisen kiinnostuksen vallassa. Kuvassa voidaan nähdä historiallisia kohtauksia tai poliittisia todis-

teita. Valokuvaa tutkitaan ulkopuolisen tarkkailijan tavoin. Kuvan välittämä informaatio on tällöin yleisen inhimillisen kiinnostuksen, ”studiumin” kohteena. Toinen taso on henkilökohtaisempi. Joissakin valokuvissa mielenkiinnon saattaa herättää jokin erityinen. Se voi olla jokin pieni asia tai esine, joka jostain syystä vie huomiomme. Tämä valokuvan ”punctum” on katsojaa tunteen tasolla koskettava yksityiskohta. Se nousee kuvasta esiin ja ”pistää” katsojaa vaikeasti selitettävällä tavalla. Tällaisessa tilanteessa valokuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa.

Kuvan sanoma

Arkistoissa ja museoissa on välttämätöntä järjestää ja luetteloida valokuvat mahdollisimman helposti saavutettaviksi. Lukuisten valokuvien joukosta on löydettävä helposti juuri se, jota kulloinkin tarvitaan. Arkistoissa valokuvien tiedot tallennetaan tietokantoihin ja niiden sisältöä kuvaillaan ennalta sovituin sanoin ja termein. Harvemmin valokuvia kuvaillaan tuhannella sanalla, usein muutama riittää. Valokuvissa on kuitenkin paljon sellaista informaatiota, joka jää kuvailematta. Tähän on syynä valokuva-arkistoinnin työläys ja tietysti ainainen resurssien puute. Mutta on muitakin syitä. Barthesin kuvailema lähestymistapa, studium, tuottaa tietoa, joka on helpommin kerrottavissa sanojen avulla. Valokuvan aihe, tapahtumapaikka ja -aika ovat monesti helposti kuvailtavissa: Mies kävelee talvisella kadulla. Barthesin punctumia, jokaiselle katsojalle henkilökohtaista, koskettavaa yksityiskohtaa on sen sijaan mahdotonta etukäteen tietää ja kuvailla. Ehkä kadulla kävelevä mies muistuttaa jonkun isää nuorena, tai toisen setää, koska hänellä oli samanlainen hattu. Tällaiset merkitykset tulevat ilmi vain kuvaa itse omin silmin katsomalla.

Tampereen yliopiston professori, visuaalisen kulttuurin tutkija Janne Seppänen kuvailee teoksessaan Visuaalinen kulttuuri näkemisen erityistä luonnetta: ”Visuaalinen kokemus ei täysin palaudu kielelliseen raportointiin: ihmiset ajattelevat ja tuntevat syvemmin kuin kykenevät kielellisesti ilmaisemaan.” Tämä ajatus on sopusoinnussa Roland Barthesin määrittelemän valokuvan punctumin kanssa. Valokuvien merkitys ei ole pelkästään niiden studiumissa, yleisen kulttuurisen tason tarkastelussa, vaan myös – ja erityisesti – siinä mitä henkilökohtaisia tarinoita ne kertovat ja synnyttävät meissä. Historia on osoittanut, että sen suuria kertomuksia joudutaan tarkistamaan aina silloin tällöin. Valokuvien pienet tarinat saattavat osoittautua niitä pysyvimmiksi ja todemmiksi. ⓘ

Kirjallisuus:

- Barthes, Roland, 1985. Valoisa huone. Kansankulttuuri / Valokuvataiteen Museon Säätiö, Helsinki.
- Seppänen, Janne, 2005. Visuaalinen kulttuuri. Teoriaa ja metodeja tulkitsijalle. Vastapaino, Tampere.

Ajankohtaisseminaarin satoa

Helmikuisesta ajankohtaisseminaarista on käsittelemättä vielä kaksi puheenvuoroa. Toinen niistä on päätoimittajamme ja Suomen Inkeri-liitto ry:n puheenjohtajan Toivo Flinkin puhe ja toinen Lahden kansanopiston rehtorin Ville Marjomäen puhe.

Toivo Flink

Sisäasiainministeri V.J. Sukselaiselle marraskuussa 1952 jätetyssä kirjelmässä Inkeriläisten Yhdistyksen johto totesi, että inkeriläisen siirtoväen oikeudellinen asema oli yhä monessa suhteessa järjestämättä. Heidän oikeutensa omistaa kiinteistöjä, saada virkoja ja toimia sekä harjoittaa liiketoimintaa oli joko rajoitettu tai he olivat kokonaan vailla sitä. Heidän oli vaikea päästä osalliseksi esimerkiksi avustuksista, joita kunnat ja valtio jakoivat ammattioppilaitoksissa opiskeleville. Suomen kansalaisuuden puuttuminen merkitsi sitä, ettei siirtoväki voinut ottaa osaa papin, kanttorin ja kirkkoneuvoston jäsenten vaaleihin. Eräät papit kieltäytyivät ottamasta heitä seurakunnissa pidettäviin ulkomaalaisten jäsenluetteloihin. Siirtoväeltä puuttui tärkeä seikka – vapaus muuttaa Suomesta muualle kuin Neuvostoliittoon. Neuvostoviranomaiset eivät myöntäneet heille ulkomaanpasseja. Heidän antamansa apu rajoittui vain siirtoväen saamiseen rajan yli. Siirtoväen oikeudellinen asema kävi entistä ongelmallisemmaksi, kun otetaan huomioon inkeriläisten ja Suomen kansalaisten väliset avioliitot ja perheisiin syntyneet lapset. He eivät saaneet Suomen kansalaisuutta, koska perheenpää oli Neuvostoliiton kansalainen. Inkeriläisnaisten avioituessa suomalaisten miesten kanssa nämä saivat Suomen kansalaisuuden jo vuodesta 1945.

Inkeriläisten Yhdistyksen mukaan epäselvyydet ja pulmat Inkerin siirtoväen asiassa lisääntyivät vuosien kuluessa. Tämän vuoksi, kun vuonna 1953 tulisi kuluneeksi kymmenen vuotta siirtoväen saapumisesta Suomeen ja täyttyi määräaika, jota useissa maissa on pidetty riittävänä ulkomaalaisten kansalaistamiseksi, oli täysi syy tehdä Neuvostoliitolle viivyttelemättä esitys vuonna 1944 Suomeen jääneen siirtoväen vapauttamisesta neuvostokansalaisuudesta.

Asian oikeudellinen tausta nousi esiin Suomen johdon pohtiessa neuvostokansalaisten kotiuttamisasiaa tammikuussa 1953. J.K. Paasikiven päiväkirjojen mukaan keskustelussa oli mukana hänen lisäkseen ministerit Urho Kekkonen ja Ralf Törngren. Kekkosen mielestä Suomella ei ollut luovutusvelvollisuutta. Paasikivi piti tärkeänä selvittää oikeudellisen aseman vahvuus ja siihen perustuva hallituksen lopullinen kanta. Paasikivi oli sitä mieltä, että ”parasta olisi, jos inkeriläiset hiljakseen poistuisivat maasta.”

Suomessa inkerinsuomalaiset aktiivit yhdessä heitä tukeneiden jo ennen sotaa heimotoiminnassa olleiden vaikuttajien kanssa jatkoivat työtään kansalaisuuden saamiseksi maahan jääneelle inkeriläiselle siirtoväelle. Heille alettiin myöntää kansalaisuusoikeuksia vuodesta 1954 lähtien. Sinä vuonna kansalaisuuden sai 49 henkeä. Viimeiset siirtoväkeen kuuluneet henkilöt saivat Suomen kansalaisuuden vasta 1970-luvun alussa.

Entä rajan itäisellä puolella? Kuinka Neuvostoliiton poliittinen johto kohteli inkerinsuomalaisia, niitä, jotka palautettiin Suomesta ja niitä, jotka valtiovalta oli pakkoevakuoinut Leningradin saarto-

renkaan sisäpuolelta ja karkottanut kauas maan itäisille alueille ilman muutto-oikeutta? Viittaan kahteen sodanjälkeiseen asiakirjaan.

Ensimmäisessä kyse on Leningradin alueen toimeenpanevan komitean puheenjohtaja Nikolai Solovjevin esityksestä Venäjän Federaation Kansankomissaarien puheenjohtaja Aleksei Kosyginille tämän ratkaistavaksi. Asiakirja on alkuvuodelta 1947.

Esityksessä todettiin, että Suomesta palautettu Velikolukin, Pihkovan, Novgorodin, Jaroslavlin ja Kalininin alueille sijoitettu Leningradin alueella ennen sotaa asunut inkerinsuomalainen väestö on omin luvin palaamassa entisille asuinsijoilleen. Sotaan osallistuneiden perheille luvattiin asumislupia. Näitä miehiä oli, sivumennen huomauttaen, hyvin vähän. Suomalaiset oli poistettu rintamalohkoilta pääasiallisesti jo vuoden 1942 aikana ja toimitettu pakkotyöleireille syvälle maan sisäosiin. Suomalaisten sota-ansiot ja kunniamerkit eivät aina antaneet turvaa. Myös heiltä ja heidän perheiltä evättiin asumislupia.

Solovjev jatkoi edelleen, että tuhannet inkerinsuomalaiset olivat pyrkineet kotisijoilleen viitaten siihen, että heidän kotitalonsa ja muut talousrakennuksensa olivat säilyneet tuholta. Solovjevin mukaan näitä rakennuksia oli ehjänä arviolta 1 500.

Voidakseen ratkaista kysymyksen ja estää lopullisesti inkerinsuomalaisten mahdollisuuden palata Leningradin alueelle Solovjen pyysi Kosyginia antamaan määräyksen hinnoitella mainitut kiinteistöt ja myydä ne järjestöille ja yksityisille henkilöille, jotka olivat kärsineet saksalaisten miehityksestä. Hän tarkoitti kärsineellä väestöllä lähinnä venäläistä väestöä. Kauppasummat Solovjev ehdotti siirrettäviksi kiinteistöjen omistajien pankkitileille.

Näin siinä kävikin. Tämäkään ei estänyt aukottomasti inkerinsuomalaisia pyrkimästä kotikonnuilleen. Asia tuli esiin valtakunnallisella tasolla 7. toukokuuta 1947 Neuvostoliiton Ministerineuvoston puheenjohtaja Josif Stalinin nimissä annetussa salaisessa asetuksessa. Siinä kiellettiin uudelleen inkerinsuomalaisten asuminen Leningradissa ja Leningradin alueella. Asetusta seurasi Neuvostoliiton NKVD:n johtaja kenraalieversti Sergei Kruglovin määräys. Se on päivätty 27. toukokuuta 1947.

Sen mukaan sekä Suomesta palautetut että Siperiaan pakkoevakuoidut tuli passiasetukseen liittyvin hallinnollisin toimenpitein poistaa Leningradista ja Leningradin alueelta kahden kuukauden sisällä. Inkerinsuomalaisille vaihdettiin passit ja siihen lyötiin leima, joka sisälsi passiasetuksen § 38. Se tarkoitti, että ns. erityisvalvontaan ja raja-alueisiin 1930-lvuulta kuuluneille pakkakunnille pääsi asumaan vain erityisluvilla. Inkerinsuomalaiset rajattiin sellaisen luvan ulkopuolelle.

Karjalais-Suomalainen Sosialistinen Neuvostotasavalta perustettiin vuonna 1940. Sen syntyyn vaikutti merkittävästi puolueen ensimmäinen sihteeri Gennadi Kuprijanov. Hänen laajassa kirjallisessa jäämistössään ovat erityisen mielenkiintoisia hänen huomionsa ja arvionsa Karjalan kansallisuusasioista. Hänen kaavailuihinsa kuului kerätä laajalle Neuvostoliiton alueille karkotettuja inkerinsuomalaisia. 250 000 inkerinsuomalaista olisivat Kuprijanovin mielestä lisänneet merkittävästi tasavallan senhetkistä väkilukua. Inkerinsuomalaisia oli elossa vuonna 1944 arviolta kolmasosa tai enintään puolet Kuprijanovin mieltämästä määrästä. Joka tapauksessa Kuprijanov oli sijoittamassa inkerinsuomalaisia ensisijaisesti metsäteollisuuteen. Kuprijanovia näytti kuitenkin lohduttaneen se,

että maaliskuussa 1946 hyväksytty neljäs viisivuotissuunnitelma edellytti metallurgisten tehtaiden rakentamista maan luoteisalueelle. Koska tehtaiden paikkaa ei ollut tarkemmin osoitettu, hän katsoi tilaisuutensa koittaneen. Kuprijanov kertoi palanneensa inkerinsuomalaisten muuttoasiaan uudelleen 1948. Hänen aloitteestaan laadittiin laaja muistio tasavallan talouden ja väestörakenteen kehittämiseksi. Se osoitettiin Stalinille. Kuprijanovin mukaan Karjalan johto sai eri puolilta Neuvostoliittoa inkerinsuomalaisilta lukuisia kirjeitä, joissa he anoivat muuttolupia Karjalaan. Stalinille osoitettua Kuprijanovin muistiota tarkasteltiin sisäasiainministeriössä. Stalinilta saatu periaatteellinen suostumus inkerinsuomalaisten väestönsiirtoihin Karjalaan käynnisti muuttojen valmistelutyön.

Kuprijanov selosti käyneensä onnistuneita neuvotteluja päättäjäasemassa olleen Kosyginin kanssa 1,5 miljardin ruplan investoinneista Karjalaan. Sillä valmisteltiin 100 000 hengen muuttoa. Kosygin muisti inkeriläiskysymyksen. Hänhän oli yhdessä Ždanovin kanssa ollut päättämässä inkeriläissiirroista Suomesta Neuvostoliittoon loka- marraskuussa 1944 ja heidän sijoittamisestaan Venäjälle.

Asetusluonnoksen tultua sovituksi kaikissa instansseissa, se otettiin Neuvostoliiton Ministerineuvoston kokouksen käsiteltäväksi tammikuun lopussa 1949. Asetusluonnos hyväksyttiin ilman huomautuksia. Ministerineuvoston määräys edellytti 250 000 inkerinsuomalaisen siirtämistä muualta Neuvostoliitosta Karjalais-suomalaiseen neuvostotasavaltaan vuosina 1949, 1950 ja 1951. On epäselvää, mistä nämä inkerinsuomalaiset oli tarkoitus saada.

Kuprijanovin muistelmien perusteella inkerinsuomalaiset muuttivat Karjalaan mielellään. Taloudellisten etujen lisäksi he pääsivät käyttämään äidinkieltään suomea. Karjala oli nimittäin ainoa alue Neuvostoliitossa, jossa sitä sai käyttää julkisesti.

Tilanne muuttui kuitenkin kriittiseksi elokuussa 1949. Leningradissa ja Moskovassa vangittiin sen ylintä johtoa ja niin sanottu Leningradin juttu sai alkunsa. Nikolai Kuprijanov oli yksi jutun uhreista. Hänet vapautettiin I:n sihteerin tehtävästä 10. tammikuuta 1950, hänet vietiin vangittuna Moskovaan ja sijoitettiin kuuluun Lefortovon vankilaan, jossa muistelmiensa mukaan häntä kuulusteltiin, pahoinpideltiin ja kidutettiin.

Puolueen Karjalais-Suomalaisen Sosialistisen Neuvostotasavallan Keskuskomitean toimikunta piti kokouksensa 20. huhtikuuta 1950. Läsnä olivat Kuznetsov, Sykiäinen, Jegorov ja Andropov. He päättivät muuttaa edellisen vuoden joulukuun 1. päivänä hyväksymänsä päätöksen. Sen mukaan tasavallan metsäteollisuuteen tuli värvätä jo toimivien lisäksi 8 000 inkeriläisperhettä. Inkeriläisten luvanvarainen muutto tasavaltaan tuli lopettaa ja se lopetettiin toukokuussa 1950. Määräyksen allekirjoitti Karjalais-Suomalaisen Neuvostotasavallan puolueen Keskuskomitean sihteeri Juri Andropov. Päätös lähetettiin kirjallisena puolueen piirijärjestöille, palautettiin lähettäjälle ja tuhottiin aktin mukaan 15. lokakuuta 1951.

Suomessa Inkerin ja inkerinsuomalaisten henkisten pyrkimysten tarina sai jatkoa, kun perustettiin Sivistyssäätiö ja sen turvin julkaistiin inkeriläissyntyisen tohtori Sulo Haltsosen toimittama ensimmäinen Inkerin Suomalaisten historia vuonna 1969. Seuraava laaja Inkeriä käsittelevä yleisteos ilmestyi 1991. Inkerinsuomalaisten paluumuutto vauhditti laajan kirjon Inkeriä ja inkerinsuomalaisia koskevan kirjallisuuden julkaisemista. Myös sanomalehdissä ja muussa tiedotusvälineissä on ollut paljon tietoa Inkeristä. In-

kerinsuomalaisten tuntemusta suomalaisten keskuudessa voidaan kuitenkaan pitää korkeintaan tyydyttävänä.

Käytössä olevan laajan tutkimustiedon perusteella olen tullut siihen käsitykseen, että Inkerin historia on osa Suomen ja suomalaisuuden historiaa. Tästä johtuen myös Inkerin historian vaiheita tulisi esitellä koulujemme oppikirjoissa. Lisäksi tulisi perustaa sellainen tutkimuslaitos tai tutkimusyksikkö, johon voitaisiin keskittää Inkerin laaja-alainen tutkimus-, tiedotus- ja opetustoiminta. Myös sodanaikaisen Inkeri-päivän katkennut perinne olisi mielestäni palautettava oikeuksiinsa. ➀

Ville Marjomäki:

Mitä sotien jälkeisessä Suomessa on tiedetty

ja tiedetään Inkerin suomalaisuudesta?

Elin varhaisen lapsuuteni 1950-luvulla. Sen ajan merkittäviin muistoihin kuuluvat äitini kertomukset Inkeristä, siellä vietetystä lapsuudesta ja nuoruusvuosista. Minulle äidin tarinat olivat merkitseviä ja erityisiä monessakin mielessä. Ensinnäkin ne olivat kertomuksina sadun kaltaisia, samanaikaisesti kauniin salaperäisiä ja kaihoisia, mutta merkillisellä tavalla myös jännittäviä ja pelottavia. Niihin sisältyi viittauksia käsittämättömiin ja julmiin ihmiskohtaloihin, jotka koskivat yhtälailla äidin perhettä ja läheisiä kuin myös tuttuja ja naapureita.

Puhumattomuuden aika

Äitini oli tullut Inkeristä Hankoon kesällä 1943. Samoissa kuljetuksissa tulivat myös eno ja mummo. Äiti löysi isän ja jäi syntyvän perheen myötä Suomeen. Eno ja mummo matkustivat Ruotsiin. Heidän joka kesäiset vierailunsa 1950-luvulla kotonamme Toholammilla ylläpitivät kuitenkin tiiviin yhteyden, jota kirjeet ja joulupaketit täydensivät. Aina tavatessa ja kirjeissäkin oli Inkeri läsnä. Vähitellen havaitsin oudon ristiriidan kotona äidin kertomien ja tapaamisten yhteydessä enolta kuulemani välillä. Enon kertomukset olivat synkkiä, niistä puuttui lähes kokonaan äidin tarinoiden ikävöivä lämpö. Miksi, olivatko äidin kertomukset enon kertomuksia todempia, vai päinvastoin, miksi ne selvästikin erosivat toisistaan?

Myöhemmin olemme, minä ja sisarukseni, ymmärtäneet, että ero selittyi äidin ja enon asuinympäristöstä. Äiti teki työtä opettajana. Hänen näkökulmansa oli Suomessa vallinnut inkeriläisyydestä puhumattomuus. Omissa muistoissa ja perheen sisällä nousivat esiin lapsuuden ja opiskeluajan valoisat puolet, hallitsevaa sijaa eivät saaneet perheen hajoaminen, isän häviäminen, kodin menetys ja sota-ajan tuleminen. Niistäkin äiti kyllä kertoi, mutta sävy oli pidättyvä. Eikä Inkeristä kukaan kylällä mitään tiennyt. Sen me lapset tajusimme, kun joskus jostain syystä tulimme näistä asioista puhuneek-

si. Kyläläisten, lasten ja vanhempien, suhtautuminen oli aito hämmästys; mitä ne Inkeri ja inkeriläiset ovat, eikö Venäjällä ole venäläisiä, monille ryssiä. Äiti ei halunnut selitellä, Suomessa oli hyvä olla näin. Anonyymiys oli myös suoja mahdollisia ympäristön ennakkoluuloja vastaan.

Eno sen sijaan muodosti muistikuvansa monissa keskusteluissa muiden emigranttien kanssa. Boråsissa ei tarvittu sordinoa, keskustelu oli avointa ja kantaa ottavaa, kylmän sodan maailma ohjasi mielipiteitä. Mahdollisen onnellisen lapsuuden asemesta keskusteluissa korostuivat ne seikat, joiden vuoksi keskustelijat olivat nyt Ruotsissa, eivätkä Inkerin maalla.

Uusi aikakausi alkaa avautua

Suomessa asiat alkoivat muuttua hiljalleen 1960-luvuin lopulta alkaen. Kekkosen ajan politiikka vaimensi sodan jälkeisiä pelkoja ja kontaktit Neuvostoliittoon tulivat tutuiksi niin politiikan, kaupan, kuin kansalaisille avautuneiden turistimatkojenkin kautta. Toholammille perustettiin lukio ja neuvostoliittolaiset junat toivat ja veivät tavaraa. Äitiä haettiin nyt tulkiksi kauppavaltuuskuntiin ja rehtori kysyi venäjän opettajaksi lukioon. Merkittävää äidin suostumiselle kumpaankin näistä tehtävistä oli se kun rehtori kertoi lukioon tulevien vanhemmille, että venäjän kieli ja Stalinin teot ovat eri mitallisia asioita ja sai näin opetuksen käynnistämisen hyötyperustelut ymmärretyiksi. Nykyisin samassa koulussa opettaa venäjää yksi äitini ensimmäisistä oppilaista.

Vaikka inkeriläisyyttä koskeva tietoisuus ei lisääntynytkään tuolloin ratkaisevasti, tie asiasta puhumiselle oli nyt aiempaa avoimempi. Äitini kokemuksen mukaan henkinen vapautuminen kasvoi ja henkilökohtaista inkerinsuomalaista identiteettiä suomalaisuuden ulottuvuutena ei enää tarvinnut epäillä samalla tavoin. Suomalaisuus ja inkerinsuomalaisuus kasvoivat omassakin mielessä yhteen. Ikävää vähensivät ja rohkeutta lisäsivät myös ensimmäiset matkat Hatsinaan, vanhemman veljen ja hänen lastensa tapaaminen.

Miksi emme tienneet?

Monet seikat auttavat ymmärtämään koetun Inkerin suomalaisten unohduksen ajan syitä. Keskeinen yhteen sitova tekijä on tietenkin kylmän sodan maailma. Suomen uusi asema ja sen perustalta hahmotettu ulkopolitiikka eivät sallineet niitä lähihistorian korostuksia, jotka olivat Neuvostoliitolle tabuja. Tämä päti yhtälailla suhtautumisessa niin Inkeriin, kuin Balttiaankin. Molemmat olivat osa suurpolitiikkaa. Toivo Flinkin uunituoreessa tutkimuksessaan vahvasti dokumentoima sotien jälkeinen inkeriläisten palauttaminen Neuvostoliittoon oli yhtälailla osa kylmän sodan vyyhteä. Se selittää myös sotaa edeltäneiden vuosien ”heimoromantiikan ajan” unohtamisen. Myös maantieteellisenä alueena Inkeri leikkautui uudella tavalla irti Suomi-yhteydestään. Siitä tuli supervallan sotilaallisen voiman kannalta keskeisen metropolin Leningradin suojavyöhyke, mihin ei ollut menemistä ja mistä ei puhuttu.

Palautusten jälkeen Suomeen jääneiden inkeriläisten määrä oli pieni, se jäi ”suuremman heimon”, karjalaisten ja heidän evakkoliikkeensä synnyttämän tietoisuuden jalkoihin. Karjalaisten kohtalo ei ollut unohdettavissa tai piilotettavissa oleva asia. Se oli kipeä kohta sekä poliittisesti, taloudellisesti, kulttuurisesti että maantieteellisesti. Vaikka inkeriläisten tuskalliset kokemukset olivat laadultaan

yhtä kovia tai kovempiakin, jäivät ne heidän oman kokemuksensa piirissä käsiteltäviksi. Suomi saattoi ne unohtaa.

Äitini esimerkkitapauksen tapaan koti-Suomeen jääneet inkeriläiset eivät myöskään ole pitäneet meteliä itsestään. Järjestötoimintaa on ollut, mutta se on hoidettu poliittisia vaatimuksia. Yhdessä oleminen ja perinteen vaaliminen ovat olleet etualalla. Toimintatapaa voi kutsua myös sisäänpäin kääntyneeksi.

Paluumuuton aika

Historialliset olosuhteet muuttuivat yllättäen ja nopeasti 1990-luvun alussa. Kylmäsota päättyi ja Neuvostoliiton historia sen mukana. Presidentti Koivisto ilmoitti, että inkeriläiset ovat suomalaisia ja heillä on sen vuoksi oikeus tulla kotimaahansa paluumuuttajina. Esiin nousi myös ajatus kunniavelan maksamisesta pitkään vaietulle kansanosalle. Keskustelu inkeriläisistä tuli julkisen huomion kohteeksi ja paluumuutto alkoi. Muuttoliike on jatkunut runsaan viidentoista vuoden ajan ja sitä on tuettu myös uusiin oloihin kotoutumista tukevalla koulutuksella. Yleinen tietoisuus inkeriläisistä osana Suomen kansaa on kehityksen tuloksena vahvistunut ratkaisevasti. Seuraava merkittävä askel tällä tiellä on inkeriläisten historiaa koskevan tiedon liittäminen oppikirjoihin. Tämän tiedon luonnollinen yhteys on kansallisten vähemmistöjen, ulkosuomalaisuuden ja suomalaisten muuttoliikkeiden yhteydessä. ⓘ

Kansallisarkiston Inkeri-näyttely

on siirtynyt Hangon Rintamamuseoon.
Näyttely siirtynee myöhemmin ilmoitettuna ajankohtana
Turun Siirtolaisinstituuttiin.

Näyttely on Hangossa 15.9. asti

mutta aivan viimeisen viikon näyttelyaikoja
kannattaa varmuudenvuoksi tarkistaa
puhelimitse joko numerosta 019-244 3068 tai 019-231 301.

Hangon Rintamamuseo sijaitsee osoitteessa Lappohja, 10900 Hanko.

- Näyttely on avoinna ma-su 11.30–18.30
- Ryhmät myös sovitusti aukioloajan ulkopuolella
- Pääsymaksu 4/3/0 e
- Opastus tilauksesta 20 e/45 min tai 30 e/75min

Tuuli Inkeri nukkui pois

Tuuli kulki Ellan kanssa inkeriläisten tapahtumissa ja oli viimeksi mukana kevään ajankohtaisseminaarissa helmikuussa. Kuvassa Ella ja Tuuli Karjalatalon seminaarissa lokakuussa 2009.

Inkerinviestin pitkäaikainen avusta ja aktiivisesti inkeriläisten asiaa eteenpäin vienyt Ella Ojala kirjoittaa surunmurtamana tyttärensä Tuulin Inkerin poismenosta.

Rakkaan lapseni Tuuli Inkerin muistolle

Enkeleistä kauneimman
Jumala antoi lapsekseni maailmaan
Mutta ei antanutkaan hänen
Kanssamme loppuun saakka kulkea:
Vaan kutsui Tuulin taivaaseen,
Suojelusenkeliksi rakkailleen.

Ella kertoo antaneensa 1951 syntyneelle esikoiselleen nimeksi Tuuli, vaikka kastepappi oli nimeä vastaan. Ella kirjoittaa kirjeessään ”pidin kiinni Tuuli – nimestä, koska se oli jo itsessään kuin runo. Kauneinta suomen kieltä. Toiseksi nimeksi hänelle lankesi kuin luonnostaan Inkeri, koska olin syntynyt Inkerissä”.

Tuuli opiskeli ylioppilaaksi tulon jälkeen sairaanhoitajaopistossa ja erikoistui sisätautien- ja vanhustenhuollon erikoissairaanhoitajaksi ja toimi Kullaan vanhainkodin johtajattarena, kunnes siirtyi Helsinkiin uuden, juuri perustetun sairaalan osastonhoitajaksi. Tuuli oli töissä vielä maaliskuun 4. päivänä, kun hän sai tietää vaikeasta syövästä, joka levisi niin nopeasti maksaan ja muualle, että kesäkuun toinen päivä hän poistui ajasta ikuisuuteen jättäen meidät kaikki, jotka Tuulin tunsivat, suuren surun valtaan. Tuuli oli elämää ja tarmoa täynnä oleva hymyhuuli, joka ehti kaikkialle.

Ella kertoo kirjeessään, kuinka Tuuli ”osasi lohduttaa aina kun oli vaikeaa. Kun saatoimme äitiäni maan multiin ja minä vanhimpana lapsena kuljin äidin arkun perässä, Tuuli astui viereen ja otti kädestä. Se loi suuri lohtu.”

Ella lopettaa kirjeensä sydäntäsärkevästi: ”Tuuli, minun on Sinua niin ikävä, niin ikävä. Ei kaipaukseni laannu koskaan. Kesän kauniimpana hetkenä sinä siirryit ajasta ikuisuuteen Jumalan luo. Sinä olet täällä nyt jokaisessa kesän puhkeavassa kukassa, sireenien tuoksussa, samoin omenapuiden, ruusujen, liljojen, orvokkien ja puidenlehtien tuulen värinässä, perhosten lennossa, lintujen laulussa puiden oksilla. Kaikkialla missä tuuli tuulee, sinä elät. Sinun nimesi ei kuole koskaan täällä maanpäälläkään. Toivon Sinulle silti rauhallista unta ja että pääsen pian vierellesi nukkumaan.”

Äiti Ella Ojala

Inkeriläisten viesti ottaa osaa Ellan suureen suruun ja toivottaa hänelle voimia.

UUTISIA INKERISTÄ

Uutiskolumnistin kannanotto

Inkerinsuomalaiset ja ulkosuomalaisparlamentti

Ajatus ulkosuomalaisparlamentin perustamisesta syntyi Suomi-Seurasta. Järjestö on huolehtinut vuodesta 1927 huolehtinut Suomen ulkopuolella asuvista suomalaisista ylläpitämällä heihin lähinnä kulttuurisuhteita. Mallia parlamenttiin otettiin Unkarista ja Italiasta, joissa oli jo jonkin aikaa toiminut tämänkaltaisia sellaiset ulkomailla asuvien maamiesten elimiä.

Juhlavuotena 1997 Helsingissä pidettiin järjestelykokous. On tärkeää, että siihen kutsuttiin inkerinsuomalaisten edustajia. Inkeriläisliittojen toiminta oli tuttua Suomi-Seuralle alusta alkaen. Seuran toimitusjohtaja, Martti Häikiö, tutustui Jo 80-luvun lopulla inkerinsuomalaisten toimintaan Inkerissä ja Virossa. Hänen ansiostaan saimme Suomesta tukea suomen kielen opiskeluun jo liikkeemme alkuvaiheessa. Hän on opettanut meille myös perustietoja siitä, miten pitää suhteita yllä Suomen valtioon.

Alku ei ollut helppo. Muistan, että 90-luvun lopussa minun piti joka kokouksessa tavalla tai toisella todeta uudestaan ja uudestaan ettemme ole ”ryssänmaan” edustajia vaan yhtä hyviä ulkosuomalaisia kuin muut, että meillä on samat huolet suomalaisuuden säilyttämisestä ja heimotyön kokemusta ehkä enemmän kuin monilla muilla. Muistan erään varapuhemiehen sanoneen, että inkeriläispähkinä on kai ulkosuomalaisparlamentille liian vaikea purtavaksi.

Eroavaisuudet pistivät silmään. Olemme erikoisia siinä mielessä, että meidän esi-isät eivät ole koskaan olleet Suomen kansalaisia. Kun he 1600-luvulla muuttivat Suomesta Inkeriin, sellaista käsitettä kuin Suomen kansalaisuus ei ollutkaan. Näin kaksoiskansalaiskysymys, joka innosti ulkosuomalaisparlamenttia sen syntyvaiheessa, ei ollut meille alkujaan niin tärkeä. Tärkeäksi se muodostui vasta niihin aikoihin kun osallistuimme allekirjoitusten keräämiseen kaksoiskansalaisuusvetoomuksen alle. Vasta nyt käy ilmi, että meidänkin lobbaama laki on todella tärkeä Suomessa asuville inkeriläispaluumuuttajille. Saadessaan Suomen kansalaisuuden he voivat nykyisin pitää myös Venäjän tai Viron passin.

Usp:n 13 vuoden historiassa kaikki inkeriläisliittojen esittämät aloitteet menivät ulkosuomalaisparlamentin istunnoissa läpi. Tämä tarkoittaa sitä, että meitä ymmärretään ulkosuomalaisten joukossa ja asemamme usp:ssa on vakiintunut. ”Inkeriläispähkinä” ei enää pelota siinä ketään. Kannattaa katsoa tulevaisuuteen ja käyttää parhaiten niitä mahdollisuuksia, jotka tämä ainutlaatuinen ulkosuomalaisfoorumi tarjoaa.

Muinaissoittimet tulevat taas soimaan

Sofja Kutsher

Osallistuen suomalais-ugrilaisten kansojen yhteistyöhön Inkerin Liiton Korven nuoret kävivät 18.-20. toukokuuta Petroskoissa. Karjalan pääkaupungissa isohkon Suomalais-ugrilaisten nuorison tulevaisuuspaja–hankkeen puitteissa pidettiin Venäjän suomalais-ugrilaisten kansojen perinnesoittimet–seminaari.

Seminaarin ohjelma oli varsin monipuolinen. Luentoja seurasivat työpajat, joissa valmistettiin muinaissoittimia ja opiskeltiin niiden soittamista. Erikseen tutustuttiin puhallusinstrumentteihin, kielisoittimiin ja jopa savipilleihin. Korpelaiset pystyivät kertomaan muille paljon vanhassa Inkerissä käytössä olleista paimentorvista ja kanteleista. Kouluttajina seminaarissa olivat mm. Sattuman Dmitri Djomin sekä Karjalassa tunnettu kanteleen rakentaja Anatoli Meshko.

Olga Konkovan mielestä seminaari on antanut hyvää ajattelueväästä Korpiyhtyeelle. ”Aiomme nyt kehittää myös instrumentaalista musiikkia”, lauluyhtyeen johtaja totesi.

Sisäasiainministeriön delegaatio Inkerinmaalla

Kuva W. Kokko

Kelton vanhusten palvelutalolla käydessään kansliapäällikkö Ritva Viljanen jutteli mielellään inkeriläismummojen kanssa.

Suomen sisäasiainministeriön kansliapäällikkö Ritva Viljasen johtama delegaatio vieraili 19.–20. Toukokuuta. Vierailun päätavoitteena oli tutustuminen inkerinsuomalaisten nykypäivään.

Kansliapäällikkö työkavereineen kävi torstaina 20.5. Inkerin Liiton toimistossa. Pidettiin tunnin pituiset neuvottelut, jotka koskivat inkeriläispaluumuuton tulevaisuutta. Iltapäivällä delegaatio kävi Keltossa, jossa se tutustui vanhusten palvelutalon ja Inkerin kirkon koulutuskeskuksen toimintaan sekä tapasi piispa Aarre Kuukaupin, joka kertoi paljon kirkon ja Kelton seurakunnan elämästä.

Inkerin vierailu oli kansliapäällikkö Ritva Viljanen ensimmäinen laatuaan ja hän kertoi vaikuttuneensa nähtyään näin elävän suomalaisyhteisön Venäjällä.

Kuva Viktor Uzhvijev

Ulkosuomalaisparlamentin 6. varsinainen istunto 24. toukokuuta.

Ulkosuomalaisparlamentin 6. istunto

Inkerinsuomalaisten edustusto oli monipäinen ulkosuomalaisparlamentin 6. varsinaisessa istunnossa Helsingissä 24.–25. toukokuuta. Suomalaistyön veteraanien joukossa oli muutama aivan nuorikin edustaja. Inkeriläisdelegaatiosta kaikkien pisimmän matkan Helsinkiin on tehnyt Anna Kambarova Novosibirskista.

Ulkosuomalaisparlamentin avajaispäivänä puheen yliopiston salissa piti tasavallan presidentti Tarja Halonen. Presidentti totesi muun muassa, että ”Suomalaiset maailmalla ovat Suomen ja suomalaisuuden malleja. Olette todellisia Suomi-brändin tekijöitä”. Hän piti tärkeänä ulkosuomalaisparlamentin roolia ja sanoi sen aseman vaikuttavana ulkosuomalaisfoorumina vakiintuneen. Presidentti osoitti myös huolensa suomi-koulujen heikosta taloudellisesta asemasta.

Kauniit juhlat Keltossa

Monet muistavat ensimmäiset Inkerin Liiton pitämät kesäjuhlat Keltossa juhannuspäivänä 1989. Ensimmäiset inkerinsuomalaisten kesäjuhlat tässä luonnonkauniissa pitäjässä järjestettiin kuitenkin jo vuonna 1910 eli tasan 100 vuotta sitten.

Tämänvuotisten juhlien ohjelma oli laaja ja monipuolinen. 19. kesäkuuta kello 11.00 koulun urheilukentällä alkoivat saappaanheitto ja kyykkäpelit. Samaan aikaan Kelton kirkkokellot soivat jumalanpalveluksen alkua. Liturgina toimi

Ivan Hutter ja saarnasi Hannu Heikkilä. Jumalanpalvelusta seurasi urkukonsertti, jossa loistavasti esiintyi seurakunnan kanttori Marina Väisä trumpetin soittaja Andrei Medvedevin kanssa.

Ostos- ja viihdekeskuksen salissa pidettiin kahdelta juhlapuheenvuorot. Mukana olivat mm. inkeriläisliittojen puheenjohtajat Virosta (Toivo Kabanen) ja Ruotsista (Inkeri Peterson). Kelton seurakunnan kuoro lauloi taitavasti Nouse Inkeri. Musiikkiyhtyeet esittelivät itsensä lyhyesti ja IL:n puheenjohtaja Aleksanteri Kirjanen myönsi kunniakirjat ansiokkaasta heimotyöstä. Tänä vuonna yhdistyksemme kunniakirjan saivat Juha-Matti Aronen (Tartto), Lilja Bolshakova (Pietari), Irina Golysheva (Pietari), Dmitri Guitor (Pietari), Dmitri Poljakov (Taaitsa) ja Marina Väisä (Keltto).

Tämän jälkeen juhlaväki siirtyi koululle, jonka luona olevalla lavalla viideltä iso konsertti. Kolme lauluyhtyeistä (Pietarin kuoro, Korpi ja Talomerkit) edusti Pietaria ja Virosta tuli niin ikään kolme (Tarton Röntyskä sekä Kataja ja Kanerva Tallinnasta). Lapsiyhtyeitäkin oli saapunut samaiset kolme kappaletta (Svetljatshki Systärpekistä, Linnud Joenperältä ja Kalastajatar Vistinästä). Juhliin osallistui myös yhtye Sosnovy Borista ja yleisöä tanssitti kaksi pietarilaista tanhuyhtyettä. Valoisassa illansuussa taivaalle nousivat ison nuotion liekit. Ihana ilma ja juhlien kunnon järjestely tähdensivät juhlien myönteisen vaikutelman.

Vähän kulttuurieroista

Uutiskolumnistin heinäkuinen kannanotto

6. heinäkuuta pitkän käännyttämiskiistan jälkeen, venäläisvanhus Irina Antonova (82) tuli Kikkerin vanhainkotiin. Osallistuin muutama viikko aikaisemmin eräällä Moskovan kavalla näytettyyn tv-keskusteluun, jossa käsiteltiin juuri tätä kiistaa. Ajattelin kertoa keskustelussa suomalaisten ja venäläisten välisistä kulttuurieroista. Siitä, että Suomessa työikäisillä lapsilla ei ole tapana huolehtia omista ikävanhemmistaan, eivätkä suomalaiset vanhukset koskaan suostu lapsiensa tukeen. Siitä, että edes laupeus ymmärretään eri maissa eri tavoin. Esimerkiksi Venäjällä se ymmärretään niin, että täytyy antaa majapaikka orvolle ja ojentaa leipää nälkäiselle. Taas Suomessa yritetään järjestää yhteiskunta niin, jotta orpoja ja nälkäisiä ei olisi. Halusin kertoa siitä, miten vanhustenhuolto on järjestetty Suomessa ja miksi kunnan-viranomaisilla on siinä keskeinen rooli. Valitettavasti en onnistunut tavoitteessani. Ohjelman juontaja keskeytti haastatteluni, kun sanoin, etten voi epäillä Suomen oikeuden pätevyyttä ja jatkoin, että Suomessa oikeuden päätökset ja maan lainsäädäntö ovat tiukasti noudattavissa. Sääli, sillä salissa olisi ollut paljon juristeja ja olisin halunnut tietää heidän mielipiteen siitä, ovatko oikeuden päätökset ja lainsäädäntö noudattavissa? Sääli, etten niin kuin kaikki muut, minulle ei esitetty kysymyksiä. Vastatakseni siihen mitä on tehtävä, olisi ollut kolmiosainen. 1) Meidän Venäjän kansalaisten pitää huolehtia siitä, että Irina Antonova otettaisiin kunnolla vastaan ja seniorihenkilö saisi tasokkaan hoidon.

2) Niiden salissa olleiden suomalaisten, jotka eivät pidä maansa sosiaalilaista, pitää taistella lainmuutoksen puolesta. 3) Ja Irina Antonovan tyttären pitää valittaa eteenpäin Euroopan oikeuteen ja järjestää mielenosoituksia Helsingissä. Näin tilanne kehittyisi normaalilla tavalla.

Onhan symbolista, että vanhus on nyt hoidossa palvelutalolla, joka on rakennettu suomalaisilla varoilla ja on suomalaisen kansalaisjärjestön omistuksessa. Villa Inkeri ry:n rakentama ja ylläpitämä Kikkerin vanhainkoti luotiin RAY:n myöntämällä rahoituksella. Elämä on näyttänyt parhaiten mitä tarkoittaa suomalainen hyväntekeväisyys ja mikä on laupeus suomalaisittain. Olen myös ylpeä siitä, että Inkerin Liitto ja minä itse olin mukana yhteishankkeessa, kun mm. Kikkerin vanhusten palvelutalon henkilökunta sai täydennyskoulutusta. Pääministeri Putinin asiaan puuttumiseen jälkeen Antonovan tyttärellä oli mahdollisuus valita hoitolaitos, mutta Kikkeriä parempaa Leningradin alueelta ei löytynyt!

Onhan niitä usein mainittavia kulttuurieroja olemassa. Minun on helppoa katsoa venäläisiä suomalaisen silmin ja suomalaisia venäläisen silmin. Erot ovat mm. siinä, ettei suomalainen tv-keskustelun juontaja voi ikinä olla yksinomaan toisen keskustelu osapuolen kannalla ja siinä, että Suomessa saa sanottavan sanotuksi. ◐

Matkan varrelta – inkerinsuomalaisen muistelmia

Reino Jaakkimainen

Jatkoa Inkeriläisten Viestissä 11/2007 aloitetuille muistelmille.

Ryhmä uusia ihmisiä saapui kyläämme hevosrattailla: venäläinen perhe kahden lapsen kanssa ja venäläissyntyinen vanhahko saksalainen isä aikuisen, kauniin tyttärensä kanssa. Leningradin lähettyvillä oli suurenpuoleinen saksalainen kylä, missä saattoi elää eri ammattialojen jälkeläisiä, joiden esivanhemmat tsaari aikoinaan oli tuonut palvelemaan hovinsa tehtävissä. Oletin, että uusilla tulokkailla ja kylällämme oli jotain yhteyttä, vaikka saksalaiset eivät olleetkaan vielä valloittaneet kylää.

Vanhan miehen käytöstavoista kävi ilmi, että hän oli sivistynyt, oppinut mies ja tytärkin samaa luokkaa. Heidän asettumisensa rintamavyöhykekylään viittasi saksalaisten järjestelyihin. Mielikuvitukseni lähti laukkaamaan ja oletin heidän auttavan saksalaisia toimittamalla tietoa esim. tärkeiden tukikohtien sijainnista ja rintamatoiminnasta. (Kurkelassa he olivat lähellä ja kohtalaisen turvassa.)

Toukokuussa saksalaiset ilmatorjuntatykit lähetettiin miehistöineen Kes-

ki-Venäjälle osallistumaan Kharkkovin taisteluihin. Miehet toimivat Boforstykkeineen toimivat niin hyvin, että heidän yksikkönsä ylennettiin tavallisesta Wehrmacht-kenttäarmeijasta Waffen SS-valiojoukoksi. Olimme tutustuneet yhteen talomme lähellä olevan tykin miehistön jäseneen, Justukseen. Justus puhui kohtalaisen hyvää venäjää. Hän oli aina ystävällinen ja avulias. Kulkiessaan talomme ohi hän pysähtyi usein juttelemaan kanssamme. Hän löysi uusien tulokkaiden joukosta itselleen tyttöystävän ja käveli usein käsikkäin tämän kanssa. Tuon näyn arkipäiväisyys ja tavallisuus oli kuin toonikka sodan hulluuden keskellä.

Pelko on yksityinen, henkilökohtainen tunne. Elimme sota-alueella jatkuvan, ajoittaisesti toistuvan, tykkitulen ja harvemmin toistuvien lentopommitusten alla. Pommituksissa pelko oli pinnalla kunnes vaara meni ohi. Tykkiammus taas tuli varoituksetta milloin tahansa ja mihin tahansa. Sen aiheuttaman hengenmenon pelko oli aina läsnä, mutta ainoastaan pinnalla räjähdyksien aikana. Räjähdysten välisinä aikoina pelko taas kyti pinnan alla. Kun elää kuukausikaupalla äkkinäisen hengenmenon uhan alla, pelkoon alkaa tottua ns. ulkopuolisesti. Pinnallinen pelko piiloutuu ihmisen sisimpään ja elää siellä. Näin ainakin kävi minulle. Luulen, että tämänlainen pelko on läsnä kaikissa ihmisissä, jotka elävät vastaavissa oloissa.

Emme puhuneet koskaan pelosta, mutta tiesimme että kukin meistä voisi lakata elämästä milloin tahansa. Aivoni kieltäytyivät ajattelemasta mitä tapahtuisi, jos joku meistä saisi surmansa. Jälkeenpäin vasta oivalsin, että haavoittuminen olisi ollut pahempaa. Eihän meillä ollut mitään lääkkeitä eikä ensiaputavaroita. Mistä olisimme saaneet apua? Saksalaisilta? Kuka muu välittäisi kuin oma perhe? Mielentilaamme kuvaa se, että vain harvoin nauroimme tai laskimme leikkiä.

Kaikki poikani ovat nyt kuolleet

Eräänä myöhäiskevään päivänä käveli saksalainen sotilas meille ja komensi pojat valmistamaan polttopuita saksalaisille Pekkolan talossa. Me kolme veljestä teimme työtä talon kujassa, mistä seinälankut oli jo purettu talon lämmittämiseksi. Jussi keräsi lähiympäristöön heiteltyjä puita, Matti ja minä sahasimme sahapukin päällä. Muistan olleeni vähän käärmeissäni siitä, että Jussi valitsi itselleen helpoimman työn, mutta sitten rauhoituin: ”Jussi pitää minua nyt isona poikana mitä olenkin, eikä enää vauvana”. Äkkiä kuului korvia repäisevä räjähdys ja oli aivan kuin koko maailma olisi mennyt ylösalaisin.

Äiti, joka oli ollut Takatuvan ulkopuolella, oli kuullut tykinammuksen lähestyvän äänen. (Jokainen meistä oli oppinut arvioimaan ammusten äänestä kuinka lähelle se iskisi. Mitä vähemmän kuulit, sitä lähemmäksi se lyö.) ”Tämä tulee lähelle,” ajatteli äiti. Hän katsahti ylös ja näki Pekkolan talon savun ja pölypilven peittämänä. ”Hyvä Jumala, kaikki poikani ovat kuolleet!” Kun savupilvi alkoi hälvetä, äiti näki kolme paria jalkoja juoksemassa savun alla. ”Luojan kiitos, he ovat vielä elossa!”, hän ajatteli.

Me pysähdyimme pian. Turha juosta enää. Menetimme kuulon vähäksi aikaa, mutta kukaan meistä ei ollut edes haavoittunut, ei naarmuakaan. Ammus oli räjähtänyt 7–10 metrin päässä meistä, lähimpänä Jussia. Olimme pölyn ja roskan peitossa. Yksi sotilas haavoittui lievästi talon sisällä, mutta sotavanki, joka oli ollut korjaamassa valtatietä noin 50 metrin päässä, sai surmansa.

Kevät oli jo edennyt melko pitkälle, maa oli vihreän ruohon peitossa. Oli ruohon syöntimahdollisuuksien aika. Päätin pistäytyä Partasissa tapaamassa Reino-kaimaani kun näin erään talon edessä joukon miehiä. Lähestyessäni huomasin venäläisen lentäjän istumassa ruohon päällä ja yhdyin ryhmään, sillä halusin kuulla uutisia Leningradista. Mies ei näyttänyt vielä sulattaneen sitä, että hän nyt oli sotavanki. Hän puhui kuin olisi puhunut ystävilleen Leningradissa kutsuen meitä tovereikseen. Kysyimme ruokatilanteesta siellä. Hän sanoi useiden siviilien kuolleen nälkään, mutta kertoi että sotilaat saivat riittävästi ruokaa pysyäkseen hengissä. Hän ei näyttänyt nälkäiseltä, mutta kai lentäjä sai enemmän ruokaa kuin monet muut. Miehessä oli jotakin pöyhkeyttä, ehkä myös ylpeyttä. Jos hän oli tyypillinen esimerkki, moraali Leningradissa ei liene ollut kovinkaan alhainen.

Olen seurannut ilmataisteluja useamman kerran. Venäläisille kävi aina huonommin. Muistan yhden tapauksen, missä yksinäinen Messerschmitt taisteli kolmea venäläistä konetta vastaan. Oikeastaan se oli kilpailua; venäläiset koneet yrittivät paeta ja saksalainen jahtasi niitä. Kaksi putosi, yksi pääsi karkuun. Tässä täytyy selostaa eräs seikka: Jotkut venäläiset hävittäjäkoneet oli rakennettu osittain vanerista. Saksalaiset käyttivät erikoisia ammuksia jotka sytyttivät vanerin palamaan. Kuka haluaisi osallistua ilmataisteluun tällaisessa koneessa?

Ihmettelen vieläkin kuinka me selvisimme ne pitkät kuukaudet ennen kuin maatuotteet kypsyivät. Äidin kekseliäisyys oli uskomatonta. Hän valmisti ruokaa vaikka tyhjästä. Voikukat, nokkoset, suolaheinä ynnä muut kelpasivat hyvin tällaisessa tilanteessa. Kaikki istutukset ja kylvöt kasvoivat ja kypsyivät hyvin. Ryhdyimme keräämään satoa liian varhain, kun se oli vähänkin mahdollista. Kasvu oli ihanaa ja nälkä alkoi unohtua.

Ihmettelin myös näin jälkeenpäin sitä, miten selvisi se perhe, joka muutti samaan taloon kanssamme. Mistä he saivat tai keräsivät ruokansa? Heidän oli täytynyt pystyä jollain tavalla piilottamaan edellisen syksyn satoa saksalaisilta. Se olisi kai ollut helpompaa Piutusissa, erillään muusta Kurkelasta, koska heidän taloissaan ei ollut saksalaisia.

Sieben und Zwanzig

Jo parin viikon kuluttua saapumisestaan keräsivät saksalaiset kaikki työkykyiset ihmiset, miehet ja naiset Partasille, järjestäytymään työryhmiksi. Poisjääminen tai minkäänlainen palkka ei tullut kysymykseenkään. Seisoimme kaikki rivissä ja jokainen sai vuorollaan oman henkilönumeronsa. Olin muutamaa viikkoa vailla neljätoista. Ei kysytty, mutta ilmeisesti

heidän puolestaan kelpasin jo työpalveluun. Numeroni oli 27, ”sieben und zwanzig”. Ennen Kurkelasta muuttoja ehdin olla töissä vain pari kertaa ja Kurkelaan palaamisen jälkeen kesti jonkun aikaa ennen kuin meidät ”löydettiin”. Jokaisella saksalaisella näytti olevan valta määräillä meitä milloin ja miten vain halusivat. Talvella muistan lapioineeni lunta, kesätyöstä taas jäi lähtemättömästi muistiini edellisen kesän venäläisten kaatuneiden hautaaminen.

Olin neljän miehen ryhmässä (Matti oli siinä myös). Myötämielinen saksalainen ryhmänjohtaja kysyi minulta pystyisinkö tämänlaiseen työhön. En halunnut näyttää pelkurilta; sanoin kykeneväni. Jälkeenpäin olisin valinnut pelkurin osan, sillä työstä tuli paljon kaameampaa kuin mitä osasin kuvitellakaan.

Alue, minkä kävimme läpi, oli minulle tuttua. Se oli Kurkelan, Nuijalan ja Kuittilan välistä peltoa. Kaatuneiden lojuttua melkein vuoden teki ruumiiden näkeminen pahaa. Ne kaksi sotilasta, jotka ammuttiin puolikypsiä perunoita syödessään pienen nuotion edessä, oli helppo löytää. Olin nähnyt heidät jo edellisenä syksynä. Kaivoimme matalan haudan ja työnsimme heidän jäämistönsä siihen. Teimme samoin niille kahdelle jotka olivat kaatuneet perunamaassa Kuittilan lähellä.

Palaneen kumipyöräisen panssarivaunun miehistön hautaaminen Leningradiin vievän valtatien vieressä, pellolle haudatun panssarin lähettyvillä, missä Matin kanssa olin aikaisemmin seikkaillut, olikin täysin toisenlaista. Pahinta oli palaneen ihmiskehon leijaileva, melkein vuodenkin jälkeinen haju. Kolme miehistön jäsentä oli palanut suhteessa siihen kuinka lähellä vaunua olivat olleet: yksi, vielä vaunun päällä ja toinen, noin viiden metrin päässä, olivat kääpiön kokoisia; kolmas oli yleisesti palanut, mutta edelleen täysikokoinen. Näky oli kaamea, mutta haju sai minut voimaan pahoin. Kesti ainakin viikon ennen kuin pystyin kunnolla syömään.

Viimeisenä hautasimme Punaisen Ristin sisaren, josta oli enää jäljellä vain luut ja pitkät punaisen hiukset. Oli ikävää jättää haudat merkitsemättä, mutta tämä ei näyttänyt huolestuttavan saksalaista. Olisin pannut haudoille jonkun merkin, mutten löytänyt mitään sopivaa lähiympäristöstä sitä varten. Ajattelin, että palaan myöhemmin.

Elämä Kurkelassa elokuun 1942 lopulla näytti lupaavalta. Nälkä ja viime kuukausien kärsimykset olivat ohi. Meillä oli nyt perunoita, kaalia, porkkanoita, lanttuja ja enemmän maitoa lehmältämme Vaapukalta. Kunhan vain Leningradin tilanne selviäisi, asiat varmaan asettuisivat säännöllisemmiksi, elämä normaalimmaksi.

Emme olleet vuoteen lukeneet lehtiä tai kuunnelleet radiota. Saksalaiset näyttivät selvinneen vaikeasta talvesta, mutta meillä ei ollut mitään käsitystä siitä miten sotatoimet etenivät. Ainoa asia, mikä mahtoi kelvata osviitaksi, oli että saksalaiset eivät mielestäni herrastelleet aivan samoin kuin ennen.

Jatkuu...

Toimitussihteerin tervehdys

Suureksi harmikseni en päässyt osallistumaan jokavuotisiin inkeriläisten kesäjuhliin. Suomen lyhyt kesä on aina täynnä päällekkäisiä tapahtumia ja tälle kesäjuhlien kanssa samanaikaiselle riennolle olin sitoutunut jo pitkälti viime vuoden puolella. Joudun siis vain lukemaan siitä, mitä te pääsitte kokemaan.

Olen toimitussihteerikautenani, eli kuluneiden seitsemän kuukauden aikana, saanut useita yhteydenottoja lehtemme lukijoilta ja liittomme jäseniltä. Näiden kirjeiden ja keskustelujen pohjalta olen miettinyt paljon inkeriläisten ja inkeriläisyyden asemaa Suomessa samoin kuin inkeriläisyyden merkitystä meille itsellemme. Sitä mistä inkeriläisyydessä pohjimmiltaan on kyse ja mitä se meille tänä päivänä merkitsee.

Yksi lukijoistamme kritisoi puhelimitse kovasti sitä, että lehdessämme käsitellään menneitä, koettuja vääryyksiä, mutta ei kerrota paljoakaan nykypäivän inkeriläisyydestä. Hän piti tällaista ”historiassa rypemistä” turhana. Ymmärrän osaltaan hänen näkökantansa, mutta näen kuitenkin asian niin, että historiantutkiminen, tiedon kerääminen ja raportointi on olennaisen tärkeää, sillä muistot ja kokemukset häviävät kantajiensa myötä. Kohta havahdumme siihen, että ihmisiä jotka ovat kokeneet inkeriläisten historian menneitä vaiheita, ei enää ole, eikä arvokas suullinen perintö ole kokonaisuudessaan siirtynyt nuoremmalle sukupolvelle. Uskon, että historiantutkiminen palvelee nimenomaan nuorempaa lukijakuntaamme ja juuri tuota nuorta jäsenistöähän me kaipaamme pysyäksemme niin sanotusti elossa eli elävänä liittona ja lehtenä. Näin ollen vaikka inkeriläiset muistavat ”liiankin hyvin heitä kohdanneet vääryydet, eivätkä halua niitä siksi enää muistella”, heidän lapsenlapsensa tarvitsevat tätä tietoa ymmärtääkseen inkeriläisyyden.

Menneiden muisteleminen ja historian tapahtumien kaivelu ei kuitenkaan sellaisenaan riitä säilyttämään kulttuuria, ei ainakaan inkeriläisyyden kaltaista, kuitenkin melko pientä ja hajalleen siroteltua kulttuuria. Jotta inkeriläisyys ja sen kulttuuriperintö säilyisivät sukupolven vaihtuessa, olisi inkeriläisten itsensä pidettävä se elossa. Sen sijaan, että keskitytään miettimään sitä, kuka on ”alkuperäinen” ja ”oikea” inkeriläinen, mikä hänen ensisijainen äidinkielensä on ja mikä erottaa itsensä inkeriläisiksi tuntevat ihmiset toisistaan, pitäisi mielestäni keskittyä katsomaan meitä yhdistäviä asioita. Totta kai me olemme keskenämme erilaisia. Niinhän me kaikki olemme. Eroja olennaisimpia ovat yhtäläisyydet eli yhteinen kulttuuri- ja kansantuntomme; eräänlainen sisäinen ymmärrys omasta inkeriläisyydestä.

Inkeriläisten viesti on pieni lehti, jolla ei ole yhtään kokopäiväistä palkattua työntekijää. Päätoimittajan ja toimitussihteerin ohella toimittajina toimivat lehden tilaajakunta ja muut asiastamme kiinnostuneet. Näin ollen, jos koette jonkun asian kirjoittamisen arvoiseksi tai muutoin tärkeäksi, lähettäkää juttuehdotuksenne, tekstinne tms. lehteen. Kertokaa ja kuvailkaa meille inkeriläistä kulttuurianne, tapahtumia, kokemuksia, retkiä, muistoja jne. Tehkää lehdestämme sekä inkeriläisten menneisyyttä että nykypäivää käsittelevä julkaisu.

Inkeriläisten viesti on viesti inkeriläisiltä. Lehti on siis sellainen kuin me sen siitä yhdessä teemme!!

Kesäisin terveisin
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

Keisarillisena ajokoirana

Muistikuva vuoden 1910 tienoilta,
Aapo Ihon muistelmista

Hietamäen seurakunta muodosti myös siviilihallinnollisen kunta-alueen, *volostin*, jonka pienempiä osia olivat kyläryhmät eli *obsestvat*. Kunnan päämies oli *starssina* ja kyläryhmän päällikkö *staarosta*. Näiden virkamiesten lisäksi joka kylässä oli oma kymmenniekkansa. Minun kotikyläni kuului *Sunkuran obsestvaan*. Tällainen oli tsaarinaikainen maaseutuhallinto-organisaatio. Volostia laajempi oli *Semstvo*-niminen keskus ja siitä ylöspäin *gubernija*, ts. lääni. Sunkuran viranomaiset olivat vuokranneet keisarilliselle metsästysseurueelle metsäalueen pitkähköksi aikaa ja sitoutuneet toimittamaan metsästyksessä tarvittava ajomiehistö kunnan alueelta. Käytäntö oli sellainen, että saatuaan tiedon jahdista ja tarvittavien ajomiesten määrästä, starssina antoi määräyksen staarostoille ja nämä taas alaisilleen kymmenniekoille. Vaikka elettiin aivan pääkaupungin tuntumassa, niin postin kulku maaseudulle oli aivan retuperällä. Niinpä nämäkin määräykset, *poveskat*, toimitettiin perille nyrkkipostissa. Saatuaan määräyksen kymmenniekka tutki senvuotisen *pirkan* merkintöjä ja toimitti jahtikäskyn. Pirkka oli noin puolen metrin mittainen, kuusikanttinen sauva, johon oli kullekin talolle merkitty oma paikkansa ja työvelvoitteet ja suoritukset. Merkinnät oli tehty pirkkaan mies- ja viivamerkinnöin. Sauvasta kävi ilmi keille ajomiesvuoro kulloinkin lankesi.

Tuollainen määräys tuli eräänä syysaamuna meillekin: kaksi miestä asialle! Ja niin me saimme velimiehen kanssa ottaa jahtiin määrätty kyytihevonen mukaan ja lähteä tuohon koiran virkaan. Lähdimme aamuvarhain ja saimme mukaan kolme kaveria. Kokoonnuimme Poveskassa ilmoitettuun paikkaan jo aamuhämärissä ja ajomiehet jaettiin ryhmiin. Virkapukuiset riistanvartijat johtivat meidät ajon lähtöpaikalle. Huomasimme mennessämme ampumalinjat, joihin oli sopivin välein asetettu numeroituja keppejä, joille metsästäjät asettuivat ampumavalmiuteen. Me, ajokoirat, saimme edetä harvahkossa ketjussa tiheän näreikön läpi kohti ampumalinjoja. Tavoitteena oli fasaanien joukkomurha… Kauan ei tarvinnut odottaa, kun alkoi jo kuulua pauketta. Etenimme verkkaisesti ja lihaviksi ruokittuja lintuja pyrähteli jaloistamme kohti kuolemaansa. Aseenkantajat huomauttelivat ampujille, jos kana oli vaarassa, sillä tarkoitus oli saalistaa yksinomaan kukkoja…

Lähestyimme hiljakseen ampujia. Metsän harvemmista paikoista saattoi jo nähdä haulikoitaan ylös sojottelevia

metsämiehiä. Pian oltiin aivan linjan lähellä ja nähtiin, kuinka lintuja tipahteli. Tiesimme itsensä Hänen Majesteettinsa Nikolai II:n, olevan asialla. Kuinka ollakaan lähestyessäni linjaa, huomasin osuvani juuri hänen kohdalleen. Olin usein nähnyt hänen ajavan ohi, milloin kesäisillä manöövereillä milloin huviajelulla, mutta en ollut koskaan nähnyt häntä seisoskelemassa haulikko kädessä. Hän ei kiinnittänyt mitään huomiota meihin ajokoiran tehtäviä suorittaviin. Hän keskittyi pudottelemaan fasaaneja valmiiksi ladatulla aseellaan. Hivuttauduin vaivihkaa niin lähelle häntä, että sain noukittua taskuuni muutaman haulikon hylsyn siitä merkkipaalun vierestä. Hänen Majesteettinsa sai linnut alas. Ei se näyttänyt sen kummemmalta! Hieman loitommalla huomasin ”Pitkäksi Mikoksi” kutsutun miehen. Jotain läheistä sukua tämä oli keisarille ja teki historiaakin keisarivallan loppuvaiheissa, Puolan rintamalla. Hetken päästä komennettiin uuteen hyökkäykseen ja kuolema niitti saalista seuraavallakin ampumalinjalla. Iltapäivällä, puoli kolmen maissa leikki lopetettiin ja meidät ”maksettiin ulos”. Saimme ruplan palkkaa miestä kohden ja ajoimme takaisin kotiin. ➊

MUUT LEHDET

Suomen siirtolaiset saavat oman parlamentin keväällä 2011

Siirtolaiset saavat ensi keväänä äänestää omaan parlamenttiin 50 edustajaa. Äänioikeutettuja ovat vähintään kaksi vuotta Suomessa asuneet yli 18-vuotiaat ensimmäisen tai toisen sukupolven siirtolaiset eli ulkomaalaiset, ulkomailla syntyneet Suomen kansalaiset ja maahanmuuttajien täysi-ikäiset lapset. Äänioikeutettuja on noin 200 000. Samoilla ehdoilla pääsee myös ehdokkaaksi.

Idean isä, Alexis Kouros, halusi perustaa poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumattoman elimen, jonka mielipidettä on vaikeampi sivuuttaa kuin yksittäisen maahanmuuttajan.

Tarkoitus ei ole luoda rinnakkaista mallia Suomen eduskunnalle, vaan parlamentti pyrkii vahvistamaan siirtolaisten sopeutumista suomalaiseen yhteiskuntaan, Kouros toteaa siirtolaisten olevan usein turhautuneita. Parlamentti purkaa tätä turhautuneisuutta antamalla keinon vaikuttaa omaan asemaan.

HS 18.06.2010

Ulkosuomalaisten parlamentti on toiminut jo 1990-luvun lopulta alkaen ja inkeriläisillä on siinä vahva jalansijansa, kuten Wladimir Kokko kertoo Uutisia Inkeristä -artikkelissaan. ➊

Ilmoittajille

Jotta tapahtumakalenteriin toivotut järjestöjen ilmoitukset ehtisivät painoon, tulee ne lähettää toimitussihteerille, postitusmuodosta riippumatta, siten, että ne ovat perillä viimeistään lehden kakkossivulla ilmoitettuna aineiston vastaanottopäivänä.

Turun seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Bessede-hetket jatkuvat *Palvelupisteessä* joka kuukauden 1. ja 3. perjantai klo 13.00 Irma Kapasen vetäminä. Tervetuloa viettämään teehetkeä vapaan keskustelun merkeissä.
Hallitus kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina klo 16.30 *Palvelupisteessä*, Uudenmaankatu 1. Jos teillä on asioita, joita haluaisitte hallituksen käsittelevän, ottakaa yhteyttä hallituksen jäseniin tai Palvelupisteeseen.

Hyvinkään Inkeri-kerhon tapahtumia

Tiedustelut Irja Pelkonen,
inkerikerho@gmail.com tai
puh. 040 550 5712

Lahden seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Vuoden 2010 toiminta
Kerhoillat joka kuukauden toinen maanantai alkaen klo 15.00 *Lutherin kirkko, Vuorikatu 37*

- **1.–31.8.20010** Inkeri-näyttely kirjastossa, *Kirkkokatu 31, Lahti*
- **13.9.2010** kerhoilta
- **11.10.2010** syyskokous
- **8.11.2010** kerhoilta
- **5.12.2010** joulumatka Kangasalalle

Kerhoilloista ja kokouksista tiedusteluihin vastaa Maria Lahti, p. 0400 841 741

Seukot

Tiedustelut: Pirkko Huurto
puh. (09) 783 391 tai 0400 748 318

Inkerikoti
Karjalatalo
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki

Helsingin seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Tiedustelut Toivo Tupin
p. 040 578 3894
Kuukausikokoukset vuodelle 2010

Syksy/Talvi
- Su **26.9.** klo 14.00 Kuukausikokous

- Su **31.10.** klo 14.00 Kuukausikokous
- Su **28.11.** klo 14.00 Joulujuhla Karjalatalolla, Juhlasali, 2. Krs.

Kuukausikokoukset pidetään osoitteessa:
Inkerikoti
Karjalatalo
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki

Inkerikeskuksen tapahtumia

www.inkerikeskus.fi
Inkerikeskus ry.
Hämeentie 103 A
00550 Helsinki

Inkerin kulttuuriseuran tapahtumia

Yhteystiedot ja tiedustelut:
Inkerin Kulttuuriseura ry.
Wallininkatu 7, 00530 Helsinki
p. (09)2733 225 klo 10–16.00
Sähköposti:
posti@inkeri.com/toimisto@inkeri.com

Testamentin tekijä

Inkeriläisten sivistyssäätiö tukee mahdollisuuksiensa mukaan mm. inkeriläisten nuorten opiskelua.

Jos haluat jälkisäädökselläsi tukea inkeriläisten asiaa, ottaa säätiö vastaan testamentteja ja lahjoituksia.

Yhteydenotot säätiön hallituksen osoitteella
Inkeriläisten sivistyssäätiö
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
tai puheenjohtaja Toivo Iho
puh. 050 505 2335

LEVITÄ INKERI-TIETOA

SAATAVANA INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖSTÄ
Annikki Kelo
p. 045 2612 342

- ***Kirjallisuutta***

Gild, Leonid
Inkerinsuomalaisten kohtalo 20 €

Häkkinen, Juho
Siihen maahan, jonka minä sinulle osoitan, I-II, 15 €

Kalevalaseuran vsk. 69–70
Inkerin teillä, 11,50 €
Maria Luukan laulut ja loitsut, 6,50 €

Krifors, Lars
Oli onnistuttava, 15 €

Kuivanen, Lilja (toim.)
Inkerin vuotuisjuhlat 2003, 20 €

Nevalainen, Pekka
Inkeriläinen siirtoväki 1940-luvulla, 25 €

Nevalainen, Pekka & Sihvo, Hannes (toim.)
Inkeri – historia, kansa, kulttuuri, 50,50 €

Nokkala, Tapani
Paavo Räikkönen Inkerin mies, 25 €

Ojala, Ella
Pitkä kotimatka, 14 €
Pelastunut albumi, 22 €
Ensimmäinen kevät, 16 €
Sananlaskuja ja tarinoita, 8 €

Pelkonen, Hannu
Voihan Venäjä, 25 €

Pettinen, Albert
Lauluja koululaisille, 4 €
Lauluja sekakuorolle, 6 €

Pärnänen, E.
Antti Kivekäs I-II, 9 €

Ripatti, Maria
Elämä yhden kortin varassa, 16,50 €

Santtu, Lauri
Murrejuttuja, 2,50 €

Saressalo, Lassi
Inkeri, 3,5 €

Savolainen, Aatu
Suomalainen sissisodassa, 15 €

Savolainen, Mikko
Inkerinmaa, 33,50 €

Seppänen, Heikki
Etelän tien kulkija – Vilho Helanen, 25 €

Sihvo, Jouko
Inkerin kansan 60 kohtalonvuotta, 24 €

Sihvo, Jouko (toim.)
Inkerinsuomalaisten kohtalo, 20 €

Störgren, Aleksander
Mutkainen tie vapauteen, 10 €

Suominen, Hellin
Mooses Putron elämäkerta, 2,50 €

Survo, Arvo
Itku Inkerille, 17 €
Sveriges ingermanländarnas historia, 24 €

Tuukkanen, Saimi
Elämäni helminauha, 5 €

- ***Äänilevyjä***

Inkerikuoro
Minä tyttö, CD 10 €
Nouse Inkeri, äänilevy 2,50 €

Survo, Arvo
kasetti Omall maall, 9 €

- ***Karttoja***

Inkerin kartta
v. 1933, 12 €

Inkerin kartta
v. 1992, 10 €

Kylä- ja tiekartta, €
Keski-Inkeri v. 1993, 10 €

- ***Liput***

Inkerin pöytälippu
(satiinia) +
salko marmorijalustalla 18,50 €

Inkerin pöytälippu
(polyesteria) +
salko marmorialustalla 15 €

Inkerin pöytälippu
(satiinia), 10 €

Inkerin pöytälippu
(polyesteria), 8 €

- ***Adressi***

Surunvalitteluun, 7 €

SAATAVANA INKERIN KULTTUURISEURASTA
Puh. 09-2733 225

Flink, Toivo & Mäkilä, Eeva
Inkerin lasten oppikirja, 5 €

Kalevala
Suomeksi ja venäjäksi.
Käännös Hiiri, A. & Kiuru, E. 20 €

Miettinen & Uusma
Inkerin satulipas, 17 €

Miettinen, Helena
Kohtalontie. Kertomus inkeriläisen opettajan elämäntaipaleesta Inkerinmaalta Ruotsiin ja paluusta Neuvostoliittoon, 5 €

Miettinen & Joganson
Petettyjen toiveiden maa.
Arator. 15 €

Monahof, Ania
Kärsimyksen pyhät kyyneleet, 13 €

Pärnänen, E.
Antti Kivekäs I-II, 5 €

Sava, Inkeri & Miettinen, Helena
Liljan kuva kutsuu, 15 €

- ***Inkeriläistä kansanmusiikkia***

Röntyskät
Piirileikkilauluja Inkerinmaalta, 7,50 €

Vuotilainen, Paavo
Runoja, 12 €

Vainikka & Miettinen
Iloinen Inkeri, 15 €

Suur-synty kiesus
Korpikansan Survon Arvon kertomana, 28 €

INKERILÄISTEN VIESTI

7
2010

TÄSSÄ NUMEROSSA:

Kansikuva: Yöpakkasien keskellä kukkivat Marketat muistuttavat vielä menneestä kesästä.

Numero 8/2010 ilmestyy viikolla 51. Aineisto toimitukselle 26.11. mennessä.
Numero 1/2011 ilmestyy viikolla 5. Aineisto toimitukselle 7.1 mennessä.

INKERILÄISTEN VIESTI

JULKAISIJA
Suomen Inkeri-liitto ry.
Puheenjohtaja Toivo Flink
toivo.flink@kolumbus.fi

TOIMISTO
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut, tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki

Puh 045 2612 342
Annikki Kelo
Sampo 800012-306364
Nordea 101030-1085026

ILMOITUKSET/€
1/1 sivu 250€, ½ sivu 135€, ¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17€
Kiitos- ym. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2010
30 € kotimaahan ja Ruotsiin,
36 € (360kr) muualle

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA
(Hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev. 6
SE-438 35 Landvetter
Puh. 031-916 602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 17 38 88-9

SIVISTYSSÄÄTIÖ
Hallituksen pj. Toivo Iho
Bredantie 6 D 18
02700 Kauniainen
Puh. 050 505 2335
OP 578038-20031499

LEHDEN TOIMITUS
Päätoimittaja
Toivo Flink
Toimitussihteeri
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

TOIMITUKSEN OSOITE
Renkkelintie 28
40950 Muurame
Puh. 050 599 6773
(ark. 9–17.00)

Huom!
Tilausta koskevat yhteydenotot Suomen Inkeri-liitto ry:n toimistoon, kuten mainittu edellä.

INTERNET
http://www.inkeriliitto.fi

SÄHKÖPOSTI
inkerinviesti@suomi24.fi

PAINOPAIKKA
Vammalan Kirjapaino Oy,
Sastamala

Lehti ilmestyy kuudesti vuodessa
Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä

ISSN 1236-9586

PÄÄKIRJOITUS

Vaikenemisen muuri on murtumassa

Toivo Flink

Olen saanut tilaisuuden lukea lokakuun alussa 2010 ilmestyneen Reijo Rautajoen romaanin *Vaietut*. Veikko Lavi lauloi aikoinaan, että jokainen ihminen on laulun arvoinen. Monessa tapauksessa ihminen on myös kirjan arvoinen. Kun tämä ihminen on oma äiti, sanomalla on erityistä merkitystä. Romaani on surunvoittoinen laulu inkerinsuomalaisen lahjakkaan naisen pitkästä elämänkaaresta. Se alkaa vuoden 1917 tapahtumista Inkerinmaalla. Se nousee talonpoikien pakkokollektivisoinnin ja karkotusten kukkulalle huipentuen saksalaisen miehityksen ja sodanaikaiseen muuttoon Suomeen.

Teoksen alkusivuilla lukija kohtaa palvelutalossa elämänsä ehtoon yksinäisiä päiviä viettävän Katrinan. Hänen poikansa piipahtaa katsomaan äitiääni, mutta kiire patistaa tämän poistumaan. Katrinan pojalla ei ole ollut aikaa ja halua syventyä äitinsä elämänvaiheisiin. Toisaalta äitikään ei ole ollut halukas ja valmis avautumaan. Ympyrä on jälleen kerran sulkeutumassa, ja yksi romaanin arvoinen ihminen on viemässä mukanaan kokemuksiaan, tietoaan ja elämäviisauttaan. Kaipaako niitä kukaan?

Kyllä kaipaa! Onneksi Reijo Rautajoen tapauksessa tilanne oli täysin toinen. Hänen kirjansa perustuu hänen äitinsä elämän tositapahtumiin, joita tämä on jaksanut kertoa pojalleen. Täytyy nostaa hattua myös tekijälle: poika jaksoi kuunnella äitinsä tarinoita, herkistyi oivaltamaan niiden merkitystä ja painoi kuulemaansa mieleen. Eikä tässä kaikki. Kirjoittaja on selvitellyt kuulemiensa tapahtumien ja henkilöiden taustoja arkistoasiakirjoista ja varmistanut niiden paikkansapitävyyden.

Romaanista on tullut kypsä ja eheä kokonaisuus. Myös kirjoittaja on kypsässä iässä, ja sillä on merkitystä. Kieli on sujuvaa, joskin pidättyväistä, mikä kuuluu suomalaiseen luonteeseen. Päähenkilön Katrina Tahvanan kasvaminen kansansa sivistyneistöä edustavan, siis itsenäisesti ajattelevan yksilön mittaan, sisältää dramaattisuutta kylliksi ilman juonellisia tehosteita.

Reijo Rautajoki on romaanillaan tehnyt miehen työn. Hän on siirtänyt tietoa äidinpuoleisesta suvusta sukulaistensa lisäksi laajemmalle lukijakunnalle. Reijo Rautajoki on tehnyt romaanillaan miehen työn toisessakin mielessä. Hän on avoimesti tunnustanut olevansa inkerinsuomalaisen äidin vesa, ja antaa tunnustusta näille sukujuurilleen, mikä ei tämänkään päivän Suomessa ole mikään itsestään selvyys. Se vaatii kansalaisrohkeutta. Reijo Rautajoki on romaanillaan osoittanut olevansa kunnioituksen arvoinen. Kirjallaan hän on murtanut vaikenemisen muuria, jonka takana Inkerin suomalaiset ovat yhä Suomesta katsottuna.

Samoja ajatuksia on herättänyt äskeinen Rakvereen-matkani, kun vierailin

paikallisessa inkeriläisyhdistyksessä lokakuun alussa. Ei Virossakaan juuri tunneta inkerinsuomalaisten elämänvaiheita, vaikka Viro oli tukemassa inkeriläispakolaisten itsenäistymispyrkimyksiä ennen Tarton rauhan solmimista vuona 1920. Yhtä vähän tiedetään inkerinsuomalaisten kyydityksistä Virosta 1940-luvun lopulla.

Tunteet nousivat pintaan ja silmät kostuivat, kun kuuntelin tilaisuudessa ikäihmisten, ymmärrettävistä syistä lähinnä naisten tunnustuksia. Tulin ajatelleeksi, että he ovat, kuten ennenkin, sukupolvensa tiedon välittäjän roolissa. Tekisi mieli uskoa, että nuoremmasta polvesta löytyy heidän kokemuksiensa tallentajia.

Valokuvia kannattaa vaalia

Jatkoa viime numerossa alkaneeseen valokuvan olemusta koskevaan sarjaan.

Martti Kupiainen,
paperikonservaattori ja valokuvaaja

Mikrohistoria on historiantutkimusta, jossa tutkitaan arkielämän tapahtumia tavallisen ihmisen näkökulmasta. Mielenkiinnon kohteena ovat laajojen kokonaisuuksien ja suurmiesten sijaan ”pienet” ihmiset ja heidän kokemuksensa arjen tapahtumista tai ilmiöistä. Mikrohistorioitsijan näkökulmasta yksityisen ihmisen tai pienten ihmisryhmien historia on merkityksellistä, ei vain heille itselleen, vaan myös yleisemmin.

Kotien kätköissä, komeroissa ja ullakoilla on paljon erilaisia aineistoja, jotka voivat kiinnostaa mikrohistorioitsijaa. Näitä voivat olla esimerkiksi kirjeet, päiväkirjat, muistelmat ja valokuvat. Kirjeet ja päiväkirjat säilyttävät sisältönsä kohtuullisen hyvin tavallisissa kotiolosuhteissa, mutta valokuvien säilyminen tuntuu olevan joskus onnen kauppaa. Ne ovat herkemmin tuhoutuvia, joten niiden säilyttämiseen kannattaa kiinnittää erityistä huomiota.

Kaikille meille on tuttua vanhojen värivalokuvien haalistuminen ja muuttuminen ruskean ja punaisen sävyisiksi. Tämä johtuu pääasiassa värivalokuvien huonosta laadusta 1970-luvun alussa. Tuohon aikaan värivalokuvaus yleistyi, mutta tekniikka ei ollut kaikilla valmistajilla vielä niin kehittynyttä, että kuvat olisivat säilyneet hyvin. Mustavalkoiset valokuvat vaikuttavat paremmin säilyviltä. Joskus vanhoja valokuvia voi löytyä jopa ullakolta seinien sahanpurueristeistä, mutta tällaiset onnenkantamoiset ovat poikkeustapauksia. Myös mustavalkoiset valokuvat haalistuvat ja kauhtuvat huonoissa olosuhteissa. Tässä artikkelissa esitellään erilaisia keinoja, joilla valokuvien säilymistä voidaan edesauttaa, jotta niistä olisi iloa ja hyötyä niin seuraaville sukupolville, kuin tutkijoillekin.

Valokuvat syntyvät nimensä mukaisesti valon vaikutuksesta. Ikävä kyllä, ne myös tuhoutuvat samasta syystä. Liial-

linen valo haalistaa. Jos valokuvia halutaan pitää esillä, ne kannattaisi sijoittaa niin, että suora auringonvalo ei pääse paistamaan niihin. Parasta olisi kuitenkin säilyttää valokuvia pimeässä ja ottaa ne esille vain silloin kuin niitä katsellaan. Kehyksiin kiinnitetyt valokuvat voisi sijoittaa asunnon hämärämmille seinille. Suora auringonvalo voi sisältää niin paljon valo- ja lämpöenergiaa eri päivän- ja vuodenaikoina, että valokuvat ennen pitkää haalistuvat.

Olosuhteiden raju vaihtelu on valokuville vaarallista. Voimakkaasti muuttuva lämpötila tai kosteus nopeuttaa haalistumista ja kellastumista. Seinällä tai kaapin päälle sijoitettu valokuva voi joutua alttiiksi voimakkaasti vaihteleville olosuhteille, valolle ja lämmölle ja toisaalta tuuletusikkunasta puhaltavalle kylmälle ja kostealle. Jos valokuvia haluaa pitää esille, arvokkaimmista voisi teettää valokuvaliikkeessä kopion ja säilyttää alkuperäistä jossain piilossa. Nykytekniikalla kopioista voidaan tehdä niin paljon alkuperäistä muistuttava, että eroa ei helposti huomaa. Jos kopio tehdään, alkuperäinen kannattaa aina säilyttää tallessa, vaikka se olisi jo haalistunutkin.

Liiallinen kosteus ja liiallinen kuivuus ovat siis haitallisia valokuville. Paperivalokuvien ja negatiivien pinnalla on emulsiokerros, jossa kuvan muodostavat hiukkaset ovat. Tämä emulsio on yleisimmin tehty gelatiinista. Se on eläinten luista ja nahkasta keittämällä valmistettua liivatetta. Orgaanisena aineena se voi homehtua liian kosteassa ja toisaalta kuivua kippuralle ja halkeilla liian kuivassa. Suomen olosuhteissa asuinhuoneistojen kosteus voi laskea talvella jopa alle 20 suhteellisen kosteusprosentin, joka on liian kuivaa vanhoille kuville. Jos valokuvat tai valokuva-albumit olisivat esimerkiksi komerossa, tai jossain laatikossa avohyllyn sijaan, ne eivät ehkä ehtisi kuivua talven kuivimpaan aikaan liikaa. Katselun jälkeen ne kannattaa palauttaa heti säilytyspaikkaan.

Tulipalon jälkeen jäljennöskuvattu valokuva.

Väri- ja mustavalkoisten paperikuvien ja negatiivien säilytysmateriaalit, albumit ja suojakuoret, vaikuttavat myös kuvien säilyvyyteen. Joskus huomataan, että osa 1970-luvun alun värivalokuvista on säilynyt paremmin, vaikka ne olisivat samasta valmistuserästä, kuin huonosti säilyneetkin. Tähän voi olla syynä se, että niitä ei ole otettu esille ollenkaan, vaan ne ovat saaneet olla pimeässä ja suhteellisen muuttumattomissa olosuhteissa. Ehkä ne ovat olleet kuvan ottajan mielestä epäonnistuneita ja ne on jätetty lojumaan laatikon pohjalle. Siellä ne ovat olleet tiiviisti toisiaan vasten ja haalistuneet ehkä vain reunoista. Reunojen haalistuminen johtuu

esimerkiksi siitä, että näiden valokuvien ympärillä on ollut pakkausmateriaaleista tai säilytyslaatikosta haihtuvia haitallisia aineita, jotka ovat päässeet vaikuttamaan ainoastaan kuvapinkan reunoilla.

Värivalokuvien yleistyttyä yleistyivät myös muoviset valokuva-albumit ja muoviset valokuvien säilytysmateriaalit. Useimmiten näissä on käytetty muovin pehmennysaineita, jotka ovat valokuville haitallisia. Valokuva-albumeiden muovisten välilehtien liima on myös voinut aiheuttaa haalistumista. Samoin albumin valmistusmateriaalina käytetty pahvi on voinut olla valokuville liian hapanta tai epäpuhdasta sisältäen haitallisia haihtuvia aineita.

Kaikki materiaalit ja aineet, jotka ovat kosketuksissa valokuviin voivat olla - tai voivat olla olematta haitallisia. Mistä sitten tietää milloin valokuvat ovat vaarassa? Ikävä kyllä valokuvien säilytykseen tarkoitettujen tarvikkeiden turvallisuutta ei voi silmämääräisesti arvioida. Kun hankkii uusia valokuva-albumeita tai säilytyslaatikoita, kannattaa pyytää apua esimerkiksi valokuvaliikkeestä tai hyvin varustetusta kirjakaupasta. Valokuva-albumien pitäisi olla valmistettu happovapaasta, erityisesti valokuvia varten valmistetusta ja niille turvallisesta pahvista tai kartongista. Valokuvat kannattaa kiinnittää albumiin erityisesti tätä tarkoitusta varten valmistetuilla valokuvakulmilla. Valokuvien liimaaminen taustastaan ei ole suositeltavaa. Valokuvien taustapuolelle ei saisi myöskään kirjoittaa tavallisella tussilla tai mustekynällä. Jos taustaan merkitseminen on välttämätöntä, pitäisi käyttää tätä varten valmistettua kynää (tai lyijykynää, jos se tarttuu). Merkintä kannattaa tehdä varovasti valokuvan taakse reunaan, jotta kuvapuolen pinta ei vaurioituisi. Jos näyttää siltä, että albumiin kiinnitetyt valokuvat alkavat haalistua, ne kannattaisi siirtää parempilaatuisiin albumeihin.

Valokuvat voivat vaurioitua myös niitä käsiteltäessä. Likaiset tai kosteat sormet jättävät jälkiä valokuvan pintaan. Kuva-alan koskettamista pitäisi siis yrittää välttää. Jos vanhat valokuvat alkavat olla huonossa kunnossa, ne voi jäljennyttää valokuvausliikkeessä. Alkuperäiset arvokkaat valokuvat voi laittaa parempaan talteen ja näyttää vieraille vain kopioita. Taittuneita tai murtuneita kuvia ei saisi yrittää korjata teipeillä tai liimalla. Niissäkin on usein valokuville haitallisia aineita.

Kotialbumit voivat sisältää paljon kiinnostavaa tietoa, joten niitä kannattaa vaalia. Valokuviin tallentuu usein myös jotain sellaista, jota kuvaushetkellä ei huomattu; osa kylämaisemaa, yksityiskohtia rakennuksista ja muita mielenkiintoisia seikkoja. Olisi tärkeää tallentaa tietoja kuvien yhteyteen myös niissä esiintyvistä henkilöistä, kuvauspaikoista ja -jasta. Ilman niitä tallennetut hetket voivat jäädä vaille merkitystä ja ansaitsemaansa paikkaa historian virrassa.

Joskus valokuvat voivat joutua hyvinkin äärimmäisiin olosuhteisiin. Oheinen valokuva on pelastettu tulipalosta. Se on vaurioitunut kuumuuden, savun ja höyrystyneen sammutusveden vaikutuksesta. Se on jäljennöskuvattu heti tulipalon jälkeen, jotta kuvan informaatio – tai se mitä siitä on jäljellä – saataisiin tallennettua. Kuumuus, kosteus ja erilaiset haihtuvat kaasut ovat valokuville kohtalokkaita, niin suurina, kuin pieninäkin annoksina. ➊

Helsingin seudun Inkeri-seuran syysterveiset

Anitta Iline

Terveisiä Helsingin seudun Inkeri-seurasta. Hellekesä on takana, kesäjuhlat sekä kesälomat ovat pidetty ja nyt jatketaan matkamme kohti syksyä. Syksy on mielestäni vuoden paras aika, koska luonto on silloin kauniimmillaan!

Takanani on pari reissua, joista ovat jääneet hyvät muistot, jotka haluaisin jakaa kanssanne. Ensimmäinen matkani suuntasi kohti Inkeriä, Jalkkala-kylään, jossa pidettiin suomalais-ugrilaisten kansojen festivaali. Tapahtumassa oli mukana edustajat Komista, Tveristä, Karjalasta, Suomesta sekä Pietarista ja sen lähiöstä. Lämmin, kotoisa tunnelma vallitsi festivaalilla. Sain nauttia kauniista lauluista, elävistä tanssiesityksestä, hyvistä leivonnaisista ja iloisesta seurasta! Mieluisinta oli nähdä Sestroretskin Inkeri-liiton lasten laulu- ja tanssiryhmän "Svetljachki", joka esitti kauniisti ja elävästi inkeriläisiä ja suomalaisia lauluja ja tansseja. Oli kiva myös tutustua ihmisiin, jotka, samoin kuin minä, haluavat säilyttää oman kulttuurinsa ja perinteensä. Oli mukavaa vaihtaa heidän kanssaan muutama sana tulevaisuuden suunnitelmista.

Parin viikon kuluttua festivaalin jälkeen sain osallistua Pietarissa toimivan, Komin lähetystön järjestämään videokonferenssiin, jonka keskusteluaiheena oli yhteistyön näkökanta Komin, Pietarin sekä sen lähiön suomalais-ugrilaisten kansojen välillä. Osallistujilla oli paljon kerrottavaa ja esitettävää. Konferenssissa keskusteltiin suomalais-ugrilaiskansojen perinteen, kulttuurin ja kielten säilyttämisestä ja kehittämisestä. Tärkeintä oli, että konferenssin avulla ihmiset eri puolilta maailmaa, saivat osallistua keskusteluun, jossa löydettiin paljon yhteisiä ongelmia, mutta myös ehdotuksia niiden ratkaisemiseen. Tämän lisäksi löytyi paljon yhteistyökumppaneita. Jatkossa Pietarissa toimiva Komin lähetystö lupasi järjestää vastaavanlaisia videokonferenssejä teemoittain, mikä mielestäni on hyvä ajatus, koska kaksi tuntia aikaa ei riittänyt laajan asiaan käsittelyyn.

Mitähän syksy tuo tullessaan?

Lokakuussa seuramme osallistuu Venäjällä toimivan Nuori Karjala-organisaation järjestämään nelipäiväiseen seminaariin Petroskoissa. Seminaarin teemana ovat baltialais-suomalaisten kansojen musiikkisoittimet: perinteet ja nykyaika. Lisäksi 22. lokakuuta osallistumme Helsingissä järjestettävään kansainväliseen seminaariin, joka pidetään suomalais-ugrilaisten kansojen nuorten liiton 20 v. juhlan kunniaksi.

Muuta seuramme syksyistä ja talvista toimintaa ovat mm. Inkirin Soikkolassa, Viistinän kylässä syntyneen paimensoittajan, soitinrakentajan ja muusikon Teppo Revon elämästä kertova konsertti ja Karjalatalolla pidettävä joulujuhla lauluineen, leikkeineen ja esiintymisineen. Näistä tarkemmin Inkeriläisten viestin tapahtumakalenterissa.

Toivotamme kaikkia lämpimästi tervetulleeksi ja oikein hyvää syksyn jatkoa
Helsingin seudun Inkeri-seura ry

”Meikäläiset” inkerinsuomalaiset

Sanna Leskinen

Muistan, kuinka lapsena minulle kerrottiin isoisän olevan kotoisin Inkerinmaalta, Venjoelta. Olin kovin pettynyt kun en kartasta löytänyt kumpaakaan. Ihmettelin missä ihmeessä se Inkeri oikein on. Jos en myöhemmin olisi lähtenyt lukemaan historiaa yliopistoon ja sen takia löytänyt isoisäni tarinoinnista suvun erityislaatuisia juuria, en todennäköisesti edelleenkään tietäisi inkeriläisyydestä sen enempää.

Isoisäni tuli Suomeen perheensä kanssa 1940-luvun siirroissa ja jäi tänne. Kysyttäessä kumpaa hän on inkeriläinen vai suomalainen, vastaus on topakka: suomalainen. Äitini kieltäytyi aluksi edes keskustelemasta sukujuuriinsa liittyvistä asioista, vedoten siihen, että häntä oli koulussa ryssitelty eikä hän halua puhua niistä asioista. Niinpä minä, kolmannen sukupolven edustaja palasin itse asiaan ottamaan selvää juuristani. Minun tuntemani inkeriläisyys on vaikenemisen ja valtaväestöön sulautumisen kulttuuria. Ymmärrettävistä syistä Suomeen jääneille inkeriläisille jäi pelko pakkopalautuksesta Neuvostoliittoon ja omasta taustasta vaiettiin neuvostoaikaisten vainojen ja sodan jälkeen kiinni jäämisen pelon takia visusti. Heidän lapsensa oppivat olemaan puhumatta asiasta. Opiskeltuani Inkerin historiaa, olen pikkuhiljaa tullut kaivaneeksi omia juuriani esiin. Väitöskirjan alkuvaiheessa huomaankin olevani nyt itse sen kysymyksen äärellä, mitä niillä teen.

Meikäläiset, historiikki Tarton inkerinsuomalaisista, kääntää esiin sivun inkeriläisyydestä, josta minulla ei ole tähän asti ollut juuri minkäänlaista käsitystä. Se kertoo Viron inkerinsuomalaisten julistautumisesta omaksi etniseksi ryhmäkseen aikana, jolloin muuttunut ilmapiiri antoi mahdollisuuden tulla ulos kuoresta ja kuulua rohkeasti etniseen vähemmistöön. Suomessa inkeriläisistä oli ollut hyvin vähän puhetta, mutta presidentti Koivistolta ja Holkerin hallitukselta ei puuttunut ymmärtämystä ja hyväksyntää Viron inkerinsuomalaisten vetoomukselle lähemmästä yhteistyöstä sukulaiskansan kanssa.

Meikäläiset saa miettimään millainen on ollut tilanne Suomeen jääneiden inkeriläisten keskuudessa. Voiko Viron inkeriläisistä ottaa mallia vai voiko näillä kahdella samaan etniseen ryhmään kuuluvalla osapuolella olla niin erilainen, yhteistyön esteen muodostava sotavuosien historia? Ovatko paluumuuttajat tuoneet uusia yhteisöllisyyden tuulia ja toimintamalleja naapurimaista? Onneksi Suomestakin löytyy aktiivisia toimijoita inkeriläisen kulttuurin saralla pitämään yllä inkeriläistä identiteettiä.

Omat kokemukseni kertovat vaikenemisesta, mutta kuinka kauan se jatkuu? On surullista ajatella, että osa suomalais-

ta historiaa inkerinsuomalaisten osalta unohtuu sen takia, ettei ”ulkopuolisten” kanssa tule puheeksi oma tausta ja erilaiset sukujuuret. Onko Suomen inkerinsuomalaisten yhteisöllisyys osittain sitä, että jos satutaan vahingossa huomaamaan että kuulutaan samaan etniseen vähemmistöön, sovitaan, ettei kerrota siitä ”ulkopuolisille”? Toivottavasti olen väärässä. Kaikkien kuuluisi voida olla avoimesti ylpeitä omista sukujuuristaan.

Monipuoliseen (ja kaksikieliseen) historiikkiin ovat kirjoittajina oman panoksensa tuoneet toiminnan keskiössä olleet henkilöt. Inkerinsuomalaisten seuran puheenjohtajana toiminut Anatoli Schultz kirjoittaa inkerinsuomalaisten oman kulttuuritoimen alkamisesta sekä varsinaisen seuran perustamisesta, sen perusperiaatteista ja vaatimuksista sekä inkerinsuomalaisten oman seuran vaikutuksista yhteiskuntaan. Inkerinsuomalaisten seuran vaikutus oli alusta alkaen uraa uurtava inkerinsuomalaisten yhteistoiminnan edistäjänä koko Viron alueella.

Inkerinsuomalaisten tilanteeseen Virossa vaikuttaneen Suomi-Seura ry:n toiminnasta on kirjoittanut seuran toiminnanjohtaja Martti Häikiö. Hän selvittää seuran toimintaa inkerinsuomalaisten hyväksi tehdystä työstä ja avustuksesta. Historiikissa käsitellään myös inkerinsuomalaisen kulttuuria ja perinnettä niitä tutkineiden asiantuntijoiden toimesta. Perinteen keräyksestä kertoo Kaja Schultz, inkerinsuomalaisten tansseihin lukijan perehdyttää Juha-Matti Aronen ja Kiuru-kuoron toimintaan Kasperi Hasala. Esimerkin inkerinsuomalaisesta murteesta antaa Maria Abramova. Historiikkiin on myös lisätty muutama esimerkki inkerinsuomalaisten kohtaloista Inkerinmaalla ja Virossa. Myös Tarton suomalaiselle seurakunnalle löytyy kirjoittajansa Kasperi Hasalan toimittamana. *Meikäläiset* antaa kuvan aktiivisesta inkerinsuomalaisten toiminnasta ja yrityksestä pitää oma kulttuuri ja kieli hengissä muuttuvassa maailmassa. Kirjasen lopussa oleva kuvamateriaali kertoo toiminnassa mukanaolijoiden innostuksesta omaan kulttuuriperintöönsä.

Anatoli Schultz johdannossaan toteaa kuitenkin Virossa ja varmasti Suomessakin pätevän tosiasian, että toiminta on vaarassa hiipua sukupolvien vaihtumisen myötä. Virossa vanhempi, sodan elänyt inkeriläissukupolvi, saa voimavaransa omista konkreettisista kokemuksistaan ja muistoistaan Inkerinmaalta, heidän lapsensa taas vanhempiensa innostuksesta. Sukupolvien vaihtumisen myötä kosketuspinta alkuperäiseen inkeriläisyyteen kuitenkin auttamattomasti heikkenee. Ellei nuorempaa sukupolvea saada innostumaan juuristaan ja liittymään mukaan toimintaan, perinnettä ja kieltä uhkaa niiden unohtuminen maailman muuttuessa. ⓘ

Kirjoittaja on Suomen historiaa opiskellut filosofian maisteri.

Kuolinilmoitus

Helvi Othman
Os. Kiippa
s. 29.01.1924 Tuutari
k. 11.08.2010 Turku

Kaipaamaan jäivät sukulaiset
Suomessa, Ruotsissa
ja Venäjällä.

Siunattu hiljaisuudessa.

Elokuinen Hatsinan matka
27.–29.8.2010

Maria Lahti

Läksimme elokuiselle Hatsinan matkalle aikaisin perjantaiaamuna. Launeen seurakunnan järjestämälle matkalle oli ilmoittautunut 33 henkilöä, joiden lisäksi mukana oli myös viisi kotikonnuilleen matkaavaa kerholaista. Aamu valkeni pilvisenä ja säätiedotuksessa oli luvattu sadetta Hatsinan maisemiin. Koiviston linja-auto lähti urhoollisesti kuljettamaan meitä sateiselle retkellemme.

Ajelimme innoissamme kohti rajaa, vaikka tullimuodollisuudet jännittivät meitä kovasti. Kaikki sujui kuitenkin onneksi mallikkaasti. Olimme päättäneet kiertää Hatsinaan Kelton kautta, vaikka suorempi ja nopeampikin reitti olisi ollut. Päädyimme tähän kuitenkin siksi, että osa ryhmästämme oli Keltolta päin kotoisin ja näin he pääsivät näkemään kotikontujensa maisemat matkan aikana. Yllätyimme siitä kuinka Keltto oli kasvanut. Sinne oli kohonnut melkein pilvenpiirtäjän kokoisia rakennuksia. Mietimme, että eihän meillä Suomessakaan taida olla noin korkeita taloja. Pietari varmastikin laajenee maaseudulle kaupungin käydessä ahtaaksi ja näin pienemmät kylät ja kaupungit kasvavat vuosien varrella.

Palasimme pääväylällemme eli niin sanotulle rantatielle, joka vie Hatsinaan. Meidän oli tarkoitus syödä Seljankakeittoa Terijoella, mutta etukäteistilauksesta huolimatta ruoka ei ollut valmiina. Mieleen tuli toteamus, että ”Venäjällä mikään ei toimi, mutta kaikki järjestyy”. Olimme jo lähteä jatkamaan matkaa, mutta päätimme kuitenkin jäädä odottamaan keittoa. Odottelumme palkittiinkin ruhtinaallisesti, sillä keitto oli lopulta oikein maistuvaista eli kaikki nimenomaan järjestyi.

Ihailimme Terijoella Repinin taidetta ennen kuin jatkoimme matkaa sateisessa kelissä. Saavuimme illalla hotelli ”Rembazaan” kaatosateen saattelemana. Olimme matkasta uupuneita, mutta muutoin varsin tyytyväisiä.

Aloitimme lauantaipäivän nauttimalla aamupalaa Hatsinan kirkossa ennen kuin suuntasimme kohti Skuoritsaa ja Marian vanhainkotia. Meidät otettiin vanhainkodissa vastaan sydämellisen lämpimästi. Annoimme tuomisemme ja asettauduimme hartauteen. Hatsinan pastori, Antti Tuhkanen, piti hartauden. Hän oli tullut Petroskoista ja puhui suomea täydellisesti suomalaisten sukujuuriensa takia. Veisasimme virsiä, rukoilimme vanhuksien kanssa ja nautimme Herran pyhän ehtoollisen. Paikan johtaja kertoi, että talossa eli 29 vanhusta. Inkeriläisten eläke on niin pieni, ettei se riitä kustannuksien kattamiseen ja näin enemmistö talon asukkaista oli venäläisiä, joiden eläke on vähän inkeriläisiä parempi.

Skuoritsasta jatkoimme Siiverskaan. Kävimme Olga Smirnovan kodissa hartaushetkellä ja päiväkahveilla. Aika tuntui kuluvan kovin nopeaa. Kello oli jo lähemmäs seitsemän, ennen kuin jatkoimme seuraavaan kohteeseen. Olimme aikataulusta myöhässä ja meitä odotettiin Taaitsan palvelukodissa. Saimme vähän tuohtuneen vastaanoton, sillä olimme niin paljon myöhässä, että vanhukset oli jo laitettu sänkyihin. Kävimme kuitenkin tervehtimässä heitä vuoteiden ääressä. Huonoja näyttivät kovasti olevan. Joku itki surkeasti kuollutta tytärtään ja toinen kaipasi poissa olevaa poikaansa. Yhdelle Katerinalle puimme villasukat jalkaan. Muutamalle

vanhukselle annoin vähän suklaata. Vanhusten surkea olemus tuntui sydänalassa ja mietin sitä, kuinka hyvin meillä sentään on asiat. Olisin halinut vanhuksia pidempääkin, mutta hoitaja hoputti matkaan. Jatkoimme kohti Hatsinan yöpaikkaamme. Päivä kului puolille öille ennen kuin osasimme hiljentyä unenmaille.

Sunnuntaina nautimme taas aamupalan kirkolla ja seurasimme kello kymmenen messua. Yllätykseksemme Tuutarista tuli paikalle kuoro ja muutama muusikko. Kirkonmeno sai mukavasti vähän lisäväriä esityksestä. Olisipa meilläkin joskus näin, ajattelin. Rohkaistuimme toisten esimerkistä esiintymään ja esitimme yhteislauluna virren ”Jeesus, Sä ainoa…”.

Pitkät istumamatkat kävivät vähän matkalaisten voimille ja yksi jos toinenkin meistä osti kaupasta suonenvetolääkettä. Matkaan ei ollut mahdutettu tarpeeksi jaloittelutaukoja, mutta toisaalta aikataulumme oli niin tiukka ja tärkeitä paikkoja niin paljon, ettei jaloittelulle olisikaan oikein jäänyt aikaa.

Suuntasimme seuraavaksi päivälliseksi Mariankirkkoon, Pietariin. Paikalla oli myös kerhomme oma Aili Saltikova. Menimme hiljaa kirkkoon, koska siellä oli meneillään venäläinen jumalanpalvelus. Kauniita virsiä tuntui olevan heilläkin.

Paluumatkalla poikkesimme vielä ostelemaan kotiin viemisiksi mm. tunnetusti hyvää Venäjän leipää. Rajaa lähestyttäessä kerrottiin taas kauhutarinoita siitä, kuinka jotkut olivat joutuneet seisomaan tullissa viisikin tuntia. Rajanylityksemme sujui kuitenkin taas nopeasti ja rajamiehet olivat kovin ystävällisiä. Rajan jälkeen lauloimme täysin rinnoin: ”Kotimaani ompi Suomi, Suomi armas synnyinmaa...” Kaikki oli sujunut hyvin ja pääsimme onnellisesti kotiin. Matka oli antoisa. Saimme seurata jänniä ja jopa sydäntä särkeviä esityksiä ja nauttia suuresta määrästä ns. hengen tuotteita. Muistan lämmöllä kaikkia osallistuneita ja matkalla tapaamiani ihmisiä. Sydämelliset kiitokset kaikille mukana olleille.

Järjestäjä Launeen seurakunta,
Kohde Hatsinan kummiseurakunta.
Vastaavat henkilöt Tapio ja Eila
Nieminen sekä Marja Leena Vierumäki.

UUTISIA IKERISTÄ

Wladimir Kokko

Uutiskolumnistin kannanotto

Inkerinsuomalaisen kesähommia

Jokainen tietää hyvin, kuinka kesäaikaan maaseudulla riittää täitä. Näin on minullakin. Omistan Keltossa perinnökси saamani 15 aaria maata vanhoine inkeriläistaloineni. Leikkaan kesäisin kerran viikossa mökin nurmikot ja hommaan menee normaalisti kolme tuntia. Tehdessäni tätä työtä muistelen aina sitä, kuinka 10–15 vuotta sitten tontilla oli vähintään 10 aarin perunapelto, kasvihuone ja kasvipenkkejä. Koko suku kasvatti ahkerasti Aron kylässä perunoita ja teki näin sitä samaa, mitä Kelton suomalaiset ovat tehneet vuosisatojen ajan. Lapsuuden muistoissani on isoäidin lehmä ja sen antaman maidon verraton maku. Elimme ja teimme maalla sitä mitä pitkin. Äijääni varmasti naurattaisi nykyinen juoksemiseni nurmikoilla sähköisen leikkurin perässä.

Elämä on muuttunut niin, etteivät inkerinsuomalaiset enää harrasta perinteisiä elinkeinoja. Heillä ei ole lehmiä ja hyvin

harvoin joku heistä vielä istuttaa perunoita. Mielestäni olemme tulleet tähän tilanteeseen siksi, että Neuvostoliitossa valtiovalta tuhosi systemaattisesti maataloutta pakkokollektivisoinnin ajoista alkaen. Tämän lisäksi Pietarin kaupungin läheisyys on nähdäkseni vaikuttanut perinteisen maatalouden katoamiseen. Inkerin kylistä oli helppo päästä töihin ”linnan” tehtaille, missä työtä tehtiin vain 8 tuntia päivässä ja kesällä päästiin lomalle. Oli mahdollista lähteä opiskelemaan Pietarin korkeakouluihin, joista valmistuttua ei lypsäminen enää kiinnostanut. Keltostani näyttää tulleen uusrikkaiden datšaalue, jossa rakennusala on paljon kannattavampi kuin perunaviljely.

Nyky-Inkeri ei muistuta yhtään tuota vanhaa maata, jossa esi-isämme kynsivät, kylvivät ja lauloivat ihania lauluja. Meidän vähälukuisten inkerinsuomalaisten täytyy löytää uusi paikka tästä uudesta yhteiskunnasta. Mutta onko sellaista olemassa? Moni ei aio edes etsiä, vaan muuttaa Suomeen uskoen hyvinvointiyhteiskunnan kotouttamis-potentiaaliin. Mielestäni sopivia paikkoja inkerinsuomalaisille löytyy kuitenkin täältäkin. Meillä on selvät valtit: suomalaisen kulttuurin ja kielen tuntemus. Ne helpottavat työllistymistä suomalaisiin yrityksiin tai aloille, joissa tarvitaan näitä taitoja. Tunnen useita inkerinsuomalaisia oppaita, jotka työskentelevät kesäisin Pietarissa suomalaisten ryhmien parissa. Kesä on myös kansainvälisten seminaarien aikaa ja tulkeilla on tuolloin työruuhka. ”Kesällä työtä tekee muurari” ja YIT:n työmailla Pietarissa taas tavataan maamiehiä.

Edesauttaen Suomen ja Venäjän välisten suhteiden kehitystä pystymme parhaiten saamaan kansallemme uuden yhteiskunnan aseman. Oikeastaan siihen ei vaikuta edes asuinpaikka. Olen huomannut useiden Suomessa menestyvien inkeriläispaluumuuttajien tekevän bisnestä Venäjän suuntaan. Korostan vielä kerran, että Suomen ja Venäjän välisten siltojen rakentajien rooli sopii inkerinsuomalaisille parhaiten.

Pyhiinvaellus ympäri Inkeriä

Ensi vuosi on juhlavuosi Inkerin kirkolle, sillä kirkkomme täyttää tuolloin 400 vuotta. Tämä ajanlasku on alkanut vuonna 1611, kun Lempaalaan perustettiin Inkerinmaan ensimmäinen pysyvä luterilainen seurakunta.

Kirkon nuoret omistivat tulevalle vuosijuhlalle kolmen päivän pyhiinvaelluksen Inkerissä 23.–25. heinäkuuta. Oppaina toimivat piispa Aarre Kuukauppi ja pastori Arvo Survo. Iso ryhmä vieraili niin toimivissa kirkoissa kuin kirkkoraunioillakin. Pyhän Marian seurakunnan lapsi- ja nuorisotyön johtaja Maria Savitskajan mielestä juuri jumalanpalvelus Moloskovitsan kirkkoraunioilla oli mieleenpainuvin. Savitskaja oli osaltaan mahdollistamassa illanviettoa Tyrön kirkossa, jossa Pietarin kirkkonuoriso järjesti retkeläisille hauskan ja antoisan ohjelman. Moni muistaa vielä piispa Kuukaupin ja pastori Survon tietokilpailun ”Kuka tahtoo oikeaksi inkeriläiseksi?”

Unohtumattoman Inkeri-kierroksen tehneet nuoret alkoivat heti suunnitella seuraavaa retkeä ensi vuodelle.

Setukaisten juhlat uuden statuksen merkeissä

Angelina Taran

Heinäkuussa Pihkovan alueen luoteispuolella asuvat setukaiset (noin. 300 henkeä!) saivat Venäjän federaation vähälukuisen alkuperäiskansan statuksen. Tämä loi positiivisen pohjan myös setukaisten elokuisille festivaaleille, jotka pidettiin jo kolmatta kertaa.

Pääjuhlat olivat Sigovan kylässä ja avajaisissa soi Leelo kansanlaulu, jonka

UNESCO on laskenut maailman kulttuuriperintöön. Sateisesta ilmasta huolimatta satoja ihmisiä oli saapunut juhlimaan. Myös pietarilainen perinneyhtye Korpi sai tänä vuonna kutsun setukaisten kansanjuhlille. Yhtyeen esityksestä pidettiin niin paljon, että kutsu uusittiin ensi vuodelle. Setuseuran puheenjohtaja Helje Majak mainitsi, että perinneyhtyeemme lauluista kuuluu setukaisille jotakin omaa ja lempeä.

Inkerikeskus täytti 15 vuotta

Inkerikeskus aloitti toimintansa vuonna 1995 usean inkeriläisjärjestön aloitteesta ja Suomen työministeriön ja Helsingin kaupungin tuella. Alusta alkaen päätavoitteina on ollut auttaa inkerinsuomalaisia paluumuuttajia kotoutumaan uuteen yhteiskuntaan ja koordinoida inkeriläistoiminta pääkaupungin seudulla. Keskuksen perustajista ainakin Rudolf Pakki ja Helena Miettinen olivat mukana yhdistyksen 15-vuotisjuhlilla 10. syyskuuta Paavalin seurakuntatalon tiloissa. Onnistuneeseen konserttiin osallistuivat niin paikalliset esiintyjät kuin vieraat Virosta. Konsertin aikana juontajat Toivo Tupin ja Anja Wacklin tutustuttivat taitavasti yleisön Inkerikeskuksen historiaan. Tuulistulan esiintyessä muisteltiin yhdessä Arvi Kemmpiä. Onnittelupuheita oli paljon. Inkerin Liiton puolesta puhui pj Wladimir Kokko. Lopussa Inkerikeskuksen toiminnanjohtaja Laine Huttunen kiitti osallistujia ja kutsui vieraat kahvipöytään.

Potuskoja muistoksi

Muistityynyistä on jo tullut Inkerin kulttuuriseuran tuotebrändi. Potuskapajoja, joissa valokuvat muuttuvat tyynyiksi, pidetään jo monissa paikoissa. Syyskuussa kulttuuriseura kävi pitämässä pajan Pyhän Marian kirkon kryptassa. Pietarin Inkerin Liiton vanhustyöryhmän johtajan, Nina Nizovan mukaan, osallistujia ei ollut vaikeaa saada koolle, sillä käsitöitä harrastetaan samoissa tiloissa aktiivisesti. Pajassa muisteltiin valokuvien esiin nostamia vanhoja aikoja ompelukoneiden säestäessä surinallaan.

Lyhyet uutiset

Venäjän pääministeri Vladimir Putin vieraili 20. syyskuuta Inkerinmaalla. Hän tutustui kouluateriatuotantoon Kolonistan kylässä lähellä Kelttoa. Pääministeriä odotettiin myös Kelton koulussa, mutta sinne Putin ei päässyt tulemaan.➀

Kuva Milena Simonova

Korpi esiitymässä Setumaalla.

Ilmoittajille

Jotta tapahtumakalenteriin toivotut järjestöjen ilmoitukset ehtisivät painoon, tulee ne lähettää toimitussihteerille, postitusmuodosta riippumatta, siten, että ne ovat perillä viimeistään lehden kakkossivulla ilmoitettuna aineiston vastaanottopäivänä.

Kokouskutsu

Suomen Inkeri-liitto ry:n s ääntömääräinen

syyskokous

pidetään lauantaina,
marraskuun 20. päivänä 2010 klo 14.00
Karjalatalolla, Inkeri kodissa
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki

Kokouksessa käsitellään säännöissä syyskokoukselle määrätyt asiat.

Äänivaltuutettuja ovat v. 2010 jäsenmaksunsa maksaneiden jäsenjärjestöjen valtuuttamat henkilöt sekä ne hallituksen hyväksymät henkilöjäsenet, jotka ovat maksaneet v. 2010 jäsenmaksunsa.

Hallitus

Turun seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Bessede-hetket jatkuvat *Palvelupisteessä* joka kuukauden 1. ja 3. perjantai klo 13.00 Irma Kapasen vetäminä. Tervetuloa viettämään teehetkeä vapaan keskustelun merkeissä.

Hallitus kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina klo 16.30 *Palvelupisteessä*, Uudenmaankatu 1. Jos teillä on asioita, joita haluaisitte hallituksen käsittelevän, ottakaa yhteyttä hallituksen jäseniin tai Palvelupisteeseen.

Hyvinkään Inkeri-kerhon tapahtumia

Tiedustelut Irja Pelkonen, inkerikerho@gmail.com tai p. 040 550 5712

7.11.2010 klo 14 Hyvinkään kirkon yläsali. Vieraaksemme saapuu Hatsinan el. kirkkoherra Arvo Soittu ja kotkalaisia inkerinsuomalaisia.

5.12.2010 klo 14 seurakuntakeskuksessa perinteinen joulujuhla. Jäsenille ateria on ilmainen. Arpajaiset, joihin toivotaan lahjoituksia.

Lahden seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Vuoden 2010 toiminta
Kerhoillat joka kuukauden toinen maanantai alkaen klo 15.00 *Lutherin kirkko, Vuorikatu 37*

8.11. Kerhoilta

5.12. Joulumatka Kangasalalle
Kerhoilloista ja kokouksista tiedusteluihin vastaa Maria Lahti p. 0400 841 741

Seukot

Tiedustelut: Pirkko Huurto
p. (09) 783 391
tai 0400 748 318

Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki

Helsingin seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Tiedustelut Toivo Tupin
p. 040 578 3894

Syksy/talvi 2010
La 30.10. klo 14.00 Kuukausikokous

Su 07.11. klo 16.00–18.00 Teppo Revon elämästä ja toiminnasta kertova tilaisuus ja konsertti. Ohjelma 5 €. Repo on Inkerin Soikkolassa 1800-luvun loppupuolella syntynyt paimensoittaja. Konsertissa esitetään hänen sävelmiään. Paikka: Karjalatalo, Yläsali (2 krs).

Su 28.11. klo 14.00 Kuukausikokous

Su 05.12. klo 14.00–16.00 Joulujuhla Karjalatalolla. Yläsali (2. krs)

Kuukausikokoukset pidetään osoitteessa:
Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki

Inkerikeskuksen tapahtumia

www.inkerikeskus.fi
Inkerikeskus ry
Hämeentie 103 A, 00550 Helsinki

Inkerin kulttuuriseuran tapahtumia

Yhteystiedot ja tiedustelut:
Inkerin Kulttuuriseura ry.
Wallininkatu 7, 00530 Helsinki
p. (09) 2733 225 klo 10–16.00
Sähköposti:
posti@inkeri.com/toimisto@inkeri.com

Filosofian lisensiaatti
Sinikka Haapaniemi väittelee
Helsingin yliopistossa
lauantaina 13. Marraskuuta 2010 kello 10.00

otsikolla ”Kirkko sydämessä. Uskonnon muokkautuminen ja individuaatti inkerinsuomalaisten elämänvaiheissa 1900-luvulla”.

– – –

Väitöstilaisuus pidetään yliopistolla osoitteessa
Fabianinkatu 33, 3. Kerros, Auditorium XIV.

Tilaisuuteen on vapaa pääsy ja kuuntelijat ovat tervetulleita.

LEVITÄ INKERI-TIETOA

SAATAVANA INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖSTÄ
Annikki Kelo
p. 045 2612 342

- ***Kirjallisuutta***

Gild, Leonid
Inkerinsuomalaisten kohtalo 20 €

Häkkinen, Juho
Siihen maahan, jonka minä sinulle osoitan, I-II, 15 €

Kalevalaseuran vsk. 69–70
Inkerin teillä, 11,50 €
Maria Luukan laulut ja loitsut, 6,50 €

Krifors, Lars
Oli onnistuttava, 15 €

Kuivanen, Lilja (toim.)
Inkerin vuotuisjuhlat 2003, 20 €

Nevalainen, Pekka
Inkeriläinen siirtoväki 1940-luvulla, 25 €

Nevalainen, Pekka & Sihvo, Hannes (toim.)
Inkeri – historia, kansa, kulttuuri, 50,50 €

Nokkala, Tapani
Paavo Räikkönen Inkerin mies, 25 €

Ojala, Ella
Pitkä kotimatka, 14 €
Pelastunut albumi, 22 €
Ensimmäinen kevät, 16 €
Sananlaskuja ja tarinoita, 8 €

Pelkonen, Hannu
Voihan Venäjä, 25 €

Pettinen, Albert
Lauluja koululaisille, 4 €
Lauluja sekakuorolle, 6 €

Pärnänen, E.
Antti Kivekäs I-II, 9 €

Ripatti, Maria
Elämä yhden kortin varassa, 16,50 €

Santtu, Lauri
Murrejuttuja, 2,50 €

Saressalo, Lassi
Inkeri, 3,5 €

Savolainen, Aatu
Suomalainen sissisodassa, 15 €

Savolainen, Mikko
Inkerinmaa, 33,50 €

Seppänen, Heikki
Etelän tien kulkija – Vilho Helanen, 25 €

Sihvo, Jouko
Inkerin kansan 60 kohtalonvuotta, 24 €

Sihvo, Jouko (toim.)
Inkerinsuomalaisten kohtalo, 20 €

Störgren, Aleksander
Mutkainen tie vapauteen, 10 €

Suominen, Hellin
Mooses Putron elämäkerta, 2,50 €

Survo, Arvo
Itku Inkerille, 17 €
Sveriges ingermanländarnas historia, 24 €

Tuukkanen, Saimi
Elämäni helminauha, 5 €

- ***Äänilevyjä***

Inkerikuoro
Minä tyttö, CD 10 €
Nouse Inkeri, äänilevy 2,50 €

Survo, Arvo
kasetti Omall maall, 9 €

- ***Karttoja***

Inkerin kartta
v. 1933, 12 €

Inkerin kartta
v. 1992, 10 €

Kylä- ja tiekartta, €
Keski-Inkeri v. 1993, 10 €

- ***Liput***

Inkerin pöytälippu
(satiinia) +
salko marmorijalustalla 18,50 €

Inkerin pöytälippu
(polyesteria) +
salko marmorialustalla 15 €

Inkerin pöytälippu
(satiinia), 10 €

Inkerin pöytälippu
(polyesteria), 8 €

- ***Adressi***

Surunvalitteluun, 7 €

Saatavana inkerin kulttuuriseurasta p. 09-2733 225

Flink, Toivo & Mäkilä, Eeva
Inkerin lasten oppikirja, 5 €

Kalevala
Suomeksi ja venäjäksi.
Käännös Hiiri, A. & Kiuru, E. 20 €

Miettinen & Uusma
Inkerin satulipas, 17 €

Miettinen, Helena
Kohtalontie. Kertomus inkeriläisen opettajan elämäntaipaleesta Inkerinmaalta Ruotsiin ja paluusta Neuvostoliittoon, 5 €

Miettinen & Joganson
Petettyjen toiveiden maa. Arator. 15 €

Monahof, Ania
Kärsimyksen pyhät kyyneleet, 13 €

Pärnänen, E.
Antti Kivekäs I-II, 5 €

Sava, Inkeri & Miettinen, Helena
Liljan kuva kutsuu, 15 €

- ***Inkeriläistä kansanmusiikkia***

Röntyskät
Piirileikkilauluja Inkerinmaalta, 7,50 €

Vuotilainen, Paavo
Runoja, 12 €

Vainikka & Miettinen
Iloinen Inkeri, 15 €

Suur-synty kiesus
Korpikansan Survon Arvon kertomana, 28 €

Pakki, Nikolai
Inkerin kylän lähihistoria taiteessa, 15 €
Inkeri-keskuksesta ja numerosta 09-349 9426

Rautajoki, Reijo
Vaietut
s-postitse:
reijo.rautajoki@gmail.com ja hyvin varustetuista kirjakaupoista

INKERILÄISTEN VIESTI

8

2010

TÄSSÄ NUMEROSSA:

Kansikuvassa talventörröttäjiä pakkasen armoilla.

Numero 1/2011 ilmestyy viikolla 5. Aineisto toimitukselle 7.1 mennessä.
Numero 2–3/2011 ilmestyy viikolla 12. Aineisto toimitukselle 25.2 mennessä.

INKERILÄISTEN VIESTI

JULKAISIJA
Suomen Inkeri-liitto ry.
Puheenjohtaja Toivo Flink
toivo.flink@kolumbus.fi

TOIMISTO
Lehden tilaukset ja
osoitteenmuutokset,
jäsenmaksut, tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki

Puh. 045 2612 342
Annikki Kelo
Sampo 800012-306364
Nordea 101030-1085026

ILMOITUKSET/€
1/1 sivu 250 €, ½ sivu 135 €,
¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17 €
Kiitos- ym. ilmoitukset 10 €

LEHDEN VUOSITILAUS 2010
30 € kotimaahan ja Ruotsiin,
36 € muualle

LEHDEN TOIMITUS
Päätoimittaja
Toivo Flink
Toimitussihteeri
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

TOIMITUKSEN OSOITE
Renkkelintie 28
40950 Muurame
Puh. 050 599 6773
(ark. 9–17.00)
inkerinviesti@suomi24.fi
Huom!
Tilausta koskevat yhteydenotot
Suomen Inkeri-liitto ry:n
toimistoon, kuten mainittu edellä.

INTERNET
http://www.inkeriliitto.fi

PAINOPAIKKA
Vammalan Kirjapaino Oy,
Sastamala

Lehti ilmestyy kuudesti vuodessa
Aineisto palautetaan vain erikseen
pyydettäessä

INKERILÄISTEN
SIVISTYSSÄÄTIÖ
Hallituksen pj. Toivo Iho
Bredantie 6 D 18
02700 Kauniainen
Puh. 050 505 2335
OP 578038-20031499

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA
(Hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev. 6
SE-438 35 Landvetter
Puh. 031-916 602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton
postisiirtotili 173888-9

ISSN 1236-9586

PÄÄKIRJOITUS

Tietopankki on valttia

Toivo Flink

Sinä ja minä

Vuoden 2010 tapahtumien yhteenvetoa tehdessäni olen jälleen kerran ymmärtänyt kuinka tärkeää tietolähteiden hallitseminen onkaan. Nostan tämän asian esiin, koska olen kuluneen vuoden ajan niin sanoakseni kampanjoinut Inkeri-arkiston järjestämisen ja täydentämisen puolesta. Tietoa kootessaan jokainen on joutunut joskus tilanteeseen, jossa tiedostaa, että tiedon oleellinen kartuttaminen ei enää onnistu, ellei tiedä, mistä sitä voi löytää. Tänä päivänä tietomäärä on lisääntynyt räjähdysmäisesti, ja sitä on helppo hakea Internetistä.

Meidän tapauksessamme, tarkoitan tällä Inkeri-arkistoa, vaikuttaa siltä kuin eläisimme yhä kynän ja paperin varassa. Nykypäivään kuuluu sähköinen arkisto, jota voidaan jatkuvasti päivittää. Meiltähän puuttuu perusvaatimuksia vastaava järjestetty Inkeri-arkisto.

Seuraavaksi tietenkin herää kysymys kuka tämän tekee ja miten? Vastaus on lyhyt: sinä ja minä. Sananlaskun väittää, että hätä keinot keksii. Ei meillä hätää ole, sen sijaan on tarve. Sisäinen tarve. Tämän käsityksen vahvistavat minussa lukuisat tapaamiset Suomessa, Ruotsissa ja Virossa tämän vuoden aikana. Mielestäni kypsän iän saavuttaneiden ihmisten uteliaisuus ja kiinnostus omia kansallisia juuria kohtaan on selvästi lisääntynyt edellisiin vuosiin verrattuna. Tämä lämmittää. Toivon, ettei kukaan jää yksin pakertamaan omien asioittensa kanssa.

Mitä meillä on?

Meillä on tärkein, sillä meillä on oma järjestö, Suomen Inkeri-liitto. Se täyttää vuoden kuluttua kunnioitettavat 90 vuotta.

Meillä on myös tärkeitä tavoitteita: Inkerin suomalaisuutta koskevan tiedon tallentaminen, tutkiminen ja tiedottaminen. Se, että Inkeristä tiedetään vähän ja pintapuolisesti ei vähennä tämän merkitystä eikä arvoa. Inkerin suomalaisuus on omintamme ja lisäksi meillä on tukijoita suomalaisten keskuudessa. Kuitenkin meidän tulee ensisijaisesti toimia meitä koskevien tietoaukkojen täydentämiseksi. Kyseessä on yhteinen nimittäjä – suomalaisuus.

Mitä me tarvitsemme?

Yhteisen asiamme tärkeyden tiedostamisen ja innostuksen lisäksi me tarvitsemme tiedon liikkumista. Tämä asia ei hoidu käskemällä, eikä edisty väkisin. Tarvitsemme tietopankin, johon voimme tallentaa meitä koskevia tietoja. Se voidaan sijoittaa Suomen Inkeri-liiton kotisivuille.

Tuokoon tuleva vuosi meille tiedon välittämisen ja kokoamisen iloa!

Hyvää joulua kaikille!

Yksityisarkistot ja niiden luovuttaminen arkistolaitokseen

Yksikön johtaja Marja Pohjola
Kansallisarkisto

Yksityisarkistot täydentävät merkittävällä tavalla viranomaisarkistojen antamaa kuvaa suomalaisesta yhteiskunnasta. Arkistolaitoksen eli Kansallisarkiston ja maakunta-arkistojen tavoitteena on huolehtia yhdessä yksityisarkistojen omistajien kanssa siitä, että tutkimukseen tarvittavat tai muuten merkitykselliset yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen arkistot saadaan säilymään ja käyttöön.

Mikä on yksityisarkisto

Yksityisarkistoja ovat henkilö-, perhe- ja sukuarkistot eli yksityisille henkilöille tulleiden, heidän toiminnassaan syntyneiden ja haltuunsa jääneiden asiakirjojen kokonaisuus. Yksityisarkistoja ovat myös yhteisöjen kuten järjestöjen, yhdistysten ja yritysten arkistot.

Kukin henkilö, perhe, suku tai yhteisö on itsenäinen arkistonmuodostaja. Saman arkistonmuodostajan koko aineisto säilytetään yhtenä kokonaisuutena. Arkistoa ei siis pidä hajottaa esimerkiksi sen sisällön mukaan ja luovuttaa eri laitoksiin.

Mihin yksityisarkiston voi luovuttaa?

Yksityisarkistoja ottavat vastaan Kansallisarkisto ja kaikki seitsemän maakunta-arkistoa. Kansallisarkistoon otetaan ensisijaisesti valtakunnallisesti merkittäviä yksityisarkistoja. Maakunta-arkistot puolestaan keskittyvät oman alueensa yksityisarkistoihin.

Arkiston luovuttaminen

Yksityisarkiston luovuttaminen alkaa yhteydenotolla siihen laitokseen, johon arkisto halutaan luovuttaa. Tällöin neuvotellaan, millä ehdoin luovutus tapahtuu. Vaihtoehtoja on monia. Samalla sovitaan tarvittavista valmistelutoimenpiteistä. Voidaan esimerkiksi sopia, että luovuttaja käy aineiston läpi ja poistaa siitä sellaisen aineiston, joka ei ole arkistoaineistoa ollenkaan tai jota ei katsota säilyttämisen arvoiseksi. Arkiston rakenteeseen ei kuitenkaan pidä puuttua, koska yksittäisten asiakirjojen keskinäinen asiayhteys selviää monissa tapauksissa vain niiden sijainnista aineistossa.

Yksityisarkiston luovuttajalta toivotaan lisäksi pienimuotoisen, kirjallisen selostuksen laatimista, josta käy ilmi arkistonmuodostajan täydelliset nimet, henkilön elinvuodet tai yhteisön toiminta-aika sekä elämässä tai toiminnassa tapahtuneet tärkeimmät muutokset. Selostus auttaa arkiston järjestäjää ja myös tulevaa käyttäjää hahmottamaan henkilön tai yhteisön toimintaa ja sen johdosta muodostuneen arkiston aineistoa.

Vastaanottavan arkiston kanssa sovitaan tarkka ajankohta, milloin aineisto toimitetaan sinne. Luovuttaja huolehtii itse aineiston kuljettamisesta, jos ei toisin sovita. Vastaanottotilanteessa allekir-

joitetaan luovutustodistus ja usein myös jo varsinainen luovutussopimuskin, jossa määritellään luovutuksen ehdot ja mahdolliset käyttörajoitukset. Luovuttaja voi asettaa arkistolle käyttörajoituksen, jos katsoo sen tarpeelliseksi.

Inkeriläisiä yksityisarkistoja toistaiseksi vähän

Tähän mennessä inkeriläisiä yksityisarkistoja on saatu valitettavan vähän arkistolaitokseen tutkijoiden käyttöön. Kansallisarkistossa on Inkerin Liiton ja muutamien muiden inkeriläisten yhdistysten arkistoja. Henkilöarkistojakin on vain jokunen. Niistä voi mainita rehtori Kaapre Tynnin, kirjailija Juuso Mustosen ja kirkkoherra Juhani Jääskeläisen pienet arkistot sekä opettaja Amalia Suden muistelmat. Viimeksi mainittu arkisto sisältää lakanoille ja muille kankaankappaleille salaa kirjoitetut muistelmat, jotka Amalia Susi aloitti päästyään vankileiriltä 1956. Tutkijoiden käytettävissä on lakanoista puhtaaksikirjoitettu paperiversio.

Arkistolaitos kääntyy lehden lukijoiden puoleen toivoen saavansa täydennystä inkeriläisiin yksityisarkistoihin. Kansallisarkiston ja maakunta-arkistojen yhteystiedot löytyvät arkisto-laitoksen verkkosivuilta www.arkisto.fi. ⓘ

Vaietut ja vaientajat

Reijo Rautajoki

Kirjani Vaietut kertoo äidistäni. Se on inkeriläistytön selviytymistarina tsaarin ajan Venäjältä kollektivisoinnin, vainojen ja saksalaismiehityksen jaloista Suomeen. Valvontakomissio ja punainen Valpo houkuttelivat, uhkailivat ja vainosivat inkeriläisiä palauttaakseen heidät Neuvostoliittoon. Äitini vältti palautuksen, mutta vain oman neuvokkuutensa ansiosta. Viranomaisilta apua ei tullut. Suuri Puhumattomuus vallitsi sodan jälkeen. Se johti Kekkosen aikana unohdukseen ja tietämättömyyteen.

Miksi tämän kirjan kirjoitin? Ensinnäkin olen aina ollut kiinnostunut historiasta. Koulussa se oli lempiaineitani. Myöhemmin opiskelin historiaa Tampereen yliopistossa. Opettajaa minusta ei tullut. Työelämä vei ihan muihin puuhiin, mutta en koskaan menettänyt kiinnostustani menneeseen. Muistelmat ja historiateokset ovat olleet sopivaa vastapainoa stressaavalle liike-elämälle.

Toiseksi olen lapsesta saakka kuullut ja kuunnellut tarinoita Inkeristä. Nuo tarinat painuivat syvälle mieleeni, koska niitä toistettiin kotona kerta kerran jälkeen sukulaisten ja tuttujen kanssa. Tarinat olivat joskus mukavia, sadunomaisia kertomuksia onnellisista ajoista kyläyhteisössä Inkerissä. Joskus ne olivat toimeentulon tuskaa, jota kolhoosi toi tullessaan. Painajaismaisiksi tarinat muuttuivat, kun puhe kääntyi sukulaisten ja tuttujen kohtaloihin Stalinin vainojen aikana. Sota ja saksalaisten tulo alueelle toivat kertomuksiin nälänhädän ja kärsimystä.

Isäni tutki innokkaasti paitsi omaa myös äitini sukua. Hän haastatteli joukon tapaamiaan inkeriläisiä, myös Ruotsiin paenneita. Tutkielmista ja muistiinpanoista muodostui vuosien mittaan laaja sukuarkisto, jonka sain haltuuni isäni jälkeen. Kun kävin aineistoa läpi, oivalsin, että kerätty tieto ei saa jäädä vain arkistoon pölyttymään. Kuitenkin tuo alussa

mainittu yleinen tietämättömyys oli tärkein sysäys kirjan kirjoittamiseen.

Maailmanpolitiikka ulottui myös pohjoiseen Suomeen. Elettiin kylmää sotaa ja pelättiin. Kekkosen aikaan ei elämöity kiusallisilla aiheilla. Sotasyyllisyysoikeuden-käynti tunnustettiin laajoissa piireissä vääryydeksi, kun tuomiot oli annettu. Virallinen Suomi kuitenkin vaikeni vuosikymmeniksi. Myös inkeriläisten kohtalo kuuluu historiamme vaiettuihin aiheisiin. Neuvostoliitto petti Suomeen tulleet inkeriläiset lupaamalla heille paluun Inkeriin. Sitä ennen Suomi petti inkeriläiset, sillä se oli luvannut pitää huolen vainotusta kansanosastaan. Inkeriläiset tulivat tekemään työtä ja sotimaan. Osalle oli luvattu Suomen kansalaisuus, mm. heimopataljoonan ja ErP6:n sotilaille. Suomi taipui Neuvostoliiton painostukseen. Tuo teko oli ehkä realismia, mutta silti häpeällinen. Virallinen Suomi vaikeni tästäkin asiasta.

Mitä tapahtuisi, jos Suomen hallitus tunnustaisi edeltäjiensä tekemät virheet? Sillä ei tietenkään korjattaisi tehtyjä vääryyksiä, mutta virheiden tunnustaminen puhdistaisi ilmaa ja olisi osoitus suomalaisesta suoraselkäisyydestä ja moraalista. Tämä aika antaisi siihen mahdollisuuden. Silti virallinen Suomi vaikenee yhä.

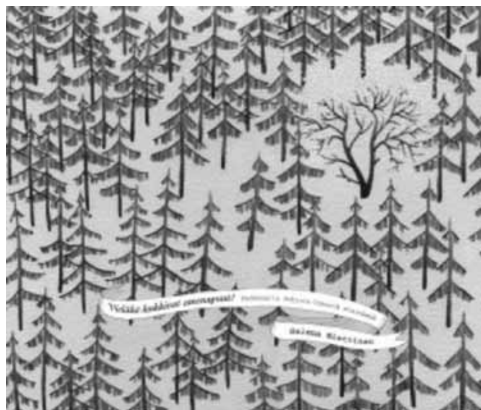
Kerroin ystävilleni, että kirjoitan kirjaa inkeriläisistä. Olen aina tiennyt, että Inkerin asioista ei kovin paljon meillä tiedetä. Tiedon vähäisyys kuitenkin yllätti. Moni ystäväni ei edes tiennyt, missä Inkeri sijaitsee, puhumattakaan siitä, millaista inkeriläisten elämä on ollut tai miksi he ensin tulivat tänne ja sitten menivät pois. On selvää, että suomettumisen aikana asioista vaiettiin ”yleisistä syistä”. Nyt tuo aika on jäänyt taakse. Kirjallani haluan murentaa vaikenemisen muuria ja siirtää tietoa tarinan muodossa sukulaisten ja tuttavien lisäksi laajemmalle lukijakunnalle. ⓘ

Teos saatavilla: kts. viimeinen sivu

Vieläkö kukkivat omenapuut

Kadonnutta Pohjois-Inkeriä etsimässä

Vieläkö kukkivat omenapuut on ensimmäinen Pohjois-Inkeriin keskittyvä kirja. Karjalankannaksella Suomen vanhan rajan ja Neva-joen väliin jäävä Pohjois-Inkeri tunnetaan huonommin kuin Pietarin etelänpuoleinen Inkeri, vaikka siellä aikoinaan asui n. 1/3 Inkerinmaan suomalaisväestöstä. Pohjois-Inkerin katoamiselle löytyy moniakin syitä.

Vieläkö kukkivat omenapuut kirja on yksi yritys paikata Inkeri-tiedon aukkoja ja löytää hahmoa entiselle ja nykyiselle Pohjois-Inkerille. Kudoksessa on käytetty loimina lähihistorian faktoja ja kuteina aikalaisten tarinoita. Kirjan runsas kuvitus on peräisin yksityisten ihmisten albumeista, arkistojen kätköistä ja kuvausmatkoilta. Kirjan on koonnut valtiotieteiden tohtori Helena Miettinen, jonka ensimmäinen Inkeri-aiheinen kirja Maaton kansa ilmestyi 1989.

Teos on saatavilla Inkerin kulttuuriseuralla hintaan 35 euroa.
p. 09-2733225, koivujatahti@inkeri.com

Gustave Doré 1867: La Belle au bois dormant 1867

Digitaalikuvien ruususenuni

Martti Kupiainen

Perinteisten valokuvapaperille vedostettujen mustavalkoisten ja värivalokuvien säilyvyyttä voidaan edesauttaa melko yksinkertaisilla ja helposti toteutettavilla keinoilla. Kun valitaan hyvälaatuiset albumit ja säilytysmateriaalit, ja kun valokuvia säilytetään pimeässä ja suhteellisen tasaisissa olosuhteissa, voidaan luottaa, että kuvat säilyvät vielä seuraavillekin sukupolville. Kun näistä perusasioista on huolehdittu, kuvien kohtalosta ei tarvitse jatkuvasti olla huolissaan. Albumit ja irralliset valokuvat saavat unohtua vaikka vuosiksi, tai jopa vuosikymmeniksi komeroiden kätköön ilman muita toimenpiteitä. Jos albumien ja valokuvien mukaan on vielä liitetty tietoja kuvauspaikoista, tapahtumista ja niissä esiintyvistä henkilöistä, meillä on uinumassa valokuvien prinsessaruususet, jotka vain odottavat tulevien sukulais- tai tutkijasukupolvien herättävää suudelmaa.

Jos vanhojen valokuvien säilyttäminen vaatii vain muutaman perusasian kuntoon saattamista, digitaalisten valokuvien säilyttäminen on hieman haasteellisempaa. Viimeisen kymmenen vuoden kuluessa lähes kaikki harrastajakuvaajat ovat siirtyneet uuteen digitaalitekniikkaan. Filmikameroita ei ole enää kuin muutama malli kaupan hyllyllä, filmienkin saatavuus on supistunut lähinnä aktiiviharrastajien suosimiin laatuihin. Kuvia tuotetaan digitaalikameroilla, matkapuhelimilla, netti- ja videokameroilla. Digitaalisia kuvia voi helposti kopioida, muokata ja lähettää katseltavaksi. Digitaalikuvia syntyy valtavia määriä jatkuvasti kasvavalla vauhdilla, samalla tavoin kuin muutakin sähköistä informaatiota. Tässä tilantees-

sa tavallinen valo- tai videokuvaaja voi unohtaa, että kuvien säilyminen vaatii jatkuvia toimenpiteitä. Tulevat sukupolvet ovat varmasti kiinnostuneita näkemään, minkälaisessa arjessa me nyt elämme. Tästä syystä meidän pitäisi muistaa vaalia myös digitaalisia kuviamme. Tässä artikkelissa keskitytään asiaan tavallisen kotikuvaajan kannalta.

Toisin kuin perinteisiä paperivalokuvia, digitaalisia kuvia ei voi jättää uinumaan rauhaisaa unta, kun perusasiat ovat kunnossa. Digikuvia pitää hoitaa aktiivisemmin. Valitettavasti tilanne on sellainen, että digikuvien säilymisen ja tallentamisen ohjeet sisältävät usein ”ehkä” ja ”toivottavasti” -sanoja. Emme voi olla varmoja, miten hyvin saamme digitaalisen tiedon säilymään. Sähköisen arkistoinnin asiantuntijatkin ovat usein varovaisia vastatessaan tiedon säilymiseen liittyviin kysymyksiin. He joutuvat tekemään joidenkin asioiden kohdalla kuten urheilijat, jotka haastatteluissa toteavat tekevänsä parhaansa ja katsovansa sitten, miten pitkälle se riittää. Jos nykyisessä tilanteessa on omat hankaluutensa, sisältää se myös paljon hyviä puolia entiseen verrattuna. Digitaalisen kuvaamisen suhteellinen helppous, joustavuus ja kuvien helppo jakaminen ovat mm. tällaisia. Kuvien säilymisen puolesta voimme tehdä kotioloissa paljon, tilanne ei ole mahdoton, vaikka hieman hyllyvällä pohjalla kävellään.

Digikuvien säilyttämisen tärkein muistisääntö on se, että kuvat pitää taltioida kuvaamisen jälkeen aina kahdella erillisellä tallennusvälineellä. Jos digikuvia säilytetään tietokoneen kovalevyllä tai ulkoisella kovalevyllä, toiset kopiot pitäisi säilyttää eri paikassa: toisella tietokoneen kovalevyllä tai toisella ulkoisella kovalevyllä. Kovalevyt ovat epäluotettavia tallennuspaikkoja, ne voivat hajota yhtäkkiä ja varoittamatta. Tästä syystä niitä tarvitaan aina varalle toinen. Joku voi myös vahingossa poistaa tallennetut kuvat. Näin voidaan hetkessä menettää suurikin määrä arvokkaita kuvia. Jos kahta kovalevyä ei ole käytettävissä, toiset kappaleet kuvista voidaan säilyttää esimerkiksi teettämällä niistä paperikopiot valokuvaliikkeessä. Paperivalokuva on vieläkin varteenotettava tallennuskeino. Nykytekniikalla värivalokuvista saadaan hyvin säilyviä. Valmistajat lupaavat paperivalokuvien säilyvän hyvissä olosuhteissa jopa yli 100 vuotta. Yksi vaihtoehto on säilyttää digikuvia tietokoneen kovalevyn lisäksi kameran muistikortilla. Kun muistikortti tulee täyteen, ostetaan uusi ja jatketaan kuvaamista sille. Tavalliselle kuluttajakäyttöön valmistetulle muistikortille voidaan kuvia tallentaa ja poistaa n. 10 000 kertaa. Tieto säilyy niissä suhteellisen hyvin, varsinkin jos niitä ei käytetä jatkuvasti. Huonona puolena on muistikorttien pieni koko, ne voivat kadota helposti. Tallennuskustannus yhtä valokuvaa kohden on myös suurempi.

Monesti digikuvia säilytetään CD-R- ja DVD-R -levyillä. Parhaimmat CD-levyt ovat sellaisia, joissa tallennusmateriaali on päällystetty kullalla tai hopealla. Niiden fyysinen säilyvyys on melko hyvä. Valitettavasti näiden arkistolaatuisten levyjen saatavuus on kuitenkin huono. Tavallisten kuluttajille markkinoitujen CD- ja DVD -levyjen laatu puolestaan vaihtelee niin paljon, että niitä ei voi turvallisin mielin suositella kuin väliaikaiseen käyttöön. Jos muita vaihtoehtoja ei kuitenkaan ole, pitäisi levyt kopioida uudelleen vuoden tai parin välein, jotta kuvien säilymisestä voitaisiin olla edes jotenkin varmoja. Omien CD-levyjen kestävyystestieni tuloksena sain selville, että huonoimmillaan CD-levy säilyttää tietoa vain muutaman kuukauden verran. Säilytin testilevyä ikkunalla ilman mitään suojaa. Levyyn paistoi aurinko ikkunalasin läpi iltapäivisin. Kokeilin levyä tietoko-

neessa viikoittain ja vajaan neljän kuukauden kuluttua levy oli muuttunut osin läpinäkyväksi, eikä sitä pystynyt enää lukemaan. Testasin myös toista CD-levyä, jonka ripustin roikkumaan erään rakennuksen ulkoseinään myös ilman suojaa. Tämän CD-levyn tallennusaine oli päällystetty kullalla. Se yllättäen säilytti tietoa lukukelpoisena vielä neljän vuoden jälkeen. Olin ripustanut sen keskiöreiästään naulaan rakennuksen räystään alle. Se ei saanut suoraa auringonvaloa, eikä sen päälle satanut, mutta se oli muuten alttiina kaikille sään vaihteluille ulkoilmassa. Se oli siis ulkona keskeytymättä neljä kesää ja neljä talvea. Levy pyöri tuulessa sen verran, että ulkoreuna hioutui karkeaa seinää vasten, mutta levyn keskialue säilyi naarmuuntumatta. Levyn keskellä säilynyt lukualue oli vielä luettavissa tavallisella tietokoneen CD-asemalla. CD-levy fyysisenä esineenä voi siis parhaimmillaan säilyttää tietoa suhteellisen hyvin – tai pahimmillaan katastrofaalisen huonosti. CD- ja DVD -levyjen ongelmana on laatuvaihtelujen lisäksi myös lukulaitteiden ongelmat ja lukuvirheet, joten niitä ei voi suositella pitkäaikaissäilytykseen.

Digikuvien säilyttämisen toinen tärkeä muistisääntö on kuvien kopioiminen uuteen tallennusvälineeseen riittävän usein. Ammattilaiset tekevät sen omilla välineillään vähintään joka viides vuosi. Samaa voisi suositella tavallisen käyttäjän kovalevyille ja muistikorteille tallennetuille kuville. Jos joutuu käyttämään CD- tai DVD- levyjä, kopioiminen kannattaa tehdä useammin, esimerkiksi vähintään joka toinen vuosi.

Vanhat sananlaskut toimivat jossakin tilanteessa yhä mainiosti, samoin tässä: Vanhassa vara parempi. Toistaiseksi varmin keino säilyttää digikameran kuvia on valmistuttaa niistä paperivalokuvat valokuvaliikkeessä. Tällöin tosin menetetään digikuvien helppo käytettävyys ja jaettavuus. Videokuvaa ei voi vedostaa paperille, joten sähköinen säilyttäminen on sen kohdalla ainoa vaihtoehto. Kotikäyttöön tarkoitettujen mustesuihkutulostimien tuottamat paperikopiot eivät ole yleensä kovin hyvin säilyviä, joten ne eivät ole vaihtoehto valokuvaliikkeessä teetetyille kopioille. Lisäksi mustesuihkutulosteet tulevat usein valokuvaliikkeessä teetettyjä kopioita kalliimmiksi.

Digikuvien helppo muunneltavuus on uuden tekniikan parhaita puolia. Kuvia voidaan rajata, yhdistellä ja parannella monella tavalla. Tähän helppoon muunneltavuuteen sisältyy kuitenkin sudenkuoppa. Kaikki toimenpiteet, joita tehdään kuvankäsittelyohjelmilla, tosiasiassa hävittävät alkuperäistä kameran tallentamaa informaatiota. Niin ristiriitaiselta kuin se kuulostaakin, kuvia parannellessa niistä häviää aina jotain. Tästä syystä olisi tärkeää säilyttää kuvat sellaisena, kuin ne ovat tallentuneet kameraan, muuntelematta niitä mitenkään. Valituista kuvista voidaan sitten helposti tehdä työkopiot parantelemista varten. Useimmat harrastelijakamerat tallentavat kuvat pakatussa JPEG -tiedostomuodossa. Aina kun tällaisen jpeg-kuvan avaa ja tallentaa uudelleen kuvankäsittelyohjelmassa, se pakkautuu hieman lisää ja menettää taas osan informaatiostaan. Tässäkin mielessä kameran tuottamat kuvat kannattaa tallentaa sellaisenaan ja parannella vain työkopioita.

Kun säilyttää kuviaan vähintään kahtena kappaleena eri paikoissa, ja kun kopioi niitä säännöllisin väliajoin uusille, mahdollisimman luotettaville tallennusvälineille, tulee tehneeksi sen, mitä tavallinen harrastelijavalokuvaaja voi tehdä digitaalisten valokuvien säilyttämiseksi. Valitettavasti joudumme herättelemään digitaalisten valokuvien ruususet kesken unien, ehkä montakin kertaa, ennen kuin se ratkaiseva suudelma moiskahtaa. ◐

Toivo Jääskeläinen in memoriam

Inkeri Peterson

Toivo palapeliensä ääressä syyskuussa 2010.

Eräs viimeisistä suurista inkerinsuomalaisista johtajapersoonistamme on poissa. Toivo Jääskeläinen kuoli Boråsissa 3.marraskuuta 2010 hieman yli 91-vuotiaana. Viimeisen vuoden hän taisteli lääkärien avulla luusyöpää vastaan periksi antamatta. Edellisenä vuonna hän vielä jaksoi käydä rintamaveteraanina Suomessa nauttimassa kylpylähoidoista ja otti osaa inkerinsuomalaisten Helsingissä vietettyyn kesäjuhlaan. Molemmissa paikoissa hänen seurassaan oli runsaasti hyviä ystäviä. Suureksi surukseen Toivo Jääskeläinen juuri tuolloin joutui pariksi viikoksi sairaalaan. Kestävänä ja maltillisena henkilönä hän ei kuitenkaan osoittanut pienintäkään katkeruutta.

Toivon sairaalassaoloa piristivät ennen kaikkea hänen lastenlastensa käynnit. Tyttärentyttäret olivat ostaneet hänelle uuden kiinanshakkipelin, jonka parissa he yhdessä viettivät aikaa. Toivo nautti tässä pelissä, koska samalla hän kilpaili itsensä kanssa. Kotonaan hän aina viimeisiin päiviinsä asti istui kokoamassa palapeliä tuhansista toisiaan muistuttavista paloista. Näin useiden tuntien ajan hän pystyi irrottamaan ajatuksensa sairaudestaan keskittymällä pelin tarjoamiin haasteisiin. Palapelit olivat jatkoa vanhalle harrastukselle. Sen ymmärsin, kun Toivo avasi vaatekaappinsa ja näytti kuinka paljon erilaisia pelejä hän oli vuosien saatossa hankkinut. Ellen muista väärin, oli hänellä yli 30 palapeliä.

Toivo oli vuosikymmeniä tunnettu aktiivisena johtohahmona inkerinsuomalaisten yhdistystoiminnassa Ruotsissa. Alingsåsissa Toivo tapasi vaimonsa Sannan, joka myös oli kotoisin Pietarista itään olevasta Keltosta. Alingsåsissa asui 1940–1950- luvuilla hyvin monia inkerinsuomalaisia perheitä, jotka kokoontuivat yhteen viettämään perhejuhlia ja hartaushetkiä. Myös suomalaisiin pappeihin pidettiin yhteyttä. He vierailivat perheissä ja osallistuivat suomalaisiin jumalanpalveluksiin. Lapsille järjestettiin pyhäkouluja. Kaiken tämän takana oli Toivon määrätietoinen huolenpito niin inkerinsuomalaisten henkisestä kuin kulttuuriperinnöstäkin.

Muutettuaan Boråsiin inkerinsuomalaisten suureen joukkoon, Toivo osallistui Inkeri-kerhon ja kirkolliseen toimintaan, mm. isien kirkkokuoroon. Kun inkerinsuomalaisten kattojärjestö Inkerinsuomalaisten Keskusliitto, IKS, perustettiin Möndalissa kesäjuhlilla vuonna 1956, oli Toivo mukana johtoryhmässä. Kah-

den vuoden kuluttua hänet valittiin liiton puheenjohtajaksi. Puheenjohtaja-aikanaan hän teki aloitteen muistokiven pystyttämiseksi niille inkerinsuomalaisille, joiden viimeistä leposijaa ei tunneta. Gävlessä asuva inkerinsuomalainen taiteilija Juho Suni suunnitteli muistokiven, ja Toivo paljasti muistomerkin kesäjuhlassa vuonna 1966. Joka vuosi hän yritti osallistua pyhäinpäivän juhlaan Örebrossa Pyhän Mikaelin kirkossa, jonka edessä muistokivi sijaitsee. Toivon kunniatehtävänä oli joka vuosi laskea seppele muistomerkille.

Sain tiedon Toivo Jääskeläisen kuolemasta päivää ennen pyhäinpäivää ja saatoin muistokiven vieressä kertoa hänen aikaansaannoksistaan ja hänestä ihmisenä. Monet olivat liikuttuneita siitä, että jälleen yksi vanhimmista inkerinsuomalaisista oli poistunut joukostamme. ”Eräs inkerinsuomalainen valo on jälleen sammunut,” lausui Toivon hyvän ystävän, inkerinsuomalaisen merkkihenkilön tytär. Lausujan isä, Antti Juvonen oli kuollut aikaisemmin tänä vuonna. Pyhän Mikaelin kirkossa suomalainen pastori piti muistojumalanpalveluksen ja muisti molempien ”patriarkkojen” nimet. Kummallekin sytytetyt kynttilät valaisivat tunnelmallisen hetken.

Suom. Juhani Jääskeläinen

TKU – tuntematon inkeriläisarkisto

Lassi Saressalo
folkloristiikan dosentti Turun yliopisto

Turun yliopistossa Historian, kulttuurin ja taiteen tutkimuksen laitoksessa, fyysisesti Fennicum -rakennuksessa osoitteessa Henrikinkatu 3 sijaitsee perinnetieteellinen äänitearkisto. Yhtenä sen laajimmista yhtenäisistä kokonaisuuksista on ns. Inkeri-arkisto. Se sisältää Ruotsissa ja Suomessa äänitettyjä kertomuskokonaisuuksia vuosilta 1957, 1958 ja 1964–1969. Aineisto on kerätty Suomen Akatemian rahoituksen turvin. Keruuhanketta oli aloittamassa professori, sittemmin akateemikko Martti Haavio, jonka aikana koottiin yhteen vanhempaa inkeriläisaineista eri arkistoista. Työtä keruuhankkeen johdossa jatkoi professori Lauri Honko, jonka aikana toteutettiin 1960-luvun suurkeruut ja perustettiin kyseinen Inkerin henkisen kansanperinteen tutkimusarkisto.

Tuohon aikaan inkeriläisasiat eivät juurikaan olleet esillä, Neuvostoliittoon palautetut ja palanneet etsiskelivät sijaansa maailmassa ja sydän kylmänä noutajiaan vielä viisikymmenluvulla odotelleet Suomeen jääneet eivät juuri itsestään ääntä pitäneet. Siksipä olikin haastateltaviksi helpoiten saavutettavissa Ruotsiin siirtyneitä inkerinsuomalaisia, jokunen vatjalainen ja inkerikkokin. Kaikkiaan keruu tavoitti 141 henkilöä, joilta saatiin talteen 230 nauhoitetta, reilu kaksisataa tuntia kerrottua muistitietoa. Eniten haastateltavia oli tavoitettu entisten Hietamäen, Tuu-

tarin, Skuoritsan ja Venjoen seurakuntien alueilla asuneista, yli kymmenen kertojaa oli kotoisin Narvusin-Kosemkinan ja Soikkolan seuduilta, kolme kallivieriläistä ja pari Novasolkasta, mutta löytyy kertojia myös Kolppanasta ja Koprinastakin. Kuusi kertojaa on Pietarin kaakkoispuolen Järvisaaresta, pari Keltosta ja reilu kaksikymmentä Valkeasaaresta, Vuoleelta, Lempalasta ja Miikkulaisista.

Kerääjiä oli noina vuosina kentällä yhteensä kaksikymmentä, joillakin vain yksi haastattelu, joillekin haastattelutunteja kertyi kymmeniä. Kustakin äänitteestä on laadittu litteraatio – teksti on siis uloskirjoitettu sellaisenaan. Tämän lisäksi materiaalista on laadittu nauhakohtainen nauhapöytäkirja, johon on kertomusten ydinaiheet (motiivit) referoitu motiivikortistoksi. Näistä taas laadittiin AIHEHAKEMISTO (toim. Lassi Saressalo, Turku 1981), jossa on eritelty kunkin nauhan sisältöaines kooditettuna ja vastaavasti kunkin aineksen esiintyminen koko nauhoitekokonaisuudessa. Tämä työ tehtiin siis ennen tietokoneaikaa ja hakemisto vaikuttaakin kömpelöltä nykytekniikkaan verrattuna. Mutta tuolloin se oli ainut mahdollisuus hallita noinkin laajaa aineskokonaisuutta.

Mitä sitten oikein kerättiin? Ensimmäinen asiakokonaisuus sisältää ihmiselämän kulun raskaudesta ja syntymästä kuolemaan ja hautajaisiin. Itkuvirsiperinne on luokiteltu omaksi ryhmäkseen. Toinen kokonaisuus valaisee sosiaalisia suhteita, kolmas kalendaarisen perinteen. Henkilöperinne ja historialliset tapahtumat kuten myös elinkeinoihin liittyvä muistitieto, uskontoon, koululaitokseen, kansanlääkintään ja perinteen spesialisteihin liittyvää tietoa on niin ikään mukana. Kansanusko ja erityisesti haltijaperinne on noussut esiin, ei vähiten Haavion ja Hongon omien kiinnostuskohteiden vuoksi. Myös enteisiin ja merkkeihin liittyvä uskomuksellinen ajattelu ja tapakulttuuri ovat mukana.

Ajallisesti ja kulttuurikuvansa kannalta koottu aineisto edustaa sitä inkeriläisyyttä, jonka tapaamme viime vuosisadan alkupuolella, osittain ajalta ennen vallankumousta, osittain sen jälkeen. Kansanelämä ja uskomusperinne eivät muuttuneet radikaalisti vallankumouksen myötä ja kun muistamme, että ihmisen maailmankuva sata vuotta sitten oli konservatiivisempi, paikallisuus ja paikallinen yhteisöllisyys tiiviimpää, tietomaailma verrattomasti rajatumpi kuin nykyään, voidaan koottua aineistoa tutkimuspainotuksestaan huolimatta pitää hyvänä. Se kertoo sata vuotta sitten vallinneen inkeriläiskulttuurin maailmankuvasta ja on mitä suurimassa määrin kertojiensa näköinen – taikka kuuloinen.

TKU:n Inkeriaineisto on digitoitu ja siihen voi tietyin edellytyksin päästä tutustumaan myös Internetin kautta. Tämä edellyttää kuitenkin kirjautumista järjestelmiin, mikä taas sekä arkistoteknisistä että tekijänoikeudellisista syistä ja kertojien lähdesuojan vuoksi edellyttää kirjautumista arkiston käyttäjäksi. Tämä taas edellyttää perusteltua hakemusta osoitteeseen aki.luotonen@utu.fi

Inkerin henkisen kansanperinteenkeruuprojektin aineistoista on tehty lukuisa määrä eritasoisia opinnäytteitä, jotka ovat löydettävissä TKU-arkiston opinnäyte- ja julkaisuluetteloista ja jotka fyysisesti sijaitsevat Fennicum -rakennuksen opinnäytekokoelmissa. Uskoisin, että laitoksen arkistonhoitaja varmaan mielellään esittelisi aineistoja ja tutkimustuloksia, jos joku huomaisi sitä häneltä pyytää. Olisiko tässä yksi syy lähteä käymään Turussa!

Kirkko Sydämessä

Uskonnon muokkautuminen ja individuaatio inkerinsuomalaisten elämänvaiheissa 1900-luvulla.

Sinikka Haapaniemen inkeriläisyyttä ja uskonnon asemaa individuaatiossa käsittelevä väitöskirja tarkastettiin Helsingin yliopistossa 13.11.2010. Julkaisemme ohessa väittelijän tiivistelmän tutkimuksesta.

Väitöstutkimukseni kuuluu uskonnollisten katsomusten ja elämänkulun problematiikan aihepiiriin. Sen kohderyhmänä on historiallisella Inkerinmaalla elänyt ja 1900-luvun vaihtelevissa olosuhteissa hajaannukseen joutunut suomenkielinen (inkerinsuomalainen, inkeriläinen) väestö.

Muuttuneiden ulkoisten olemisehtojen vallitessa vakaumukselliset tekijät saavat uutta merkitystä ja muotoa. Tarkastelu kohdistuu henkilökohtaisen uskon ylläpitoon vaikeissa elämäntilanteissa ja siihen, miten kriisit vaikuttavat uskonnollisiin katsomuksiin. Toinen tarkastelun taso muodostuu individuaation pohjalta C.G. Jungin analyyttisen psykologian terminologiaa hyödyntäen. Individuaation eli yksilöitymisen katsotaan tapahtuvan elämänvaiheiden myötä etenevänä prosessina.

Tutkimuksen perusaineiston muodostaa kahdenkymmenen syntyperäisen inkeriläisen haastattelut ja niistä johdetut elämänkertomukset. Sekundaariaineistona toimivat useat elämäkerrat ja muistelmateokset. Haastateltavat ovat kertoneet elämästään ilman ennalta laadittua kysymys-vastaus formulointia. Tutkimus liittyy uskontotieteen alalle ja noudattaa laadullisen tutkimuskäytännön perusteita ja tapaustutkimuksen menetelmää. Jokainen haastateltava pyritään tuntemaan siinä tilassa, mitä hänen kertomuksensa tuo esille. Tavoitteena on kiinnittää huomiota kertojien erilaisille kokemuksilla antamiin tulkintoihin ja ymmärtää niiden merkitys henkilökohtaisella tasolla. Inkeriläisten hajaannus-, vaellus- ja paluuvuodet nostavat esiin selviytymisen ongelmat. Omatoiminen yritteliäisyys saa yksilöllisiä muotoja ja korostuksia.

Uskonto on liittynyt kertojien elämään yhtenä elämänlaadun tekijänä. Uskonnolliseen ajatteluun on vaikuttanut sekä kotikasvatus että kirkon opetus. Rippikoulun tiedollisen aineksen omaksumiseen suhtauduttiin vakavasti. Kun kirkkoa ei enää ollut, sanotaan, että kirkko kulki mukana. Muuttuneet olosuhteet testasivat opetuksen pätevyyttä. Kirkkoinstituution sanoma säilyi ja auttoi ylläpitämään perinteitä. Pyrkimys yhteyteen ja yhteisön läsnäolon kokemiseen tuli esille sekä riittikäyttäytymisen muodoissa että erilaisena prososiaalisuutena.

Paluumuuton myötä Inkerin luterilaisen kirkon toiminta alkoi elpyä. Vuosituhannen vaihteeseen tultaessa seurakuntaverkosto on laaja-alainen ja kulttuuritoimintaa harjoitetaan kaikkialla siellä, mihin inkeriläistä asutusta on sodan jälkeisinä vuosikymmeninä muodostunut.

Uskonnolla on osansa yksilöitymisprosessissa. Uskonnon ja individuaation tarkastelu osoittaa, että uskonto on säilynyt yksilöllisenä katsomuksena, jonka faktisen perutan on muodostanut kristillinen usko ja kirkollinen traditio. Kotikasvatus on ollut orientoivaa, ei sitovaa. Ikääntymisen myötä itsenäisen ajattelun merkitys korostuu esimerkiksi suhteessa tunnustuksellisuuteen; se ei ole ollut uhka yksilöllisyydelle.

Suomen Inkeri-liitto ry:n

syyskokous 20.11.2010

Inkerikodissa

Liiton puheenjohtaja Toivo Flink toivotti kaikki tervetulleiksi ja avasi kokouksen.

Puheenjohtajaksi valittiin kokouksen avaaja ja sihteeriksi kutsuttiin Anne Tuohimäki.

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Aliisa Majava ja Tytti Piironen, jotka tarvittaessa toimivat myös ääntenlaskijoina.

Päätettiin liittymis- ja jäsenmaksun suuruudesta sekä lehden tilausmaksusta v. 2011

- liittymismaksua ei kanneta
- jäsenyhdistyksen jäsenen maksu 2 € / jäsen
- henkilöjäsenen jäsenmaksu 10 €
- kannattavan jäsenen maksu 50 €
- Inkeriläisten viestin tilausmaksu
  – Suomi ja Ruotsi 30 €
  – muut maat 36 €

Hallituksen laatima esitys toimintasuunnitelmaksi ja talousarvioksi v. 2011 hyväksyttiin.

- ehdotuksen mukaan Inkeriläisten viestiä julkaistaisiin 6 lehteä, joista kaksi on ns. kaksoisnumeroa.
- toimintasuunnitelman tärkein asia on Inkeri-arkiston perustaminen Kansallisarkistoon, jossa tällä hetkellä on 43 mapillista aineistoa ja joka on vain kokoelma. Pyrkimyksenä on saada rahoitusta ja kerättyä kotiarkistoista kaikki arvokas tieto yhteen paikkaan ja järjestettyä se kunnolliseksi arkistoksi.

Päätettiin, ettei hallituksen jäsenille makseta kokouspalkkioita ja tilintarkastajien palkkiot maksetaan laskun mukaan.

Liiton puheenjohtajaksi v. 2011 valittiin yksimielisesti Toivo Flink.

Hallituksen erovuorossa olleet jäsenet Viktor Hyyrönen, Keijo Korkka ja Irja Pelkonen sekä varajäsen Annikki Kelo valittiin uudelleen vv. 2011–2013. Varsinaisiksi tilintarkastajiksi valittiin Maire Rehnfors ja Lilja Kurppa, varatilintarkastajiksi Annakaisa Mörttinen ja Kerttu Susi.

Päätettiin, että kevät- ja syyskokoukset v. 2011 pidetään Inkerikodissa ja kutsut niihin julkaistaan Inkeriläisten viestissä sääntöjen mukaisesti, hallituksen määräämänä ajankohtana.

TAPAHTUMAKALENTERI

Ilmoittajille

Jotta tapahtumakalenteriin toivotut järjestöjen ilmoitukset ehtisivät painoon, tulee ne lähettää toimitussihteerille, postitusmuodosta riippumatta, siten, että ne ovat perillä viimeistään lehden kakkossivulla ilmoitettuna aineiston vastaanottopäivänä.

Turun seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Bessede-hetket jatkuvat Palvelupisteessä joka kuukauden 1. ja 3. perjantai klo 13.00 Irma Kapasen vetäminä. Tervetuloa viettämään teehetkeä vapaan keskustelun merkeissä.

Hallitus kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina klo 16.30 Palvelupisteessä, Uudenmaankatu 1. Jos teillä on asioita, joita haluaisitte hallituksen käsittelevän, ottakaa yhteyttä hallituksen jäseniin tai Palvelupisteeseen.

Hyvinkään Inkeri-kerhon tapahtumia

Tiedustelut Irja Pelkonen
inkerikerho@gmail.com tai
p. 040 550 5712

Lahden seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Vuoden 2010 toiminta
Kerhoilloista ja kokouksista tiedusteluihin vastaa Maria Lahti p. 0400 841 741

Helsingin seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Tiedustelut Toivo Tupin
p. 040 578 3894

Kuukausikokoukset pidetään osoitteessa:
Inkerikoti
Karjalatalo
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki

LEVITÄ INKERI-TIETOA

Saatavana Inkeriläisten Sivistyssäätiöstä: Annikki Kelo p. 045 2612 342

Kirjallisuus

Flink Toivo: Kotiin karkotettavaksi, 30,-

Häkkinen Juho: Siihen maahan, jonka minä sinulle osoitan I – II, 15 ,-

Kalevalaseuran vsk. 69-70: Maria Luukan laulut ja loitsut, 6,50,-

Kuivanen Lilja (toim.): Inkerin vuotuisjuhlat, 20,-

Krifors Lars: Oli onnistuttava, 15,-

Nokkala Tapani: Paavo Räikkönen Inkerin mies, 25,-

Ojala Ella: Ensimmäinen kevät, 16,-
Pelastunut albumi, 22,-
Pitkä kotimatka, 14,-

Pelkonen Hannu: Voihan Venäjä, 25,-

Pärnänen E.: Antti Kivekäs I – II, 9,-

Ripatti Maria: Elämä yhden kortin varassa, 16,50

Savolainen Aatu: Suomalainen sissisodassa, 15,-

Savolainen Mikko: Inkerinmaa, 33,50

Seppänen Heikki: Etelän tien kulkija – Vilho Helanen, 25,-

Sihvo Jouko: Inkerin kansan 60 kohtalonvuotta, 24,-

Sihvo Jouko (toim): Inkerinsuomalaisten kohtalo, 20,-

Störgren Aleksander: Mutkainen tie vapauteen, 10,-

Suominen Hellin: Mooses Putron elämäkerta, 2,50

Survo Arvo: Itku Inkerille, 17,-

Sveriges ingermanländska riksförbund: Sverigeingermanländarnas historia, 24,-

Tuukkanen Saimi Elämäni helminauha, 5,-

Äänitykset

Inkerikuoro (CD): Minä tyttö, 10,-

Santtu Lauri (äänilevy single): Murrejuttuja, 2,50

Survo Arvo (C-kasetti): Omal maall', 2,-

Kartat

Mustonen: Inkerin kartta v. 1933, 12,-

Randefeldt: Inkerin uusi kartta v. 1992, 10,-

Randefeldt: Keski-Inkeri Kylä ja tiekartta v. 1993, 10,-

Muut

Inkerin pöytälippu (polyesteriä) + salko marmorijalustalla: 15,-

Inkerin pöytälippu (polyesteriä): 8,-

Adressi surunvalitteluun: 7,-

Pakki Nikolai: Inkerin kylän lähihistoria taiteessa, 15,-
Inkeri-keskuksesta ja numerosta 09-3499626

Rautajoki Reijo: Vaietut
s-postitse: reijo.rautajoki@gmail.com
ja hyvin varustetuista kirjakaupoista